

GET

INVOLVED

It's all about us getting involved

Ευρετήριο Οικονομικών Όρων: Απλά και πιο Σύνθετα Οικονομικά για όλους

JOANNA SKIFTOU
PHOTOGRAPHY

Έκδοση 2^η
Μάιος, 2022

Η Get Involved πιστή στον στόχο της προώθησης της οικονομικής παιδείας, ανέπτυξε το Ευρετήριο Οικονομικών Όρων (εφεξής το ευρετήριο) με στόχο την ενημέρωση και διασαφήνιση ενός μεγάλου όγκου οικονομικών όρων και πληροφοριών. Η πρώτη έκδοση του ευρετηρίου δημοσιεύθηκε τον Απριλίου του 2021, που αποτελεί τον εθνικό μήνα Χρηματοοικονομικού Αλφαριθμητισμού στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής και περιλάμβανε 69 οικονομικούς όρους από 6 θεματικές ενότητες. Η παρούσα έκδοση αποτελεί την δεύτερη έκδοση και συμπεριλαμβάνει 138 οικονομικούς όρους από 9 θεματικές ενότητες, οι οποίοι έχουν αναπτυχθεί προκειμένου να γίνουν κατανοητοί από το ευρύ κοινό και να καλύπτουν αρκετές «υφές» της οικονομικής επιστήμης.

Επιδίωξη του ευρετηρίου είναι να καταστεί πηγή πληροφόρησης, μέσω της οποίας ο αναγνώστης θα μπορεί να κατανοήσει με ευκολία τους συμπεριλαμβανόμενους όρους. Οι προσθήκες που πραγματοποιήθηκαν σε αυτή την έκδοση αναλύουν σημαντικές έννοιες που αφορούν στις επιχειρήσεις, όπως η δομή και οι διαδικασίες που εκείνες ακολουθούν, στα είδη εταιρειών με βάση την ελληνική νομοθεσία, ενώ αναλύονται και χρηματοοικονομικές έννοιες, όπως αυτές αποτυπώνονται στα λογιστικά βιβλία.

Αναλυτικά, όπως έχει ήδη αναφερθεί το ευρετήριο αποτελείται από 9 θεματικές ενότητες, οι οποίες ονομαστικά είναι: Γενικοί Οικονομικοί Όροι, Δημοσιονομική Πολιτική, Νομισματική Πολιτική, Οικονομικό πλαίσιο λειτουργίας Ε.Ε. και ΕΚΤ, Χρήμα και Συναλλάγμα, Είδη Αγορών και Αξιογράφων, Χρηματοοικονομική Πληροφόρηση, Δομή, Οργάνωση και Λειτουργίες των Επιχειρήσεων και Είδη Εταιριών. Στην ενότητα *Γενικοί Οικονομικοί Όροι*, συμπεριλαμβάνονται πιο γενικοί όροι που, όμως, χρησιμοποιούνται καθημερινά, όπως το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ), το Εμπορικό Ισοζύγιο Συναλλαγών και ο Νόμος της Προσφοράς και Ζήτησης. Στις θεματικές της *Δημοσιονομικής Πολιτικής και Νομισματικής Πολιτικής*, αναλύονται οι απαραίτητοι όροι για την κατανόηση των δυο ανεξάρτητων οικονομικών πολιτικών και των εργαλείων τους. Στις ενότητες *Οικονομικό πλαίσιο λειτουργίας Ε.Ε. και ΕΚΤ* και *Χρήμα και Συναλλάγμα*, πραγματοποιείται μια περιεκτική επισκόπηση των βασικών συνθηκών που διέπουν την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Ευρωσύστημα, ορισμένα προγράμματα και εργαλεία τους αλλά και η έννοια του χρήματος. Στην θεματική *Είδη Αγορών και Αξιογράφων* επιδιώκεται η καλύτερη κατανόηση μιας πληθώρας όρων που συναντώνται στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, όπως το Ομόλογο, το Χρηματιστήριο και η Πρωτογενής και Δευτερογενής Αγορά. Τέλος, οι ενότητες *Χρηματοοικονομική Πληροφόρηση, Δομή, Οργάνωση και Λειτουργίες των Επιχειρήσεων* και *Είδη Εταιριών*, εστιάζουν σε πρακτικά και θεωρητικά ζητήματα που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις από την ίδρυσή τους, αλλά και την καθημερινή λειτουργία τους.

Τέλος, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε το σύνολο των συνεργατών της Get Involved που συνέβαλαν στην επιτυχή διεκπεραίωση και των δυο εκδοχών του Ευρετηρίου Οικονομικών Όρων. Τόσο το ενδιαφέρον, η μεθοδική εργασία και τα αποτελέσματά τους αποτελούν πηγή έμπνευσης και παράδειγμα προς μίμηση.

Εκ μέρους της Get Involved,

Βασίλης Αγγελόπουλος, Managing Partner

Αντώνης Ευσταθιάδης, Head of Intelligence

Πίνακας Περιεχομένων

<u>Ενότητα 1: Γενικοί Οικονομικοί Όροι</u>	6
Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν [ΑΕΠ]	6
Κατά Κεφαλήν Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν	6
Εμπορικό Ισοζύγιο Συναλλαγών	7
Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών	7
Δείκτης Ανθρώπινης Ανάπτυξης - Human Development Index [HDI]	8
Ο Νόμος Προσφοράς και Ζήτησης.....	8
Οικονομική Μεγέθυνση και Ύφεση	9
Συνολική Ανεργία	9
Μακροχρόνια Ανεργία	10
Ανεργία Νέων	10
Δημόσιο Χρέος	11
Ιδιωτικό Χρέος	12
Επιχειρήσεις FinTech	13
Είδη Τραπεζικών Καταθετικών Λογαριασμών.....	13
Ανώτατο Όριο Κάλυψης Καταθέσεων	14
<u>Ενότητα 2: Δημοσιονομική Πολιτική</u>	15
Δημοσιονομική Πολιτική.....	15
Άσκηση Δημοσιονομικής Πολιτικής	15
Κρατικά Έσοδα και Δαπάνες	15
Φόροι	16
Αποκρατικοποίηση.....	16
Κρατικό Επίδομα και Κρατική Επιχορήγηση	17
Κρατικός Προϋπολογισμός	17
Μορφές Κρατικών Προϋπολογισμών	17
Κρατικός Δανεισμός.....	18
Δημοσιονομικό Πλεόνασμα/Έλλειμμα.....	18
Πρωτογενές Πλεόνασμα/Έλλειμμα	19
Επεκτατική και Περιοριστική Δημοσιονομική Πολιτική	19
<u>Ενότητα 3: Νομισματική Πολιτική</u>	20
Νομισματική Πολιτική.....	20
Κεντρική Τράπεζα	20
Περιοριστική και Επεκτατική Νομισματική Πολιτική	21
Ονομαστικό και Πραγματικό Επιτόκιο	22
Επιτόκιο Μηδενικού Κινδύνου	23
Κυμαινόμενο Επιτόκιο	23
Πράξεις Ανοικτής Αγοράς	23
Πληθωρισμός	24
Πολλαπλασιαστικό Αποτέλεσμα	25

Ενότητα 4: Οικονομικό πλαίσιο λειτουργίας Ε.Ε και ΕΚΤ..... 26

Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση [ΣΕΕ] / Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης [ΣΛΕΕ]	26
Ρήτρα μη διάσωσης	26
Συνθήκη για την Σταθερότητα, τον Συντονισμό και τη Διακυβέρνηση στην ΟΝΕ [Δημοσιονομικό σύμφωνο]	27
Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας [European Stability Mechanism – ESM]	28
Ενιαίος εποπτικός μηχανισμός [Single Supervisory Mechanism – SSM]	28
Σταθερότητα Των Τιμών	29
Προθεσμιακή Καθοδήγηση	29
Βασικά Επιτόκια της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας	30
Πρόγραμμα Αγοράς Περιουσιακών Στοιχείων	31
Στοχευμένες Πράξεις Πιο Μακροπρόθεσμης Αναχρηματοδότησης	31
Περιοπές Αποτίμησης [Κούρεμα]	32
Δανειοδότης Τελευταίας Προσφυγής	32
Παροχή Έκτακτης Ενίσχυσης Μέσω Ρευστότητας	33

Ενότητα 5: Χρήμα και Συνάλλαγμα 34

Η φύση του χρήματος στην πάροδο του χρόνου	34
Μορφές και Λειτουργίες του Χρήματος	34
Συναλλαγματική Ισοτιμία	34
Η σημασία των Συναλλαγματικών Ισοτιμιών	35
Είδη Καρτών	35
Κρυπτονομίσματα	36
Ψηφιακό Νόμισμα	36
Συστήματα Πληρωμών και TARGET2.....	37
Νομισματικοί Δείκτες	37

Ενότητα 6: Είδη Αγορών και Χρεογράφων 38

Χρηματοπιστωτική Σταθερότητα	38
Είδη Αγορών	38
Κεφαλαιαγορά και Χρηματαγορά	39
Πρωτογενής και Δευτερογενής Αγορά	40
Ομόλογο.....	41
Αξιολόγηση Πιστοληπτικής Ικανότητας	41
Επενδυτική Βαθμίδα	41
Βασικές Πηγές Κινδύνου	42
Παράδειγμα Έκδοσης Ομολόγου	42
Χρηματιστήριο.....	43
Μετοχή	43
Παράγωγα.....	44
Βασικά Παράγωγα Προϊόντα	44
Απόδοση Επένδυσης	45

Απλά και πιο Σύνθετα Οικονομικά για όλους

Αρχική Δημόσια Προσφορά	45
Εξασφαλίσεις	46
Μη-Εξυπηρετούμενα Δάνεια	46
Συγχωνεύσεις και Εξαγορές	48
Τραπεζικός Πολλαπλασιαστής	48
<u>Ενότητα 7: Χρηματοοικονομική Πληροφόρηση</u>	49
Διάκριση Οντοτήτων βάσει Μεγέθους	49
Απλογραφικό και Διπλογραφικό Λογιστικό Σύστημα	49
Οικονομικές Καταστάσεις	50
Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσεως	50
Μικτό Κέρδος (Ζημία)	50
Λειτουργικό Κέρδος (Ζημία)	51
Κέρδη (Ζημίες) Προ Φόρων	51
Καθαρά Κέρδη (Ζημίες)	51
Σημασία της Κατάσταση Αποτελεσμάτων	52
Ισολογισμός	52
Βασική Λογιστική Ισότητα	53
Ενεργητικό	53
Κυκλοφορούν Ενεργητικό	53
Μη Κυκλοφορούν Ενεργητικό	53
Υποχρεώσεις	53
Προβλέψεις	54
Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις	54
Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις	54
Ίδια Κεφάλαια [Καθαρή Θέση]	55
Σημασία Ισολογισμού	55
Κατάσταση Ταμειακών Ροών	56
Ταμειακές Ροές από Λειτουργικές (Επιχειρηματικές) Δραστηριότητες	56
Ταμειακές Ροές από Επενδυτικές Δραστηριότητες	56
Ταμειακές Ροές από Χρηματοοικονομικές Δραστηριότητες	56
Σημασία Κατάστασης Ταμειακών Ροών [ΚΤΜ]	57
Σύγκριση μεταξύ των Τριών Οικονομικών Καταστάσεων	58
Χρηματοοικονομικοί δείκτες [αριθμοδείκτες]	58
EBITDA	58
Κεφάλαιο Κίνησης [Working Capital Ratio]	58
Απόδοση Ιδίων Κεφαλαίων [Return on Equity]	59
<u>Ενότητα 8: Δομή, Οργάνωση και Λειτουργίες των Επιχειρήσεων</u>	60
Διοίκηση/Διεύθυνση Επιχείρησης	60
Τμήματα Επιχειρήσεων	60
Οργανόγραμμα	61
Γενική Συνέλευση	62

Απλά και πιο Σύνθετα Οικονομικά για όλους

Διοικητικό Συμβούλιο	63
Εταιρική Κουλτούρα.....	63
Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη	63
Εταιρικοί Όμιλοι, Μητρικές και θυγατρικές Εταιρείες	64
Πόροι Επιχείρησης	64
Προμηθευτής	65
Εφοδιαστική Αλυσίδα	65
Χονδρικό και Λιανικό Εμπόριο	66
Ανταγωνιστές	66
Ανταγωνιστικό Πλεονέκτημα.....	67
Κύκλος Ζωής Προϊόντος	67
Ψηφιακός Μετασχηματισμός	68
<u>Ενότητα 9: Είδη και Μορφές Εταιριών</u>	69
Ανώνυμη Εταιρία.....	69
Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης.....	70
Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρία.....	71
Αστική εταιρία.....	72
Ομόρρυθμη εταιρία.....	73
Ετερόρρυθμη εταιρία.....	75
Αφανής εταιρία.....	75
Ατομική επιχείρηση	76
Μη κυβερνητικός οργανισμός	76
Μη κερδοσκοπική οργάνωση.....	77
Συνεταιρισμός.....	77
Κοινοπραξίες.....	78
Εισηγμένη εταιρία.....	78

Σημαντική Σημείωση:

Πριν κάθε σύνδεσμο θα αναγράφεται το γράμμα «Π» όπου θα συμβολίζει την λέξη πηγή ή το γράμμα «Ε» όπου θα συμβολίζει την λέξη επεξήγηση. Όταν χαρακτηρίζουμε έναν σύνδεσμο ως Πηγή, σημαίνει πως εφόσον το ακολουθήσετε θα μπορέσετε να βρείτε έναν πλήρη ορισμό τον οποίο χρησιμοποιήσαμε στην επεξήγηση του εκάστοτε οικονομικού όρου. Αντιθέτως, όταν ένας σύνδεσμος χαρακτηρίζεται ως επεξήγηση, σημαίνει πως εφόσον το ακολουθήσετε αν και δεν θα βρείτε έναν ορισμό του όρου αλλά μέσω της ανάλυσης του οικονομικού όρου θα είστε σε θέση να κατανοήσετε την σημασία του.

Ενότητα 1: Γενικοί Οικονομικοί Όροι

Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν [ΑΕΠ]¹

Ως Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) ορίζεται η χρηματική αξία του συνόλου των τελικών αγαθών και υπηρεσιών που παράγονται στο εσωτερικό ενός κράτους κατά τη διάρκεια μιας συγκεκριμένης περιόδου (συνήθως υπολογίζεται ανά έτος ή τρίμηνο). Με απλά λόγια, ο δείκτης του ΑΕΠ αποτυπώνει την αξία όλων των τελικών αγαθών και υπηρεσιών που παράγονται σε ένα κράτος ή σε μια οικονομία σε μία συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Παρέχει τη ρεαλιστική εικόνα μιας οικονομίας σχετικά με την παραγωγική της ικανότητα και χρησιμοποιείται για την εκτίμηση του μεγέθους της, αλλά και του ρυθμού ανάπτυξης της.

Αν και έχει περιορισμούς (ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το γεγονός πως δεν λαμβάνει υπόψη του την αξία που δημιουργείται σε μία οικονομία από μη νόμιμες διαδικασίες και πράξεις), το ΑΕΠ αποτελεί ένα βασικό εργαλείο για την καθοδήγηση των πολιτικών, των επενδύσεων και των επιχειρήσεων στη λήψη στρατηγικών αποφάσεων. Εν τέλει, το ΑΕΠ είναι ένας βασικός δείκτης της αξίας της παραγωγής στην οικονομία ενός κράτους, καθώς συμβάλλει στην αντίληψη του μεγέθους μιας οικονομίας, στην εξέλιξή της, αλλά και στην σύγκρισή της με άλλες.

Κατά Κεφαλήν Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν²

Το κατά κεφαλήν Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) είναι μία μέτρηση που αναλύει την οικονομική παραγωγή ενός κράτους ή μιας οικονομίας ανά κάτοικο και υπολογίζεται διαιρώντας το ΑΕΠ του κράτους με τον πληθυσμό του. Είναι ένας παγκόσμιος δείκτης που χρησιμοποιείται από τους οικονομολόγους συνδυαστικά με το ΑΕΠ για τη μέτρηση της οικονομικής μεγέθυνσης των κρατών. Τα κράτη με πιο ανεπτυγμένες οικονομίες και αγορές τείνουν να έχουν υψηλότερο κατά κεφαλήν ΑΕΠ. Στην πιο βασική ερμηνεία του το κατά κεφαλήν ΑΕΠ δείχνει πόση οικονομική παραγωγική αξία μπορεί να αποδοθεί σε κάθε πολίτη.

Το κατά κεφαλήν ΑΕΠ συμβάλλει στην καλύτερη σύγκριση των οικονομιών διαφορετικών πληθυσμιακά κρατών. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα για την κατανόηση της σημασίας του εν λόγω δείκτη είναι η σύγκριση της οικονομίας της Πολωνίας με εκείνη του Λουξεμβούργου. Συγκρίνοντας την συνολική οικονομία τους, το 2020, κάποιος θα παρατηρούσε πως το Πραγματικό ΑΕΠ της Πολωνίας ήταν μεγαλύτερο συγκριτικά με το αντίστοιχο του Λουξεμβούργου κατά 715%, 523,667 και 64,221 δισεκατομμύρια ευρώ αντιστοίχως, μία εντυπωσιακή διαφορά. Ωστόσο, υπάρχει σημαντική διαφορά στους πληθυσμούς των συγκεκριμένων δυο κρατών, με την Πολωνία να έχει 37.958.138 πολίτες, ενώ το Λουξεμβούργο μόλις 626.108. Το αποτέλεσμα είναι ότι ο κάθε πολίτης του Λουξεμβούργου, το 2020, πάραξε κατά μέσο όρο αγαθά και υπηρεσίες αξίας 82.250 ευρώ, ενώ ο αντίστοιχος πολίτης της Πολωνίας μόλις 12.700 ευρώ³. Συγκριτικά, αν και η οικονομία της Πολωνίας είναι πολύ μεγαλύτερη, στους πολίτες της αντιστοιχεί πολύ μικρότερο ποσοστό της σε σχέση με τους πολίτες του Λουξεμβούργου.

¹ Π: [Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν | Ευρετήριο Οικονομικών Όρων](#)

² Π: [Κατά Κεφαλήν Εισόδημα | Ευρετήριο Οικονομικών Όρων](#)

³ Τα δεδομένα αυτά έχουν παρθεί από την βάση δεδομένων της Eurostat, και οι υπολογισμοί πραγματοποιήθηκαν από την επιστημονική ομάδα της Get Involved.

Εμπορικό Ισοζύγιο Συναλλαγών⁴

Το Εμπορικό Ισοζύγιο Συναλλαγών αποτελεί την διαφορά μεταξύ της αξίας των εισαγωγών και των εξαγωγών ενός κράτους, ή μιας οικονομίας, για μία δεδομένη χρονική περίοδο και είναι το μεγαλύτερο μέρος του Ισοζυγίου Τρεχουσών Συναλλαγών μιας οικονομίας. Μία οικονομία που εισάγει περισσότερα αγαθά και υπηρεσίες από όσα εξάγει, σε όρους αξίας, έχει εμπορικό έλλειμμα, ενώ μία χώρα που εξάγει περισσότερα αγαθά και υπηρεσίες από ό,τι εισάγει έχει εμπορικό πλεόνασμα. Αυτό συμβαίνει διότι κατά την εισαγωγή αγαθών και υπηρεσιών, σημειώνεται ζήτηση ξένων νομισμάτων και κατά συνέπεια εκροή συναλλάγματος. Η χώρα-εισαγωγέας δηλαδή γίνεται «φτωχότερη» κατά την ποσότητα του ξένου συναλλάγματος που εκταμίευσε προς την χώρα-εξαγωγέα, με αντάλλαγμα τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες αυτές. Το ακριβώς αντίθετο συμβαίνει κατά τις εξαγωγές, καθώς τότε σημειώνεται αύξηση της ζήτησης του εγχώριου νομίσματος, οπότε η χώρα-εξαγωγέας καθίσταται «πλουσιότερη» κατά την ποσότητα αυτού του συναλλάγματος που θα καταλήξει στα θησαυροφυλάκιά της. Οι οικονομολόγοι χρησιμοποιούν το Εμπορικό Ισοζύγιο για να μετρήσουν τη σχετική δύναμη της οικονομίας μιας χώρας.

Το Εμπορικό Ισοζύγιο αποτελεί την καλύτερη δυνατή ένδειξη για το εάν οι παραγωγικές δομές μιας οικονομίας αρκούν για να ικανοποιήσουν τις ζητούμενες ποσότητες. Ένα διαρκώς αρνητικό εμπορικό ισοζύγιο δηλώνει την αδυναμία μιας οικονομίας να παράγει αρκετά αγαθά προκειμένου να ικανοποιήσει το σύνολο της ζήτησης, αναγκάζοντάς την να εισάγει σε μεγάλες ποσότητες και ως αποτέλεσμα να έχει αρνητικό εμπορικό ισοζύγιο. Ένα διαρκές αρνητικό εμπορικό ισοζύγιο αποτελεί μακροπρόθεσμο κίνδυνο για κάθε οικονομία, καθώς δημιουργεί ανισορροπίες μεταξύ παραγωγής και ζήτησης, ενώ ενδέχεται να σημάνει την μείωση της ανταγωνιστικότητας της χώρας, την αύξηση του κόστους παραγωγής, την αύξηση του εξωτερικού χρέους (λόγω αύξησης ζήτησης ξένου συναλλάγματος) και σταδιακά να οδηγήσει σε ύφεση της οικονομίας.

Το ελλειμματικό εμπορικό ισοζύγιο συναλλαγών από κοινού με τον ελλειμματικό κρατικό προϋπολογισμό συνιστούν το φαινόμενο των δίδυμων ελλειμμάτων.

Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών^{5, 6}

Το Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών καταγράφει τις συναλλαγές ενός κράτους με τον υπόλοιπο κόσμο. Πιο συγκεκριμένα, το Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών περιλαμβάνει τις εισαγωγές και τις εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών, δηλαδή το Εμπορικό Ισοζύγιο Συναλλαγών, το καθαρό εισόδημα από το εξωτερικό, δηλαδή τις πληρωμές που εισπράττονται μείον τις πληρωμές που καταβάλλονται από επενδύσεις στο εξωτερικό και τις καθαρές μεταβιβάσεις από και προς την εγχώρια οικονομία, όπως η ξένη βοήθεια και τα εμβάσματα.

Το Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών ενός κράτους μπορεί να είναι είτε θετικό (πλεονασματικό) είτε αρνητικό (ελλειμματικό). Ένα θετικό Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών υποδηλώνει ότι το κράτος είναι καθαρός δανειστής προς το υπόλοιπο κόσμο, ενώ ένα αρνητικό Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών υποδηλώνει ότι είναι καθαρός

⁴ Π: [Εμπορικό Ισοζύγιο | Ευρετήριο Οικονομικών Όρων](#)

⁵ Π: [Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών | Ευρετήριο Οικονομικών Όρων](#)

⁶ Π: [Τα βασικά μεγέθη | Τράπεζα της Ελλάδος](#)

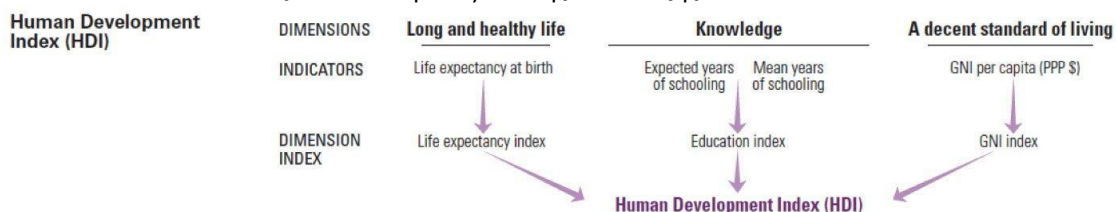

δανειολήπτης. Παράλληλα, ένα πλεονασματικό Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών αυξάνει τα καθαρά ξένα περιουσιακά στοιχεία ενός κράτους κατά το ποσό του πλεονάσματος, ενώ αντίθετα ένα ελλειμματικό Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών μειώνει τα καθαρά ξένα περιουσιακά στοιχεία του κράτους κατά το ποσό του ελλείμματος. Ένα ελλειμματικό Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών δεν είναι, παρ' όλα αυτά, δείγμα κακής οικονομικής διαχείρισης. Εάν το κράτος δανειολήπτης χρησιμοποιεί τα κεφάλια αυτά επενδύοντάς τα σε έργα με μεγάλες αποδόσεις, τότε το χρέος σύντομα αποπληρώνεται και η χώρα δανειολήπτης συνεχίζει να επωφελείται από τις επενδύσεις της. Αντιθέτως, όταν το Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών χρηματοδοτεί την κατανάλωση μιας χώρας, τότε δημιουργείται μη βιώσιμο χρέος για την χώρα δανειολήπτη.

Δείκτης Ανθρώπινης Ανάπτυξης - Human Development Index [HDI]^{7,8}

Ο Δείκτης Ανθρώπινης Ανάπτυξης (HDI), χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά το 1990 στην Έκθεση Ανθρώπινης Ανάπτυξης που διεξήχθη από το Πρόγραμμα Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών. Ο εν λόγω δείκτης αποσκοπεί στην αξιολόγηση της ανάπτυξης ενός κράτους μέσα από την ποιότητα ζωής των ατόμων και των δυνατοτήτων τους χωρίς να επικεντρώνεται αποκλειστικά στην οικονομική ανάπτυξη. Πιο συγκεκριμένα, ο Δείκτης Ανθρώπινης Ανάπτυξης αναδεικνύεται μέσα από τρεις βασικούς άξονες, την υγιή ζωή, την πρόσβαση στην εκπαίδευση και τις αξιοπρεπείς συνθήκες διαβίωσης. Η υγιής ζωή περιγράφεται μέσα από τον δείκτη που αναλύει το προσδόκιμο ζωής, η πρόσβαση στην εκπαίδευση περιγράφεται μέσα από τα αναμενόμενα και τα μέσα χρόνια φοίτησης και αναλύεται από τον αντίστοιχο δείκτη εκπαίδευσης και οι αξιοπρεπείς συνθήκες διαβίωσης περιγράφονται από τον δείκτη που αναλύει το κατά κεφαλήν ακαθάριστο εθνικό εισόδημα. Ο εν λόγω δείκτης είναι από τις σημαντικότερες πρωτοβουλίες αξιολόγησης της ανάπτυξης ενός κράτους και σε αντίθεση με οικονομικούς δείκτες όπως το κατά κεφαλήν Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν, το οποίο περιγράφει την οικονομική μεγέθυνση ενός κράτους, προσδίδει μια πιο ολιστική εικόνα για την ανάπτυξη ενός κράτους, υπολογίζοντας την οικονομική ανάπτυξη και υποδεικνύοντας τις πολιτικές που χρειάζεται να υιοθετηθούν για την κάλυψη βασικών ανθρωπίνων αναγκών όπως η υγεία και η εκπαίδευση.

Εικόνα 1.1: Συνιστώσες του Δείκτη Ανθρώπινης Ανάπτυξης

Πηγή: Πρόγραμμα Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών

Ο Νόμος Προσφοράς και Ζήτησης⁹

Ο Νόμος Προσφοράς και Ζήτησης αποτελεί το θεμελιώδες θεώρημα της οικονομικής επιστήμης, σύμφωνα με το οποίο για κάθε τιμή ενός αγαθού οι αγοραστές είναι διατεθειμένοι

⁷ Π: [Human Development Index | United Nations Development Program](#)

⁸ Π: [Human development index | World Health Organization](#)

⁹ Ε: [Νόμος Προσφοράς και Ζήτησης | Ευρετήριο Οικονομικών Όρων](#)

να αγοράσουν μία συγκεκριμένη ποσότητα (Ζήτηση) και οι πωλητές να πωλήσουν μια συγκεκριμένη ποσότητα του αγαθού αυτού (Προσφορά), όχι αναγκαστικά ίδια με την ζητούμενη ποσότητα.

Όταν η ζητούμενη ποσότητα αγαθών και υπηρεσιών είναι ίδια με την προσφερόμενη ποσότητα αυτών, η τιμή στην οποία πωλούνται ονομάζεται Τιμή Ισορροπίας. Το ως άνω καθορίζεται από τις επιθυμίες των αγοραστών και των πωλητών: όταν η τιμή ενός προϊόντος ή υπηρεσίας αυξάνεται, η ζητούμενη ποσότητα αυτών μειώνεται (και αντιστρόφως, όταν η τιμή των ζητούμενων προϊόντων και υπηρεσιών μειώνεται, η ζητούμενη ποσότητα αυξάνεται). Η δύναμη της προσφοράς λειτουργεί αντίθετα, δηλαδή όταν η τιμή ενός προϊόντος ή υπηρεσίας αυξάνεται, τότε αυξάνεται και η προσφερόμενη ποσότητα.

Η μη χρήση της Τιμής Ισορροπίας, δηλαδή της τιμής με την οποία η ζητούμενη ποσότητα είναι ίση με την προσφερόμενη ποσότητα θα οδηγήσει σε ανισορροπία στην αγορά μέχρις ότου εκείνη να έρθει σε ισορροπία μέσω των νόμων της αγοράς. Αν η προσφερόμενη τιμή είναι χαμηλότερη/υψηλότερη της Τιμής Ισορροπίας οι καταναλωτές θα ζητήσουν μεγαλύτερη/μικρότερη ποσότητα από αυτή που προσφέρεται, με αποτέλεσμα να δημιουργηθούν ελλείψεις/πλεονάσματα στο αγαθό και κατά συνέπεια να αυξηθεί/μειωθεί η τιμή του μέχρι να φτάσει στην Τιμή Ισορροπίας.

Οικονομική Μεγέθυνση και Ύφεση¹⁰

Στόχος κάθε οικονομίας αποτελεί η επίτευξη βιώσιμης οικονομικής μεγέθυνσης. Ως Οικονομική Μεγέθυνση ορίζουμε τη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των πολιτών μιας οικονομίας, την ενίσχυση του επιχειρησιακού περιβάλλοντος και τη βελτίωση των κρατικών λογαριασμών μεταξύ άλλων. Η Οικονομική Μεγέθυνση προκαλείται αλλά και οδηγεί σε αύξηση της οικονομικής δραστηριότητας μιας οικονομίας. Μία οικονομία θεωρείται πως βρίσκεται σε αναπτυξιακή τροχιά όταν για παραπάνω από ένα τρίμηνο το πραγματικό [Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν](#) αυξάνεται.

Ως Οικονομική Ύφεση θεωρείται είτε η επιβράδυνση είτε τα αρνητικά επίπεδα οικονομικής ανάπτυξης. Η Οικονομική Ύφεση οδηγεί σε επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητας. Μια οικονομία βρίσκεται σε ύφεση όταν για τουλάχιστον δύο συνεχόμενα τρίμηνα το ΑΕΠ της μειώνεται.

Συνολική Ανεργία¹¹

Το εθνικό ποσοστό ανεργίας ορίζεται ως το ποσοστό του αριθμού των ατόμων εκτός απασχόλησης (που ανήκουν στο εργατικό δυναμικό) ως προς το συνολικό εργατικό δυναμικό. Ως εργατικό δυναμικό ορίζεται το σύνολο των ανθρώπων σε μία οικονομία που είτε έχουν εργασία, είτε δεν απασχολούνται αλλά είναι σε θέση και επιθυμούν να εργαστούν. Συνεπώς, ως άνεργοι ορίζονται τα άτομα που μπορούν και επιθυμούν να εργαστούν αλλά αδυνατούν, έστω και προσωρινά, να βρουν εργασία. Επομένως, εάν ένα άτομο δεν είναι διατεθειμένο να προσφέρει τις υπηρεσίες του, επειδή επιθυμεί αμοιβή υψηλότερη σε σχέση

¹⁰ Π: [What Is Economic Growth? | The Balance](#)

¹¹ Π: [Ανεργία | Ευρετήριο Οικονομικών Όρων](#)

Απλά και πιο Σύνθετα Οικονομικά για όλους

με το επίπεδο του μισθού που επικρατεί στον κλάδο αυτό, ή επιθυμεί να εργάζεται διαφορετικές ώρες και ημέρες από αυτές, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως άνεργο.

Αναγνωρίζεται ευρέως ως βασικός δείκτης της απόδοσης της αγοράς εργασίας ενός κράτους. Η ανεργία διακρίνεται ανάλογα με τους παράγοντες που την προκαλούν σε εποχιακή ανεργία, σε ανεργία τριβής, σε κυκλική ανεργία και σε διαρθρωτική ανεργία.

Ως οικονομικός δείκτης που παρακολουθείται στενά, το ποσοστό ανεργίας προσελκύει πολύ την προσοχή των μέσων ενημέρωσης, ειδικά κατά τη διάρκεια ύφεσης και δύσκολων οικονομικών περιόδων. Αυτό συμβαίνει επειδή το ποσοστό ανεργίας δεν επηρεάζει μόνο εκείνα τα άτομα που είναι άνεργα, αλλά έχει επιπτώσεις στην ευρύτερη οικονομία. Αρχικά, σε περιόδους ανεργίας το παραγόμενο προϊόν μιας οικονομίας είναι μικρότερο από το προϊόν που θα είχε στην διάθεσή της εάν όλοι οι παραγωγικοί συντελεστές της (όλοι οι άνεργοι) συμμετείχαν ενεργά στην παραγωγική διαδικασία. Εφόσον υπάρχει μικρότερη ποσότητα προϊόντος προς κατανάλωση ή επένδυση, το σύνολο των πολιτών δεν απολαμβάνει το ίδιο βιοτικό επίπεδο. Επιπλέον, οι άνεργοι χάνουν μέρος της αγοραστικής τους δύναμης, γεγονός που μπορεί να θέσει σε κίνδυνο την κατάσταση εργασίας περισσότερων μελών του εργατικού δυναμικού, μέσω της μείωσης της ζήτησης και της κατανάλωσης, οδηγώντας δυνητικά σε οικονομική επιβράδυνση και ύφεση.

Σε περιόδους αυξημένης ανεργίας οι μισθοί μειώνονται τείνοντας προς τα επίπεδα του εκάστοτε θεσμοθετημένου κατώτατου μισθού και δημιουργούνται αρκετά εμπόδια στην ένταξη νέων στο εργατικό δυναμικό, με αποτέλεσμα την αύξηση της μετανάστευσης του εργατικού δυναμικού. Συνεπώς, εάν η συνολική ανεργία παραμείνει σε υψηλά επίπεδα για μία παρατεταμένη χρονική περίοδο μπορεί να έχει μακροπρόθεσμες επιπτώσεις στις οικονομικές δυνατότητες ενός κράτους, κυρίως στις μελλοντικές του παραγωγικές δυνατότητες, αλλά και στο ασφαλιστικό του σύστημα.

Μακροχρόνια Ανεργία¹²

Η μακροχρόνια ανεργία αναφέρεται σε πολίτες που βρίσκονται εκτός απασχόλησης για χρονικό διάστημα τουλάχιστον 12 μηνών. Το ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας υπολογίζεται βάση του ποσοστού ανεργίας και όχι του συνόλου του εργατικού δυναμικού. Η μακροχρόνια ανεργία μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως δείκτης αποτελεσματικότητας της αγοράς εργασίας, καθώς υψηλά επίπεδα μακροχρόνιας ανεργίας υποδηλώνουν είτε ελλιπή ζήτηση είτε την μη ύπαρξη αρκετών αρωγών εκπαίδευσης των ανέργων σε δεξιότητες που έχουν ζήτηση στην εγχώρια αγορά εργασίας. Οι μακροχρόνια άνεργοι ενδέχεται να αναζητήσουν εργασία που θα απέφευγαν υπό διαφορετικές συνθήκες ή ακόμη ωθούνται στην αναζήτηση εργασίας σε διαφορετικές τοποθεσίες και κράτη.

Ανεργία Νέων¹³

Το ποσοστό ανεργίας των νέων είναι ο αριθμός ατόμων εκτός απασχόλησης ηλικίας 15 με 24 ετών, που έχουν εισέλθει στην αγορά εργασίας και εκφράζεται ως ποσοστό επί του εργατικού δυναμικού της αντίστοιχης ηλικιακής ομάδας. Η ανεργία νέων εμποδίζει τους νέους να

¹² Π: [Long-term unemployment | Eurostat](#)

¹³ Π: [Η ανεργία των νέων | Economy-Pedia](#)

αποκτήσουν εργασιακή εμπειρία με επιπτώσεις στην μελλοντική απασχόληση και παραγωγικότητά τους. Οι μακροχρόνιες περίοδοι ανεργίας προκαλούν μεγαλύτερη ανησυχία, δεδομένων των μακροπρόθεσμων επιπτώσεων στις ζωές των νέων. Σε περιόδους οικονομικής ύφεσης οι νέοι είναι ιδιαίτερα ευάλωτοι. Οι νέοι ηλικίας μεταξύ 15 και 24 ετών είναι τρεις φορές πιο πιθανό να είναι άνεργοι συγκριτικά με τους ενήλικες 25 ετών έως 29 (Διεθνής Οργανισμός Εργασίας¹⁴, 2020). Αυτή η ασυμφωνία οφείλεται ως ένα βαθμό στην περιορισμένη εργασιακή εμπειρία, η οποία αποτελεί εμπόδιο στον ανταγωνισμό για μία θέση στην αγορά εργασίας.

Δημόσιο Χρέος¹⁵

Το Δημόσιο Χρέος είναι το σύνολο της οφειλής του ευρύτερου δημόσιου τομέα σε χρηματικές μονάδες. Το Δημόσιο Χρέος πρακτικά προκύπτει από το άθροισμα των ελλειμμάτων που παρουσιάζει ο κρατικός προϋπολογισμός. Το Χρέος αυτό ενδέχεται να προέρχεται από εσωτερικό δημόσιο δανεισμό ή εξωτερικό δημόσιο δανεισμό¹⁶. Παρά την αρνητική χροιά που ενδέχεται να έχει η έννοια «δημόσιο χρέος», ο δημόσιος δανεισμός αποτελεί την δεύτερη σημαντικότερη πηγή χρηματοδότησης των δημοσίων δαπανών, μετά την φορολογία. Πέραν όμως του ανωτέρω, επιτρέπει στο κράτος να συγκεντρώνει κεφάλαια για να αναπτύξει την οικονομία του, να προχωρά σε παραγωγικές επενδύσεις, να εκπληρώνει καταναλωτικούς σκοπούς ή να χρηματοδοτεί τις παρεχόμενες υπηρεσίες. Το Δημόσιο Χρέος αποτελεί ασφαλές τρόπο για να συμβάλλει η ξένη και εγχώρια αποταμίευση στην ανάπτυξη ενός κράτους μέσω της αγοράς κρατικών ομολόγων ή άλλων αξιογράφων. Τα αξιόγραφα που προέρχονται από κυβερνήσεις αποτελούν θεωρητικά ελκυστικές επενδυτικές ευκαιρίες μικρού κινδύνου, καθώς θεωρείται σχεδόν απίθανο να πτωχεύσει ένα κράτος, ειδικά όταν πρόκειται για οικονομικά ανεπτυγμένο κράτος.

Όταν χρησιμοποιείται σωστά, το Δημόσιο Χρέος βελτιώνει το βιοτικό επίπεδο σε μία χώρα. Οι επενδυτές συνήθως μετρούν το επίπεδο κινδύνου συγκρίνοντας το χρέος με τη συνολική οικονομική παραγωγή μιας χώρας, γνωστή ως Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ). Ο λόγος χρέους προς ΑΕΠ, ο οποίος μάλιστα εντάχθηκε στο Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης¹⁷, δίνει μία ένδειξη για το πόσο πιθανό είναι η χώρα να εξοφλήσει το χρέος της. Οι επενδυτές συνήθως δεν ανησυχούν έως ότου ο δείκτης χρέους προς ΑΕΠ φτάσει σε κρίσιμο επίπεδο έπειτα από το οποίο το χρέος θεωρείται μη βιώσιμο. Σύμφωνα με έγγραφο του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας¹⁸ (ESM), που δημοσιεύθηκε τον Οκτώβριο του 2021 το ανώτατο ποσοστό δημοσίου χρέους διαμορφώνεται στο 100%. Όταν το χρέος πλησιάζει σε κρίσιμο επίπεδο, οι επενδυτές συνήθως αρχίζουν να απαιτούν υψηλότερο επιτόκιο, καθώς επιθυμούν μεγαλύτερη απόδοση ως αντιστάθμισμα στον υψηλότερο κίνδυνο. Με τον καιρό, το εισόδημα πρέπει να κατευθυνθεί προς την αποπληρωμή του χρέους και λιγότερο προς τις κυβερνητικές υπηρεσίες. Αυτό καθιστά τα στοιχεία της οικονομικής ανάπτυξης, όπως για παράδειγμα τη στέγαση, την ανάπτυξη των επιχειρήσεων ή τα δάνεια αυτοκινήτων πιο ακριβά. Προκειμένου να αποφευχθεί αυτό το βάρος, οι

¹⁴ E: [Global Employment Trends for Youth 2020 ~ International Labour Organization](#)

¹⁵ E: [Χρέη δημόσια και ιδιωτικά | Capital.gr](#)

¹⁶ Στην χώρα μας, για παράδειγμα, κατά την μεταπολεμική περίοδο, λόγω ελλείπυς εσωτερικής αποταμίευσης, ο δανεισμός ήταν κυρίως εξωτερικός. Τα επόμενα δε χρόνια ο δανεισμός προερχόταν από εσωτερικές πηγές.

¹⁷ Π: [Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης | EUR - Lex](#)

¹⁸ Π: [Impulses for Growth and Stability in Europe - article by Klaus Regling | European Stability Mechanism](#)

κυβερνήσεις οφείλουν να διατηρήσουν χρέος αρκετά μεγάλο προκειμένου να οδηγήσει στην οικονομική ανάπτυξη, αλλά ταυτόχρονα και αρκετά μικρό ώστε να διατηρήσει τα επιτόκια χαμηλά.

Ιδιωτικό Χρέος¹⁹

Ως ιδιωτικό χρέος ορίζεται το σύνολο του δανεισμού σε μια οικονομία που διακρατείται από τον ιδιωτικό τομέα, πλην χρηματοοικονομικών οργανισμών. Στο ιδιωτικό χρέος περιλαμβάνεται ένα εύρος επιλογών δανειοδότησης, που έχουν ως αποτέλεσμα την παροχή δανεισμού από μη-χρηματοπιστωτικά ιδρύματα σε επιχειρήσεις ή την αγορά δανείων τους στην δευτερογενή αγορά. Η αγορά του ιδιωτικού χρέους υπολογίζεται στο 10% με 15% του συνόλου των περιουσιακών στοιχείων ενεργητικού υπό διαχείριση και όσο διατηρείται η ζήτηση για παροχή χρηματοδότησης από τις ιδιωτικές επιχειρήσεις δεν αναμένεται να μειωθεί.

Είδη Τραπεζικών Ιδρυμάτων

Ως τραπεζικά ιδρύματα ορίζονται συγκεκριμένοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί²⁰ που δέχονται καταθέσεις από νοικοκυριά και επιχειρήσεις, μετατρέπουν μέρος αυτών των καταθέσεων σε δανεισμό, αλλά και παρέχουν μεγάλο φάσμα υπηρεσιών, όπως η μετατροπή συναλλαγμάτων και η διαχείριση περιουσιακών στοιχείων (οι υπηρεσίες αυτές ονομάζονται χρηματοοικονομικές υπηρεσίες). Για τον λόγο αυτό, αναγνωρίζουμε τρεις τύπους τραπεζών²¹: τις λιανικές, τις εμπορικές και τις επενδυτικές.

Τα λιανικά τραπεζικά ιδρύματα²² παρέχουν βασικές τραπεζικές υπηρεσίες απευθείας στα νοικοκυριά και στους ιδιώτες, όπως η παροχή διαφόρων ειδών καταθετηρίων τραπεζικών λογαριασμών, τα προσωπικά και στεγαστικά δάνεια, οι πιστωτικές κάρτες και οι θυρίδες. Τα εμπορικά τραπεζικά ιδρύματα²³ είναι αρκετά παρόμοια με τα αντίστοιχα λιανικά, με την διαφορά ότι οι βασικές τραπεζικές υπηρεσίες που προσφέρουν προορίζονται για επιχειρήσεις. Τέλος, τα επενδυτικά τραπεζικά ιδρύματα²⁴ αποτελούν ανεξάρτητα ιδρύματα²⁵ που παρέχουν σε νοικοκυριά, επιχειρήσεις και κυβερνήσεις σύνθετες χρηματοοικονομικές υπηρεσίες με στόχο την αύξηση των κεφαλαίων τους. Ορισμένες από τις πιο συνηθισμένες υπηρεσίες που προσφέρουν τα επενδυτικά τραπεζικά ιδρύματα είναι η δημιουργία ομολογιακών και μη δανείων, η συμβολή στις διαδικασίες δημιουργίας ή αύξησης μετοχικών κεφαλαίων και οι συμβουλευτικές υπηρεσίες σε συγχωνεύσεις και εξαγορές.

---

¹⁹ Π: [What is private debt? | PitchBook](#)

²⁰ Για να δείτε το σύνολο των Χρηματοπιστωτικών Ιδρυμάτων, βάσει του Υπουργείου Οικονομικών των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής, πατήστε [εδώ](#).

²¹ Ως χρηματοπιστωτικό ίδρυμα θεωρείται και η Κεντρική Τράπεζα, που όμως έχει θεσμικό ρόλο και αναλύεται στην θεματική ενότητα «Νομισματική Πολιτική».

²² Π: [Retail Banking | FinancialAdvisory.com](#)

²³ Π: [Commercial Banking | Corporate Financial Institute](#)

²⁴ Π: [Investment Banking | Investopedia](#)

²⁵ Πολλές τράπεζες προσφέρουν παράλληλα τις υπηρεσίες και των τριών τύπων, αλλά νομοθετικά απαγορεύεται η συνεργασία των τμημάτων λιανικής και εμπορικής τράπεζας με το επενδυτικό τμήμα.

Επιχειρήσεις FinTech²⁶

Ως εταιρείες FinTech, ορίζουμε -συνήθως- νεοφυείς επιχειρήσεις που παρέχουν χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, όπως η διευκόλυνση συναλλαγών και η παροχή δανείων μεταξύ άλλων, με την χρήση αποκλειστικά της τεχνολογίας. Ο κλάδος του FinTech, όπως προδίδει και η ονομασία του που προκύπτει από τον συνδυασμό των λέξεων Χρηματοοικονομικές (Financial) και Τεχνολογίες (Technologies), συνδυάζει παραδοσιακές υπηρεσίες του κλάδου των χρηματοοικονομικών με καινοτόμες τεχνολογικές δυνατότητες, προσφέροντας την δυνατότητα δημιουργίας αυξανόμενης αξίας για τους χρήστες.

Σύμφωνα με την Παγκόσμια Τράπεζα²⁷, η σημασία του FinTech μεγαλώνει με την ψηφιοποίηση και τον μετασχηματισμό της οικονομίας. Οι εταιρείες FinTech μπορούν και προσφέρουν παραδοσιακές και μη χρηματοοικονομικές υπηρεσίες με καινοτόμους τρόπους και συγκριτικά χαμηλότερα κόστη για τον καταναλωτή. Ορισμένα παραδείγματα είναι ο δανεισμός μέσω crowdfunding, η άμεση πληρωμή οφειλών μέσω αρκετών λογαριασμών και η μεταφορά κεφαλαίων μεταξύ λογαριασμών. Εδώ αξίζει να σημειωθεί πως το νομοθετικό πλαίσιο που λειτουργούν οι εταιρείες FinTech²⁸ -καθώς σε ορισμένες περιπτώσεις επιχειρήσεις χωρίς τραπεζική άδεια παρέχουν τραπεζικές υπηρεσίες- συζητείται τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο.

Είδη Τραπεζικών Καταθετικών Λογαριασμών

Οι **Καταθέσεις Ταμιευτηρίου**²⁹ αποτελούν καταθετικούς λογαριασμούς που απευθύνονται σε φυσικά πρόσωπα, τα οποία μέσω αυτών μπορούν να χρησιμοποιήσουν τα αποθεματικά κεφάλαιά τους για την διεξαγωγή καθημερινών συναλλαγών. Οι καταθέσεις ταμιευτηρίου είναι δημοφιλείς στο ευρύ κοινό, διότι αν και παρέχουν χαμηλή επιτοκιακή απόδοση παρέχουν την δυνατότητα άμεσης ανάληψης ή χρήσης του κατατεθειμένου κεφαλαίου. Μέσω των καταθέσεων ταμιευτηρίου δεν παρέχεται η δυνατότητα υπερανάληψης, ούτε χρήσης τραπεζικών επιταγών.

Οι **Καταθέσεις Όψεως**³⁰ αποτελούν τραπεζικούς καταθετικούς λογαριασμούς, οι οποίοι απευθύνονται σε επιχειρήσεις. Οι επιχειρήσεις κάνουν χρήση των λογαριασμών αυτών προκειμένου να ικανοποιήσουν τις καθημερινές τους ανάγκες για την διεξαγωγή συναλλαγών, την αγορά πρώτων υλών ή την πληρωμή πάγιων λογαριασμών, εκδίδοντας πάντα τραπεζικές επιταγές. Οι καταθετικοί λογαριασμοί αποδίδουν πολύ χαμηλή έως μηδενική επιτοκιακή απόδοση, αλλά δίνουν την δυνατότητα άντλησης ή χρήσης του διαθέσιμου κεφαλαίου. Ορισμένοι λογαριασμοί όψεως παρέχουν την δυνατότητα υπερανάληψης, δηλαδή την άντληση κεφαλαίων μεγαλύτερων των κατατεθειμένων και μετατροπή των επιπρόσθετων κεφαλαίων σε χρεωστικό υπόλοιπο³¹.

Οι **Καταθέσεις Τρεχούμενων Λογαριασμών**³² αποτελούν έντοκους λογαριασμούς με τους οποίους οι ιδιώτες μπορούν να πραγματοποιούν τις συναλλαγές τους με ταχύτητα και χωρίς

²⁶ Π: [FinTech | Gartner IT Glossary](#)

²⁷ Ε: [Fintech | The World Bank](#)

²⁸ Ε: [Fintech regulation: how to achieve a level playing field | Bank of International Settlement](#)

²⁹ Π: [Καταθέσεις Όψεως | Ευρετήριο Οικονομικών Όρων](#)

³⁰ Ε: [Καταθέσεις Ταμιευτηρίου | Ευρετήριο Οικονομικών Όρων](#)

³¹ Εφόσον γίνει χρήση της δυνατότητας υπερανάληψης τότε ο λογαριασμός από καταθετικός μετατρέπεται σε χορηγητικός.

³² Π: [Καταθέσεις Τρεχούμενων Λογαριασμών | Ευρετήριο Οικονομικών Όρων](#)

Απλά και πιο Σύνθετα Οικονομικά για όλους

σημαντικά κόστη. Τα χαρακτηριστικά τους είναι παρόμοια με τους λογαριασμούς καταθέσεων όψεως, αλλά απευθύνονται σε ιδιώτες. Οι λογαριασμοί αυτοί παρέχουν την δυνατότητα υπερανάληψης, δηλαδή την άντληση κεφαλαίων μεγαλύτερων των κατατεθειμένων και μετατροπή των επιπρόσθετων κεφαλαίων σε χρεωστικό υπόλοιπο.

Ανώτατο Όριο Κάλυψης Καταθέσεων

Κάθε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης³³ διαθέτει συστήματα εγγύησης των καταθέσεων τα οποία αποζημιώνουν τους καταθέτες (έως ένα καθορισμένο όριο) σε περίπτωση που πτωχεύσει η τράπεζα τους και οι καταθέσεις τους καταστούν μη διαθέσιμες. Το ανώτατο όριο κάλυψης του συνόλου των καταθέσεων ενός καταθέτη σε ένα πιστωτικό ίδρυμα ορίζεται σε εκατό χιλιάδες ευρώ εντός Ε.Ε.. Το όριο αυτό ισχύει για το σύνολο των καταθέσεων που τηρούνται στο ίδιο πιστωτικό ίδρυμα, ανεξάρτητα από τον αριθμό των καταθέσεων, το νόμισμα και τον τόπο κατάθεσης.

---

³³ E: [Deposit guarantee schemes | European Commission](#)

Ενότητα 2: Δημοσιονομική Πολιτική

Δημοσιονομική Πολιτική³⁴

Η Δημοσιονομική Πολιτική αφορά τις αποφάσεις που λαμβάνουν οι κυβερνήσεις για να επηρεάσουν την πραγματική οικονομία, κυρίως μέσω των κρατικών δαπανών και της φορολογίας. Τα μέτρα της Δημοσιονομικής Πολιτικής εφαρμόζονται συνήθως για την προώθηση ισχυρής και βιώσιμης ανάπτυξης, την μείωση της ανεργίας και την σταθεροποίηση των τιμών και των μισθών. Η Δημοσιονομική Πολιτική σε συνδυασμό με την Νομισματική Πολιτική (θα αναλυθεί σε επόμενο κεφάλαιο) διαμορφώνουν την οικονομική πολιτική ενός κράτους. Μία αποτελεσματική Δημοσιονομική Πολιτική οδηγεί δυνητικά σε μεγαλύτερη απασχόληση, μείωση του χρέους της Κεντρικής Κυβέρνησης και βελτίωση του βιοτικού επιπέδου, μεταξύ άλλων.

Άσκηση Δημοσιονομικής Πολιτικής

Η Δημοσιονομική Πολιτική ασκείται από τις κυβερνήσεις κρατών και πιο συγκεκριμένα από το Υπουργείο Οικονομικών του εκάστοτε κράτους. Είναι σημαντικό να τονιστεί πως αν και κάθε κράτος ασκεί την δική του Δημοσιονομική Πολιτική, στην περίπτωση που ανήκει σε κάποια μορφή υπερεθνική ένωση μπορεί να υπάρξουν κάποιοι περιορισμοί στην πλήρη χάραξη ανεξάρτητης Δημοσιονομικής Πολιτικής. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το γεγονός πως η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρέπει να εγκρίνει έναν Κρατικό Προϋπολογισμό (ορίζεται παρακάτω) και πως τα μέλη της Ζώνης του Ευρώ οφείλουν να έχουν ετήσιο έλλειμμα μικρότερο του 3%³⁵.

Κρατικά Έσοδα και Δαπάνες

Η δυνατότητα άσκησης Δημοσιονομικής Πολιτικής καθώς και η ένταση της καθορίζονται σε σημαντικό βαθμό από την σχέση Κρατικών Εσόδων και Δαπανών. Τα Κρατικά Έσοδα είναι τα κεφάλαια που “μεταφέρονται” από το σύνολο της οικονομίας στα κρατικά ταμεία, κυρίως μέσω της φορολογίας. Αντίστοιχα, οι Κρατικές Δαπάνες αποτελούν τα κεφάλαια που διοχετεύονται από το κράτος στο σύνολο της οικονομίας, για παράδειγμα μέσω των κρατικών επενδύσεων σε υποδομές. Οι κυβερνήσεις χρησιμοποιούν τα Κρατικά Έσοδα για την χρηματοδότηση Κρατικών Δαπανών, μέσω των οποίων επιδιώκουν την επίτευξη των οικονομικών, και όχι μόνο, στόχων τους. Κύριες πηγές Κρατικών Εσόδων αποτελούν οι φόροι, οι αποκρατικοποιήσεις και οι μεταβιβάσεις. Αντίστοιχα, οι Κρατικές Δαπάνες συμπεριλαμβάνουν τους μισθούς του δημόσιου τομέα, τις επενδύσεις σε υποδομές, (παραδείγματος χάριν η δημιουργία δρόμων), τις δαπάνες για το εκπαιδευτικό σύστημα, την υγεία, την εθνική άμυνα μεταξύ άλλων. Αν οι Κρατικές Δαπάνες υπερβαίνουν τα Κρατικά Έσοδα, η κυβέρνηση για να καλύψει αυτό το κενό οφείλει είτε να χρησιμοποιήσει διαθέσιμα κεφάλαια από προηγούμενα έτη, είτε να δανειστεί (ή ένα συνδυασμό των δύο). Ωστόσο, και οι δύο συγκεκριμένες επιλογές δεν μπορούν να θεωρηθούν βιώσιμες μακροπρόθεσμα.

³⁴ Π: [What Is Fiscal Policy? | Investopedia](#)

³⁵ Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να διαβάσετε τον ορισμό «Συνθήκη για την Σταθερότητα, τον Συντονισμό και τη Διακυβέρνηση στην ΟΝΕ (Δημοσιονομικό σύμφωνο)» στην ενότητα «Οικονομικό πλαίσιο λειτουργίας Ε.Ε. και ΕΚΤ»

Φόροι³⁶

Η φορολογία αποτελεί την κύρια πηγή άντλησης κεφαλαίων των κυβερνήσεων από το σύνολο της οικονομίας προκειμένου να χρηματοδοτήσουν τις δαπάνες τους. Ως φόρος ορίζεται το μέρος του εισοδήματος ή της τελικής τιμής κάποιου αγαθού που επιβάλλει η κυβέρνηση στους πολίτες και τις επιχειρήσεις, χωρίς να παρέχει άμεση ανταποδοτική που να συνδέεται με την καταβολή του φόρου. Η εισπραξη της φορολογίας από την κυβέρνηση συμβάλει στην δυνατότητα της να επηρεάζει την πραγματική οικονομία, το βιοτικό επίπεδο των πολιτών της και την επίτευξη των πολιτικών της.

Οι φόροι μπορούν να χωριστούν σε άμεσους και έμμεσους. Οι άμεσοι φόροι επιβάλλονται στο εισόδημα και την περιουσία φυσικών και νομικών προσώπων. Σημαντικό πλεονέκτημα της άμεσης φορολογίας είναι πως είναι αναλογική, δηλαδή προσαρμόζεται ανάλογα με το εισόδημα και την περιουσία της οντότητας. Όσο μεγαλύτερο εισόδημα ή/και περιουσία έχει η φορολογούμενη οντότητα, τόσο μεγαλύτερο είναι το μέρος της περιουσίας της που καλείται να πληρώσει αναλογικά συγκριτικά με μία άλλη φορολογική οντότητα που έχει μικρότερο εισόδημα και περιουσία. Οι έμμεσοι φόροι επιβάλλονται σε διάφορα εγχώρια καταναλωτικά προϊόντα και υπηρεσίες μέσω του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α) μεταξύ άλλων και μέσω δασμών σε εισαγόμενα προϊόντα. Η έμμεση φορολογία χαρακτηρίζεται από ανελαστικότητα και μετακυλιεται, ή μέρος αυτής, στον καταναλωτή μέσω της αύξησης της τιμής των αγαθών και υπηρεσιών που καταναλώνει. Το μέγεθος της έμμεσης φορολογίας που επιβάλλεται στον πολίτη ή την επιχείρηση σε μία χρονική περίοδο εξαρτάται από τα επίπεδα της κατανάλωσης.

Αποκρατικοποίηση³⁷

Οι Αποκρατικοποιήσεις, αν και δεν αποτελούν συχνό φαινόμενο, αποτελούν ένα αποτελεσματικό μέσο για την αύξηση των Κρατικών Εσόδων. Ως αποκρατικοποίηση ορίζεται η μεταφορά της ιδιοκτησίας δημόσιων περιουσιακών στοιχείων ή δημόσιων επιχειρήσεων από το κράτος σε ιδιώτες. Μέσω των αποκρατικοποιήσεων, η εκάστοτε κυβέρνηση αντλεί κεφάλαια, μειώνοντας παράλληλα μέρος των δαπανών της, καθώς, μεταξύ άλλων, μηδενίζονται τα μισθολογικά κόστη και τα έξοδα συντήρησης των ιδιωτικοποιημένων επιχειρήσεων ή περιουσιακών στοιχείων. Στις ιδιωτικοποιημένες επιχειρήσεις αναμένεται αύξηση της αποτελεσματικότητας τους, καθώς οι επιχειρήσεις με την ιδιωτικοποίηση ξεκινούν να είναι καθαρά κερδοσκοπικές, συνεπώς αναμένεται αύξηση της παραγωγικότητας τους και δημιουργία οικονομιών κλίμακας. Οι αποκρατικοποιήσεις προσελκύουν ξένους επενδυτές και κεφάλαια, μέσω των οποίων αναπτύσσεται η οικονομία. Θα πρέπει όμως να τονιστεί πως οι αποκρατικοποιήσεις δημοσίων επιχειρήσεων που παρέχουν αγαθά και υπηρεσίες σημαντικές για την διατήρηση του βιοτικού επιπέδου των πολιτών μιας οικονομίας, όπως οι επιχειρήσεις επεξεργασίας και παροχής πόσιμου νερού, μπορεί να οδηγήσουν σε σημαντικά προβλήματα στο κοινωνικό σύνολο. Παραδείγματα τέτοιων ριψοκίνδυνων αποκρατικοποιήσεων είναι σε δημόσιες επιχειρήσεις ύδρευσης και παροχής ενέργειας.

³⁶ Π: [Φόρος | Ευρετήριο Οικονομικών Όρων](#)

³⁷ Π: [Ιδιωτικοποιήσεις / Αποκρατικοποιήσεις | Ευρετήριο Οικονομικών Όρων](#)

Κρατικό Επίδομα και Κρατική Επιχορήγηση³⁸

Όπως προαναφέρθηκε, τα Κρατικά Έσοδα μπορούν να χρησιμοποιηθούν με ποικίλους τρόπους προκειμένου να ενισχυθεί η πραγματική οικονομία και οι στόχοι της κυβέρνησης, οικονομικοί και μη. Η παροχή επιδομάτων και επιχορηγήσεων αποτελούν ένα διαδεδομένο μέσο Κρατικών Δαπανών. Ως Κρατική Επιχορήγηση ορίζεται η οικονομική ενίσχυση που παρέχεται από την κυβέρνηση σε ιδιώτες ή επιχειρήσεις με την μορφή εισφορών ή φορολογικών ελαφρύνσεων με στόχο την βελτίωση της προσφοράς ορισμένων αγαθών και υπηρεσιών ή την στήριξη ιδιωτών και επιχειρήσεων που βρίσκονται σε δυσμενή θέση. Στόχος αυτών των πολιτικών είναι η ενίσχυση της αγοραστικής δύναμης των ιδιωτών, η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας, αλλά και ο περιορισμός των επιπτώσεων δυσμενών γεγονότων στην πραγματική οικονομία. Πολλά κράτη εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά την διάρκεια της πανδημίας του SARS-CoV-2, προέβησαν στην χορήγηση μιας σειράς κρατικών επιδομάτων και επιχορηγήσεων για την υποστήριξη των εργαζομένων και των επιχειρήσεων που είχαν οικονομική ζημία από την πανδημία. Ένα άλλο παράδειγμα αποτελούν τα επιδόματα ανεργίας που δίνουν στο σύνολο τους τα ανεπτυγμένα οικονομικά κράτη.

Κρατικός Προϋπολογισμός³⁹

Ο Κρατικός Προϋπολογισμός συμπεριλαμβάνει το σύνολο των δαπανών που προβλέπεται να πραγματοποιηθούν από την κυβέρνηση και το σύνολο των εσόδων που αναμένεται να εισπράξει σε ένα έτος. Μέσω του Κρατικού Προϋπολογισμού γίνεται η κατανομή των Κρατικών Δαπανών στους διάφορους τομείς της οικονομίας και των πηγών των Κρατικών Εσόδων. Ο Κρατικός Προϋπολογισμός συντάσσεται από το Υπουργείο Οικονομικών, που είναι αρμόδιο για την άσκηση της Δημοσιονομικής Πολιτικής, κατατίθεται στη Βουλή για ψήφιση και μετά τη ψήφιση του οι αρμόδιοι φορείς προβαίνουν στην υλοποίησή του. Σε περίπτωση που το εκάστοτε κράτος είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τότε ο Κρατικός Προϋπολογισμός χρειάζεται να εγκριθεί και από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Μορφές Κρατικών Προϋπολογισμών

Ο κρατικός προϋπολογισμός συμπεριλαμβάνει το σύνολο των προβλεπόμενων Κρατικών Εσόδων και Δαπανών του ερχόμενου έτους και μπορεί να είναι πλεονασματικός, ισοσκελισμένος ή ελλειμματικός. Ως πλεονασματικός κρατικός προϋπολογισμός ορίζεται ο προϋπολογισμός του οποίου τα αναμενόμενα κρατικά έσοδα είναι μεγαλύτερα από τις προβλεπόμενες κρατικές δαπάνες, γεγονός που υποδηλώνει πως το κράτος βρίσκεται σε περίοδο οικονομικής ευημερίας. Μπορεί να επιλεγθεί για ποικίλους λόγους, όπως η ενίσχυση του κρατικού ταμείου ή η επιδίωξη μειωμένης ζήτησης για λόγους πληθωρισμού. Αντίθετα, ως ελλειμματικός κρατικός προϋπολογισμός ορίζεται ο προϋπολογισμός του οποίου τα αναμενόμενα κρατικά έσοδα είναι μικρότερα από τις προβλεπόμενες κρατικές δαπάνες και εφαρμόζεται συνήθως σε περιόδους ύφεσης. Τα επιπρόσθετα κεφάλαια μπορούν να βρεθούν είτε μέσω εκμετάλλευσης των αποταμιεύσεων προηγούμενων πλεονασματικών κρατικών προϋπολογισμών, είτε μέσω κρατικού δανεισμού, αποσκοπώντας στην τόνωση της ζήτησης

³⁸ Π: [Επιδότηση / Επιχορήγηση Ευρετήριο Οικονομικών Όρων](#)

³⁹ Π: [What are three types of government budgets? | The Economic Times](#)

και ως εκ τούτου και του ρυθμού μεγέθυνσης της οικονομίας. Τέλος, ισοσκελισμένος κρατικός προϋπολογισμός ορίζεται ο προϋπολογισμός του οποίου τα αναμενόμενα κρατικά έσοδα ισούνται με τις προβλεπόμενες κρατικές δαπάνες.

Κρατικός Δανεισμός⁴⁰

Στην περίπτωση Ελλειμματικού Κρατικού Προϋπολογισμού, συνηθίζεται η διαφορά να καλύπτεται μέσω εξωτερικής χρηματοδότησης προκειμένου να υλοποιηθούν οι προγραμματισμένες Κρατικές Δαπάνες. Η διαφορά ανάμεσα στα Κρατικά Έσοδα και Δαπάνες μπορεί να χρηματοδοτηθεί είτε από τις εγχώριες ή διεθνείς αγορές, είτε από διεθνείς οργανισμούς, όπως το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και η Παγκόσμια Τράπεζα. Εφόσον επιλεγθεί ο δανεισμός από τις αγορές, το κράτος οφείλει να εκδώσει κρατικές ομολογίες (αναλύονται στην Ενότητα 6: Είδη Αγορών και Αξιογράφων) και μέσω της πώλησης τους να καλύψει την προαναφερόμενη διαφορά.

Με την έκδοση χρέους, το κράτος εκτός από την υποχρέωση καταβολής του δανειακού κεφαλαίου, καλείται να πληρώσει ένα ποσοστό του κεφαλαίου αυτού ως αποζημίωση στον δανειοδότη. Το ποσοστό αυτό ορίζεται ως τόκος δανεισμού και αποτελεί την απόδοση της επένδυσης. Αποτελεί, δηλαδή, το επιπρόσθετο κεφάλαιο που θα λάβει ο δανειοδότης για την παροχή ρευστότητας στο δανειζόμενο κράτος (ή γενικότερα στην δανειζόμενη οντότητα).

Δημοσιονομικό Πλεόνασμα/Ελλείμμα⁴¹

Ως Δημοσιονομικό Αποτέλεσμα ορίζεται η διαφορά μεταξύ των Κρατικών Εσόδων και Δαπανών, λαμβάνοντας υπόψιν τους τόκους εξυπηρέτησης τρεχούμενων υποχρεώσεων (στο εξής «Κρατικά Έξοδα»). Ως Δημοσιονομικό Πλεόνασμα ορίζεται το αποτέλεσμα όπου τα Κρατικά Έσοδα υπερβαίνουν τα Κρατικά Έξοδα. Εφόσον τα Κρατικά Έσοδα υπολείπονται των Κρατικών Εξόδων, θα έχουμε ως αποτέλεσμα Δημοσιονομικό Έλλειμμα. Η ύπαρξη Δημοσιονομικού Ελλείμματος δεν είναι αναγκαία αρνητική εξέλιξη σε μία οικονομία, αφού μπορεί να προέρχεται από Επεκτατική Δημοσιονομική Πολιτική (θα αναλυθεί στην συνέχεια του παρόντος κεφαλαίου) και να έχει ως αποτέλεσμα την οικονομική ανάπτυξη, την μείωση της ανεργίας και γενικότερα την βελτίωση της πραγματικής οικονομίας. Αντιθέτως, η μακροχρόνια ύπαρξη Δημοσιονομικού Ελλείμματος αποτελεί ανησυχητική εξέλιξη σε μία οικονομία, αφού λόγω ανισορροπιών στην οικονομία η εκάστοτε κυβέρνηση δεν μπορεί να εξασφαλίσει τα απαραίτητα έσοδα για να εξυπηρετήσει τις υποχρεώσεις της, με αποτέλεσμα να δανειζεται ολοένα και περισσότερο και τελικά να αυξάνει το δημόσιο χρέος της. Οικονομίες με υψηλό ποσοστό χρέους ωθούνται στην επιδίωξη Δημοσιονομικών Πλεονασμάτων για την μείωση των υποχρεώσεων τους.

⁴⁰ Ε: [National Debt | Investopedia](#)

⁴¹ Π: [Δημοσιονομικό Έλλειμμα / Πλεόνασμα | Ευρετήριο Οικονομικών Όρων](#)

Πρωτογενές Πλεόνασμα/Έλλειμμα⁴²

Ένας σημαντικός δείκτης αποτελεσματικής Δημοσιονομικής Πολιτικής μιας οικονομίας αποτελεί το πρωτογενές αποτέλεσμα της. Εφόσον τα Κρατικά Έσοδα υπερβαίνουν τις Κρατικές Δαπάνες, η οικονομία έχει Πρωτογενές Πλεόνασμα. Αντιθέτως, όταν τα Κρατικά Έσοδα υπολείπονται των Κρατικών Δαπανών, η οικονομία έχει Πρωτογενές Έλλειμμα.

Η διαφορά του Δημοσιονομικού και Πρωτογενούς Πλεονάσματος/Ελλείματος, έγκειται στο γεγονός πως το πρώτο λαμβάνει υπόψιν τις υποχρεώσεις σε τόκους και χρεολύσια. Τα πρωτογενή αποτελέσματα δεν λαμβάνουν υπόψιν τις υποχρεώσεις του εκάστοτε κράτους, αλλά επικεντρώνονται στην σχέση Κρατικών Εσόδων και Κρατικών Δαπανών. Για παράδειγμα, αν τα Κρατικά Έσοδα ανέρχονται στα €10 εκατομμύρια και τα Κρατικά Έξοδα στα €9 εκατομμύρια, τότε το πρωτογενές αποτέλεσμα του εκάστοτε κράτους θα είναι ίσο με €1 εκατομμύριο και το εκάστοτε κράτος θα έχει Πρωτογενές Πλεόνασμα. Αν το κράτος όμως χρειάζεται να πληρώσει και τόκο ύψους €2 εκατομμυρίων για την εξυπηρέτηση του δημόσιου χρέους του, τότε το αποτέλεσμα θα είναι αρνητικό και το κράτος θα εμφανίσει Δημοσιονομικό Έλλειμμα ύψους €1 εκατομμυρίου.

Επεκτατική και Περιοριστική Δημοσιονομική Πολιτική

Η Δημοσιονομική Πολιτική μπορεί να επηρεάσει τα αποτελέσματα της πραγματικής οικονομίας. Εφόσον το εκάστοτε όργανο άσκησης Δημοσιονομικής Πολιτικής κρίνει απαραίτητη την τόνωση της πραγματικής οικονομίας, μπορεί να προβεί σε Επεκτατική Δημοσιονομική Πολιτική. Με την χρήση κρατικών πόρων για την επένδυση σε νέα δημόσια έργα, την παροχή επιδομάτων και επιχορηγήσεων ή/και την μείωση της φορολογίας, η εκάστοτε κυβέρνηση επιδιώκει μέρος των κεφαλαίων που δαπανά, άμεσα ή έμμεσα, να χρησιμοποιηθούν στην πραγματική οικονομία της. Εφόσον η κυβέρνηση αποσκοπεί στην άσκηση της Επεκτατικής Δημοσιονομικής Πολιτικής και δεν διαθέτει το απαραίτητο Δημοσιονομικό Πλεόνασμα, θα αναγκαστεί να εκδώσει χρέος. Αντιθέτως, σε περιόδους που η πραγματική οικονομία λειτουργεί αποτελεσματικά ή τα δημοσιονομικά στοιχεία της εκάστοτε κυβέρνησης αντιμετωπίζουν προκλήσεις, ενδέχεται να προτιμηθεί η χρήση Περιοριστικής Δημοσιονομικής Πολιτικής. Η άσκηση Περιοριστικής Δημοσιονομικής Πολιτικής περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την αύξηση της φορολογίας, μείωση των κρατικών επενδύσεων και γενικότερα των Κρατικών Δαπανών.

---

⁴² Π: Πρωτογενές Έλλειμμα | Ευρετήριο Οικονομικών Όρων

Ενότητα 3: Νομισματική Πολιτική

Νομισματική Πολιτική⁴³

Η νομισματική πολιτική αποτελείται από ένα σύνολο αποφάσεων που λαμβάνονται από τις Κεντρικές Τράπεζες⁴⁴, με στόχο την αύξηση ή την μείωση του κόστους και της διαθεσιμότητας του χρήματος σε μία οικονομία. Στην Ζώνη του Ευρώ, η νομισματική πολιτική ασκείται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και τις Κεντρικές Τράπεζες των κρατών-μελών της Νομισματικής Ένωσης, οι οποίες όλες μαζί συγκροτούν την Ευρωζώνη. Το βασικό εργαλείο που χρησιμοποιεί η ΕΚΤ για να ασκήσει νομισματική πολιτική είναι τα τρία βασικά της επιτόκια. Πιο συγκεκριμένα, το επιτόκιο διευκόλυνσης οριακής χρηματοδότησης, το επιτόκιο πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης και το επιτόκιο διευκόλυνσης αποδοχής καταθέσεων. Μέσω των τριών αυτών επιτοκίων η ΕΚΤ επηρεάζει έμμεσα το κόστος δανεισμού στην οικονομία, δηλαδή τα επιτόκια τα οποία χρεώνουν οι εμπορικές τράπεζες στους πελάτες τους και κατ' επέκταση επηρεάζει τις καταναλωτικές δαπάνες και τις επενδύσεις. Στόχος της ΕΚΤ και της νομισματικής της πολιτικής είναι η σταθερότητα των τιμών και, πιο συγκεκριμένα, ο στόχος αυτός εκφράζεται ως η επιδίωξη για συμμετρική διατήρηση του ρυθμού του πληθωρισμού στο 2% μεσοπρόθεσμα. Σε περιόδους παρατεταμένου χαμηλού πληθωρισμού και χαμηλών επιτοκίων, οι Κεντρικές Τράπεζες μπορούν επίσης να υιοθετήσουν αντισυμβατικά μέτρα νομισματικής πολιτικής, όπως τα προγράμματα αγοράς περιουσιακών στοιχείων (APPs).

Κεντρική Τράπεζα⁴⁵

Μία Κεντρική Τράπεζα αποτελεί έναν ανεξάρτητο δημόσιο οργανισμό που είναι υπεύθυνος για την χάραξη της νομισματικής πολιτικής της οικονομίας, συνήθως ενός κράτους. Ο καταστατικός στόχος των Κεντρικών Τραπεζών οφείλει να είναι η διασφάλιση της σταθερότητας των τιμών, αν και ορισμένες Κεντρικές Τράπεζες, όπως η Ομοσπονδιακή Τράπεζα των Ηνωμένων Πολιτειών⁴⁶ και η Κεντρική Τράπεζα της Τουρκίας⁴⁷ οφείλουν βάσει καταστατικού να υποστηρίζουν και την πλήρη απασχόληση.

Η Κεντρική Τράπεζα λειτουργεί ως η τράπεζα των εμπορικών τραπεζών και για τον λόγο αυτό είναι απαραίτητη η ανεξαρτησία της από τις κυβερνήσεις, καθώς και ο μη κερδοσκοπικός της χαρακτήρας. Μέσω του καθορισμού των βασικών επιτοκίων, το πιο σύνηθες εργαλείο μιας Κεντρικής Τράπεζας, αλλά και των πράξεων ανοικτής αγοράς επηρεάζει άμεσα την ροή χρήματος και πιστώσεων σε μία οικονομία.

---

⁴³ Π: [Τι είναι η νομισματική πολιτική; | Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα](#)

⁴⁴ Στην πλειοψηφία των ανεπτυγμένων οικονομιών ο ρόλος της Δημοσιονομικής και της Νομισματικής Πολίτικης είναι διαχωρισμένος, με την δεύτερη να εκτελείται από την Κεντρική Τράπεζα η οποία είναι ανεξάρτητη της κεντρικής κυβέρνησης.

⁴⁵ Π: [Τι είναι η κεντρική τράπεζα; | Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα](#)

⁴⁶ Ε: [The Fed Explained | Board of Governors of the Federal Reserve System](#)

⁴⁷ Ε: [Monetary Policy | Central Bank of the Republic of Türkiye](#)

Περιοριστική και Επεκτατική Νομισματική Πολιτική⁴⁸

Η Κεντρική Τράπεζα ενός κράτους, εφόσον κρίνει πως συντρέχει κίνδυνος για την σταθερότητα των τιμών, μπορεί να αποφασίσει να επέμβει στην αγορά χρήματος και πιστώσεων. Υπάρχουν δύο μέθοδοι επέμβασης από τις Κεντρικές Τράπεζες: η Περιοριστική και η Επεκτατική Νομισματική Πολιτική.

Η Περιοριστική Νομισματική Πολιτική εφαρμόζεται σε περιόδους όπου ο πληθωρισμός έχει ή αναμένεται να βρεθεί εκτός του επιθυμητού επιπέδου. Το επίπεδο αυτό στη Ζώνη του Ευρώ διαμορφώνεται συμμετρικά στο 2%, δηλαδή η όποια απόκλιση προς τα πάνω ή κάτω κρίνεται πως πρέπει να διορθωθεί. Ορισμένα συμβατικά εργαλεία που έχουν οι Κεντρικές Τράπεζες για την εφαρμογή της είναι η αύξηση των βασικών επιτοκίων της, αυξάνοντας με αυτό τον τρόπο το κόστος δανεισμού, ή/και με πράξεις ανοικτής αγοράς, με την πώληση αξιογράφων του χαρτοφυλακίου της στην αγορά, μειώνοντας με αυτό τον τρόπο το διαθέσιμο κυκλοφορούν χρήμα της αγοράς. Με την Περιοριστική Νομισματική Πολιτική οι Κεντρικές Τράπεζες επιδιώκουν τον περιορισμό του διαθέσιμου κυκλοφορούν χρήματος στην αγορά είτε άμεσα, μέσω των πράξεων ανοικτής αγοράς, είτε έμμεσα, με την αύξηση των βασικών επιτοκίων.

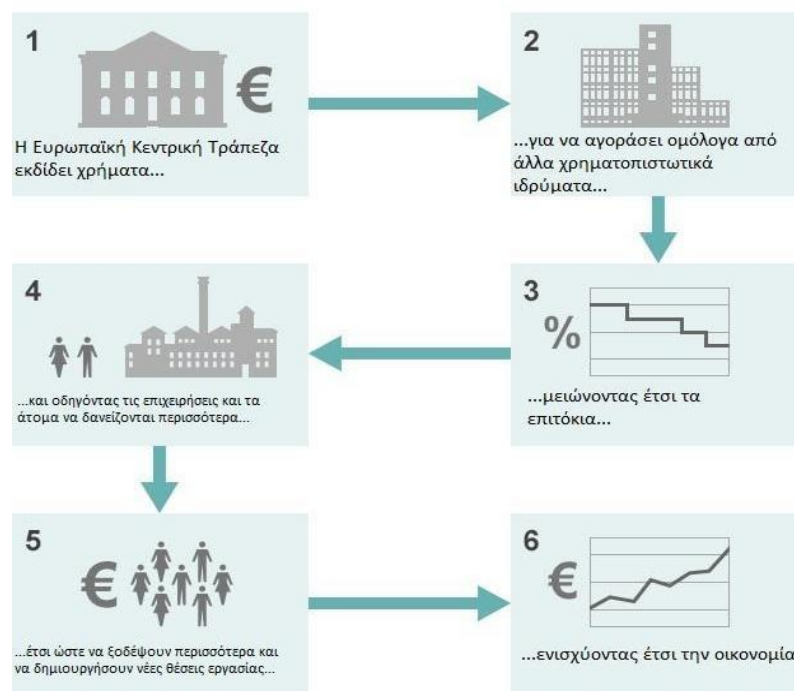
Στον αντίποδα, η Επεκτατική Νομισματική Πολιτική εφαρμόζεται σε περιόδους που υπάρχουν φόβοι για χαμηλό ή/και αρνητικό πληθωρισμό. Με αυτές τις πολιτικές οι Κεντρικές Τράπεζες επιδιώκουν να τονώσουν την οικονομική δραστηριότητα με την αύξηση του κυκλοφορούν χρήματος. Ορισμένα από τα συμβατικά εργαλεία Επεκτατικής Νομισματικής Πολιτικής είναι η μείωση των βασικών επιτοκίων, δίνοντας με αυτό τον τρόπο κίνητρα για αύξηση του δανεισμού αλλά και των επενδύσεων, καθώς και οι πράξεις ανοικτής αγοράς, μέσω των αγορών αξιογράφων από την αγορά με αποτέλεσμα την αύξηση του κυκλοφορούν χρήματος (Εικόνα 2.1). Έπειτα από την παγκόσμια οικονομική κρίση που ξεκίνησε τον Αύγουστο του 2007, πληθώρα Κεντρικών Τραπεζών, μεταξύ των οποίων και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, έχουν εντάξει στην εργαλειοθήκη τους μία σειρά μη-συμβατικών μέτρων Επεκτατικής Νομισματικής Πολιτικής⁴⁹, με τα πιο γνωστά να αποτελούν τα προγράμματα αγοράς περιουσιακών στοιχείων (APP) και οι Στοχευμένες Πράξεις Πιο Μακροπρόθεσμης Αναχρηματοδότησης (ΣΠΠΜΑ).

⁴⁸ Ε: [Νομισματική πολιτική | Τράπεζα της Ελλάδος](#)

⁴⁹ τα προγράμματα αυτά αναλύονται στην Ενότητα 4: Οικονομικό πλαίσιο λειτουργίας Ε.Ε. και ΕΚΤ

Απλά και πιο Σύνθετα Οικονομικά για όλους

Εικόνα 2.1: Μηχανισμός λειτουργίας ποσοτική χαλάρωση

Πηγή: Europe: Central Bank rides in | BBC

Ονομαστικό και Πραγματικό Επιτόκιο⁵⁰

Επιτόκιο σε ένα δάνειο είναι η ποσοστιαία απόδοση που υπόσχεται ένας οφειλέτης στο δανειστή του.

Παράδειγμα: Αν το επιτόκιο σ' ένα ετήσιο δάνειο 1.000€ είναι 5%, ο οφειλέτης υπόσχεται να επιστρέψει στο δανειστή του 1.050€ σ' ένα χρόνο.

Υπάρχουν πολλά διαφορετικά επιτόκια στην οικονομία, τα οποία διαφοροποιούνται ανάλογα με το δανειολήπτη, τη διάρκεια του δανεισμού και άλλους παράγοντες.

Είναι ουσιώδους σημασίας να γίνει διαχωρισμός μεταξύ πραγματικών και ονομαστικών επιτοκίων. Το ονομαστικό επιτόκιο δείχνει πόσο γρήγορα αυξάνεται διαχρονικά η αξία ενός τοκοφόρου στοιχείου, εκφρασμένη σε χρηματικές μονάδες, χωρίς ωστόσο να αποκαλύπτει πόσο γρήγορα η αξία του στοιχείου αυτού μεταβάλλεται σε πραγματικούς όρους αξίας.

Το πραγματικό επιτόκιο ενός στοιχείου αντιπροσωπεύει το βαθμό στον οποίο η πραγματική του αξία αυξάνεται διαχρονικά καθώς, σε αντίθεση με το ονομαστικό επιτόκιο, λαμβάνει υπόψη του το ποσοστό πληθωρισμού της οικονομίας.

Το πραγματικό επιτόκιο συνδέεται με το ονομαστικό επιτόκιο και τον πληθωρισμό ως εξής:

$$\text{Πραγματικό Επιτόκιο} = \text{Ονομαστικό Επιτόκιο} - \text{Πληθωρισμός}$$

⁵⁰ Ε: [Τι είναι τα επιτόκια και ποια είναι η διαφορά μεταξύ ονομαστικών και πραγματικών επιτοκίων | Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα](#)

Επιτόκιο Μηδενικού Κινδύνου⁵¹

Το επιτόκιο μηδενικού κινδύνου (risk-free rate) είναι το αναμενόμενο επιτόκιο το οποίο λαμβάνει ένας επενδυτής σε μια επένδυση που δεν περιέχει, σε θεωρητική βάση, κίνδυνο, δηλαδή θεωρείται βέβαιη η επιτυχής ολοκλήρωσή της. Το επιτόκιο μηδενικού κινδύνου χρησιμοποιείται επίσης και ως η ελάχιστη απόδοση που απαιτείται από κάποιον επενδυτή σε επενδύσεις που ενέχουν υψηλότερο κίνδυνο.

Το επιτόκιο μηδενικού κινδύνου αποτελεί ένα θεωρητικό αριθμό, καθώς όλες οι επενδύσεις περιέχουν κάποια μορφή κινδύνου. Παρ' όλα αυτά, συχνή πρακτική αποτελεί η συσχέτιση των επιτοκίων των κρατικών ομολόγων ισχυρών οικονομικά κρατών με τα επιτόκια μηδενικού κινδύνου, καθώς η πιθανότητα να πτωχεύσει ένα ισχυρό κράτος είναι πολύ μικρή.

Από τη στιγμή που το επιτόκιο αυτό μπορεί να επιτευχθεί ακίνδυνα, εννοείται ότι οποιαδήποτε επένδυση ενσωματώνει κάποιο επιπλέον ρίσκο οφείλει να ανταμείψει τους επενδυτές με υψηλότερες αποδόσεις.

Κυμαινόμενο Επιτόκιο⁵²

Τα κυμαινόμενα επιτόκια αποτελούν επιτόκια που έχουν συνδεθεί με κάποιο επιτόκιο αναφοράς και για τον λόγο αυτό η τιμή τους μεταβάλλεται ανάλογα με την μεταβολή του επιτοκίου αναφοράς. Τα πιο δημοφιλή επιτόκια αναφοράς στην Νομισματική Ένωση είναι το EURIBOR, το €STR⁵³ και τα βασικά επιτόκια της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Τα επιτόκια αναφοράς μπορούν να αναπροσαρμόζονται συνεχώς.

Τα κυμαινόμενα επιτόκια συνήθως υπολογίζονται ως το άθροισμα ενός από τα προαναφερόμενα επιτόκια αναφοράς και ενός συγκεκριμένου ποσοστού, που παραμένει σταθερό στο σύνολο της «ζωής του χρεογράφου». Συνεπώς, εφόσον αυξηθεί ή μειωθεί το συνδεδεμένο επιτόκιο αναφοράς, το κυμαινόμενο επιτόκιο θα μεταβληθεί αναλόγως.

Πράξεις Ανοικτής Αγοράς⁵⁴

Οι Πράξεις Ανοικτής Αγοράς λαμβάνουν χώρα στο χρηματοπιστωτικό σύστημα ύστερα από πρωτοβουλία μιας Κεντρικής Τράπεζας. Μέσω των συναλλαγών αυτών η Κεντρική Τράπεζα μπορεί να αυξήσει την ροή χρήματος σε μία οικονομία, κυρίως με την αγορά αξιογράφων από την Κεντρική Τράπεζα, καθώς και με τη μείωση της ροής χρήματος, μέσω της πώλησης αξιογράφων από την Κεντρική Τράπεζα. Οι πράξεις αυτές γίνονται με την χρήση αντιστρεπτέων συναλλαγών και η διάρκεια τους συνήθως είναι μιας εβδομάδας για τις κύριες πράξεις αναχρηματοδότησης και τρεις μήνες για τις πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης.

⁵¹ Π: [Επιτόκιο Μηδενικού Κινδύνου | Ευρετήριο Οικονομικών Όρων](#)

⁵² Π: [Κυμαινόμενο Επιτόκιο | Ευρετήριο Οικονομικών Όρων](#)

⁵³ Euro Short-Term Rate

⁵⁴ Π: [Πράξη Ανοικτής Αγοράς | Ευρετήριο Οικονομικών Όρων](#)

Πληθωρισμός⁵⁵

Ως πληθωρισμός ορίζεται ο ρυθμός αύξησης των γενικών τιμών για μια δεδομένη χρονική περίοδο. Έχουν αναπτυχθεί διάφοροι δείκτες για την μέτρηση του επιπέδου του πληθωρισμού σε μια οικονομία, δυο εκ των πιο γνωστών να είναι ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (Consumer Price Index - CPI) και ο Δείκτης Χονδρικών Τιμών (Wholesale Price Index - WPI). Ανεξαρτήτως όμως του τρόπου μέτρησής του, ο πληθωρισμός αντιπροσωπεύει το πόσο πιο ακριβό έχει γίνει ένα σύνολο αγαθών και/ή υπηρεσιών κατά τη διάρκεια μιας συγκεκριμένης χρονικής περιόδου, συνήθως ενός έτους. Ο πληθωρισμός συνδέεται με την απώλεια αγοραστικής δύναμης σε μια χρονική περίοδο. Παραδείγματος χάριν, το 2020 με 1.000 νομισματικές μονάδες ένα νοικοκυριό μπορούσε να αγοράσει ένα συγκεκριμένο «καλάθι⁵⁶» αγαθών και υπηρεσιών, όμως το 2021 λόγω υψηλού πληθωρισμού, λόγω χάριν 3%, οι 1.000 νομισματικές μονάδες δεν αρκούν για την απόκτηση του ίδιου «καλαθιού»⁵⁷. Σε περιόδους υψηλού πληθωρισμού, εφόσον τα εισοδήματα μιας οικονομίας δεν αυξηθούν τουλάχιστον στο ίδιο επίπεδο με το αντίστοιχο του πληθωρισμού, μειώνεται και το βιοτικό επίπεδο των νοικοκυριών. Αναλόγως προς την ταχύτητα αύξησης των τιμών, ήτοι ως προς την ένταση του, ο πληθωρισμός μπορεί να χαρακτηριστεί ως μέτριος, καλπάζων ή υπερπληθωρισμός. Ως προς τις αιτίες που τον προκαλούν, μπορεί να διακρίνεται σε πληθωρισμό ζήτησης, διαρθρωτικό πληθωρισμό, πληθωρισμό κόστους ή εισαγόμενο πληθωρισμό.

Σε αντίθεση με τον πληθωρισμό, ως αποπληθωρισμός ορίζεται η αύξηση της αγοραστικής δύναμης του χρήματος, λόγω μείωσης των τιμών των αγαθών και των υπηρεσιών. Αν και ο αποπληθωρισμός, τουλάχιστον βελτιώνει το βιοτικό επίπεδο των πολιτών, περιέχει σημαντικούς κινδύνους εάν συνεχίσει για αξιοσημείωτο χρονικό διάστημα. Εφόσον οι πολίτες αντιληφθούν την γενική μείωση των τιμών ενδεχομένως να καθυστερήσουν την διεκπεραίωση ορισμένων δαπανών και επενδύσεών τους, με αποτέλεσμα να μειωθεί η ζήτηση για τα προσφερόμενα αγαθά και υπηρεσίες και κατ' επέκταση να μειωθούν τα εταιρικά κέρδη οδηγώντας σε αύξηση της ανεργίας και των πτωχεύσεων. Τέλος, ο στασιμοπληθωρισμός αναφέρεται στην περίοδο εκείνη την οικονομίας, κατά την οποία υπάρχει ταυτόχρονα πληθωρισμός και ανεργία. Σύμφωνα, με την καμπύλη Philips, τα δύο αυτά μεγέθη (πληθωρισμός και ανεργία) κινούνται αντίθετα. Ο στασιμοπληθωρισμός αποτελεί ένα έντονο και πολύπλοκο οικονομικό φαινόμενο, καθώς δεν θεραπεύεται με τα συμβατικά μέτρα που λαμβάνονται για την μείωση του συνήθους πληθωρισμού. Και αυτό συμβαίνει, διότι τα μέτρα αυτά εντείνουν ακόμη περισσότερο την ανεργία, κι εν τέλει επιδεινώνουν την οικονομική ανάπτυξη.

Η Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας έχει αναθέσει στο Ευρωσύστημα (που αποτελείται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα [ΕΚΤ] και τις Εθνικές Κεντρικές Τράπεζες [Εθν. ΚΤ] των χωρών που έχουν υιοθετήσει το ευρώ ως νόμισμα τους) το καθήκον διατήρησης της σταθερότητας των τιμών, κάτι που είναι απολύτως λογικό από οικονομικής απόψεως. Αντικατοπτρίζει ορισμένα ιστορικά διδάγματα και στηρίζεται στην οικονομική θεωρία και τις εμπειρικές μελέτες, οι οποίες αναφέρουν ότι, με τη διατήρηση της σταθερότητας των τιμών, η νομισματική πολιτική συμβάλλει στο μέγιστο δυνατό βαθμό στη

⁵⁵ Ε: Τι είναι ο πληθωρισμός; | Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα

⁵⁶ Ως καλάθι αγαθών και υπηρεσιών εννοείται το σύνολο των αγαθών και υπηρεσιών που επιθυμεί ένα νοικοκυριό να καταναλώσει.

⁵⁷ Συνεπώς οι 1.000 νομισματικές μονάδες έχασαν αγοραστική δύναμη αφού με αυτές μπορούμε πλέον να καταναλώσουμε λιγότερα αγαθά και υπηρεσίες.

Απλά και πιο Σύνθετα Οικονομικά για όλους

γενική οικονομική ευημερία, οδηγώντας σε υψηλά επίπεδα οικονομικής δραστηριότητας και απασχόλησης. Η ΕΚΤ στοχεύει σε ποσοστά [πληθωρισμού](#) στο 2% μεσοπρόθεσμα.

Πολλαπλασιαστικό Αποτέλεσμα⁵⁸

Ο πολλαπλασιαστής χρήματος δείχνει πως η αύξηση της οικονομικής δραστηριότητας σε έναν κλάδο της οικονομίας, μπορεί να οδηγήσει στην βελτίωση αρκετών άλλων κλάδων. Υπολογίζεται διαιρώντας την μεταβολή του εισοδήματος με την μεταβολή της κατανάλωσης/δαπανών.

Έστω ένα προϊόν Α αυξάνει σημαντικά τις πωλήσεις του, οι εταιρίες που το παράγουν θα επιδιώξουν να αυξήσουν την παραγωγή του αγοράζοντας μεγαλύτερο απόθεμα των αναγκαίων πρώτων υλών και ενδεχομένως επενδύοντας στα μηχανήματα που απαιτούνται για την παραγωγή του προϊόντος Α. Ως αποτέλεσμα λόγω της αυξημένης ζήτησης του προϊόντος Α, θα αυξηθεί και η ζήτηση άλλων αγαθών αλλά και ενδεχομένως θα αυξηθεί το κόστος απόκτησης τους. Μέρος των επιπροσθέτων εσόδων μπορεί να μετακινηθούν στο ανθρώπινο δυναμικό των επιχειρήσεων, οι οποίες με την σειρά τους μπορεί να αποφασίσουν να το επενδύσουν με ποικίλους τρόπους.

---

⁵⁸ Π: [Multiplier Effect | Investopedia](#)

Ενότητα 4: Οικονομικό πλαίσιο λειτουργίας Ε.Ε και ΕΚΤ

Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση [ΣΕΕ] / Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης [ΣΛΕΕ]

Βασικός πυλώνας της λειτουργίας της Ε.Ε. αποτελεί η αρχή του κράτους δικαίου, δηλαδή η δραστηριοποίηση της Ένωσης βάσει των Συνθηκών που έχουν εγκριθεί κατά τρόπο δημοκρατικό από τα κράτη-μέλη της Ε.Ε., προκειμένου να διασφαλίζεται η διαφάνεια, η νομιμότητα και αποτελεσματικότητα της δράσης της. Η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (εφεξής ΣΕΕ) και η Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής ΣΛΕΕ) αποτελούν τις δύο ιδρυτικές της Ε.Ε. συμφωνίες, που στοχεύουν στην πρόσδοση δημοκρατικής διάστασης στην ευρωπαϊκή ολοκλήρωση.

Συγκεκριμένα, η ΣΕΕ αποτελεί το θεμέλιο του δικαίου της Ε.Ε., προσδιορίζοντας το σκοπό της Ένωσης και ρυθμίζοντας τη λειτουργία των θεσμικών της φορέων. Η ΣΕΕ βασίστηκε στη Συνθήκη του Μάαστριχτ, η οποία σηματοδότησε τη μετάβαση από την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ) στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.). Υπογράφηκε στις 7 Φεβρουαρίου 1992 και τέθηκε σε ισχύ την 1η Νοεμβρίου του 1993, ενώ η τρέχουσα έκδοσή της διαμορφώθηκε από τη Συνθήκη της Λισαβόνας (2007), κατόπιν τροποποιήσεων. Τα βασικότερα σημεία της ΣΕΕ είναι ότι οι αρμοδιότητες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου διευρύνθηκαν μέσω της θέσπισης της διαδικασίας συναπόφασης και της ενίσχυσης της διαδικασίας συνεργασίας. Βάσει της Συνθήκης, επίσης, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει το δικαίωμα να καλεί την Επιτροπή να παρουσιάζει νομοθετική πρόταση για θέματα που, κατά την κρίση του, χρήζουν κατάρτισης κοινοτικής πράξης. Σημαντική είναι, τέλος, και η θέσπιση με τη ΣΕΕ της ευρωπαϊκής ιθαγένειας, πέραν της εκάστοτε εθνικής ιθαγένειας των πολιτών των κρατών-μελών της Ε.Ε. και η δημιουργία της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης (Ο.Ν.Ε.), με σκοπό την ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς⁵⁹.

Η ΣΛΕΕ διαμορφώθηκε στο πλαίσιο της Συνθήκης της Λισαβόνας, στηρίχθηκε, όμως, στη ΣΕΕ και περιλαμβάνει μια ενδελεχή αναφορά στις αρχές και τους σκοπούς της Ε.Ε., καθώς και στο πεδίο εφαρμογής των δράσεων στους τομείς πολιτικής της. Μάλιστα, ρυθμίζει οργανωτικά και λειτουργικά στοιχεία των θεσμικών κοινοτικών οργάνων. Υπογράφηκε από 27 χώρες της Ένωσης στις 13 Δεκεμβρίου 2007 και τέθηκε σε ισχύ την 1η Δεκεμβρίου 2009. Η εν λόγω Συνθήκη, μεταξύ άλλων, ρυθμίζει τις αρμοδιότητες της Ε.Ε. σε κάθε τομέα δράσης της και καθορίζει τη νομική βάση για τις πολιτικές και εσωτερικές δράσεις της Ε.Ε. ως προς πλήθος τομέων, όπως είναι η εσωτερική αγορά, η οικονομική και νομισματική πολιτική και η δικαιοσύνη και ασφάλεια εντός της Ένωσης⁶⁰.

Ρήτρα μη διάσωσης

Η ρήτρα μη διάσωσης (no bail-out clause) προβλέπεται στο άρθρο 125 της ΣΛΕΕ, το οποίο περιγράφει και το περιεχόμενο της εν λόγω έννοιας. Συγκεκριμένα, λοιπόν, το άρθρο επισημαίνει πως η Ένωση δεν ευθύνεται για τις υποχρεώσεις που αναλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, οι κεντρικές κυβερνήσεις των κρατών μελών, ούτε τις αναλαμβάνει και ότι, επίσης, κανένα κράτος-μέλος δεν ευθύνεται για τις υποχρεώσεις που αναλαμβάνουν οι κεντρικές

⁵⁹ Π: [Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση | EUR - Lex](#)

⁶⁰ Π: [Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης | EUR - Lex](#)

κυβερνήσεις κάποιου άλλου κράτους-μέλους. Ο εν λόγω περιορισμός είχε ήδη τεθεί με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ, με στόχο τη σταθερότητα του κοινού νομίσματος και την προστασία, ως εκ τούτου, της Ο.Ν.Ε., αφού, έτσι, τα κράτη-μέλη γνωρίζουν πως σε περίπτωση διαμόρφωσης πολιτικών που διευρύνουν τα ελλείμματα, δε θα έχουν την υποστήριξη της Ένωσης. Κατ' αυτόν τον τρόπο, μάλιστα, προωθείται η επιδίωξη και διατήρηση μιας υγιούς δημοσιονομικής πολιτικής από τα κράτη-μέλη της Ε.Ε..

Συνθήκη για την Σταθερότητα, τον Συντονισμό και τη Διακυβέρνηση στην ΟΝΕ [Δημοσιονομικό σύμφωνο]^{61, 62}

Σημαντική εξέλιξη στην δημοσιονομική πειθαρχία, υπήρξε το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης (ΣΣΑ), το οποίο περιελήφθη σε ψήφισμα του Συμβουλίου του Άμστερνταμ το 1997. Το ΣΣΑ εκφράζει την βούληση των κρατών μελών να διασφαλίσουν την δημοσιονομική πειθαρχία, δυνάμει του άρθρου 126, με την καθιέρωση ενός συστήματος επιβολής κυρώσεων. Η εφαρμογή, ωστόσο, ήταν ανεπαρκής, με αποτέλεσμα να υπάρχουν σημαντικές δημοσιονομικές ανισορροπίες σε ορισμένες χώρες της ΕΕ, οι οποίες ήρθαν στο προσκήνιο όταν ξέσπασε η οικονομική και χρηματοπιστωτική κρίση το 2008.

Η Συνθήκη για την Σταθερότητα, τον Συντονισμό και τη Διακυβέρνηση (εφεξής ΣΣΣΔ ή Δημοσιονομικό Σύμφωνο) συνιστά μια διακυβερνητική συμφωνία μεταξύ των κρατών-μελών της Ε.Ε. (εκτός της Μεγάλης Βρετανίας, όταν αποτελούσε μέλος της Ε.Ε., και της Τσεχίας), η οποία υπογράφηκε στις 2 Μαρτίου του 2012 και τέθηκε σε ισχύ την 1^η Ιανουαρίου του 2013. Στόχος, της εν λόγω συμφωνίας, είναι η ενίσχυση της δημοσιονομικής πειθαρχίας των κυβερνήσεων στις χώρες της ευρωζώνης μετά την κρίση δημοσίου χρέους που ξεκίνησε το 2010. Ειδικότερα, η ΣΣΣΔ, δεσμεύει τα κράτη-μέλη της Ε.Ε., να θεσπίσουν έναν «εφαρμοστικό νόμο» που να ιδρύει έναν μηχανισμό αυτοδιόρθωσης των δημοσιονομικών ελλειμμάτων, με την μηνιαία καθοδήγηση και επίβλεψη, βέβαια, ενός ανεξάρτητου δημοσιονομικού γνωμοδοτικού συμβουλίου, που θα εγγυάται την κατάσταση του εθνικού προϋπολογισμού.

Σύμφωνα με την συνθήκη, ένας ισοσκελισμένος προϋπολογισμός προϋποθέτει ένα γενικό έλλειμμα κάτω από το 3% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕΠ), και ένα διαρθρωτικό έλλειμμα μικρότερο του 1,0% του ΑΕΠ, εάν ο λόγος του χρέους προς το ΑΕΠ βαίνει μειούμενος του 60%. Σε διαφορετική περίπτωση το έλλειμμα θα πρέπει να είναι κάτω από το 0,5% του ΑΕΠ. Επίσης, καθίσταται υποχρεωτική η αναφορά από τα κράτη-μέλη των σχεδίων τους σχετικά με την έκδοση δημόσιου χρέους, καθώς και η διασφάλιση του ότι οι μείζονος σημασίας οικονομικές μεταρρυθμίσεις θα συζητούνται εκ των προτέρων και, όπου ενδείκνυται, θα υπάρχει συντονισμός μεταξύ τους. Τέλος, η συνθήκη στοχεύει στην ενίσχυση του αντικτύπου των συστάσεων, στις οποίες προβαίνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε περίπτωση που τα δημόσια ελλείμματα των χωρών της ευρωζώνης καθίστανται ιδιαίτερα υψηλά. Οι ευρωπαϊκές αυτές συστάσεις δεσμεύουν τότε τις χώρες της Ε.Ε., όταν ψηφίζουν στο Συμβούλιο Ασφαλείας της Ε.Ε., να προβαίνουν στην έγκριση αμετάβλητων των προτάσεων και συστάσεων της Επιτροπής, εκτός αν διαμορφώνεται ειδική πλειοψηφία μεταξύ τους κατά μιας τέτοιας απόφασης.

⁶¹ Π: [Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης | EUR - Lex](#)

⁶² Π: [Συνθήκη για τη σταθερότητα, τον συντονισμό και τη διακυβέρνηση στην οικονομική και νομισματική ένωση | Publications Europa](#)

Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας [European Stability Mechanism – ESM]^{63, 64}

Ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας (ΕΜΣ), είναι ένας μηχανισμός της Ε.Ε. μέσα από τον οποίο παρέχεται συνδρομή στις χώρες της ζώνης του ευρώ που αντιμετωπίζουν χρηματοπιστωτικές δυσκολίες ή απειλούνται από αυτές, με στόχο τη διασφάλιση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας. Ο ΕΜΣ θεσπίστηκε με διακυβερνητική συνθήκη των χωρών της ζώνης του ευρώ στις 2 Φεβρουαρίου του 2012 και εγκαινιάστηκε στα τέλη του 2012.

Πρόκειται στην ουσία για μια διακυβερνητική οργάνωση διεπόμενη από το δημόσιο διεθνές δίκαιο, με έδρα το Λουξεμβούργο και μετόχους τις χώρες της ζώνης του ευρώ, που εκδίδει χρεόγραφα για την χρηματοδότηση δανείων και άλλων μορφών χρηματοπιστωτικής συνδρομής προς τις χώρες της ζώνης του ευρώ. Περαιτέρω, ο ΕΜΣ εξουσιοδοτείται να παρέχει, στο πλαίσιο του προγράμματος μακροοικονομικής προσαρμογής, δάνεια, να χορηγεί προληπτική χρηματοδοτική συνδρομή υπό την μορφή πιστωτικών γραμμών, να αγοράζει χρεόγραφα στις πρωτογενείς και δευτερογενείς αγορές χρεογράφων και να χρηματοδοτεί ανακεφαλαιοποιήσεις χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων μέσα από δανειοδότηση προς τις κυβερνήσεις των κρατών μελών του.

Ενιαίος εποπτικός μηχανισμός [Single Supervisory Mechanism – SSM]⁶⁵

Ο Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός (ΕΕΜ), οποίος αποτελεί έναν από τους πυλώνες της Τραπεζικής Ευρωπαϊκής Ένωσης, αποτελείται από την ΕΚΤ και τις εθνικές εποπτικές αρχές των συμμετεχόντων χωρών και συνιστά σύστημα τραπεζικής εποπτείας στην Ευρώπη. Βασικοί στόχοι του SSM είναι η εξασφάλιση συνεπούς και ασφαλούς εποπτείας και η ενίσχυση της οικονομικής ολοκλήρωσης και σταθερότητας σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Στον εν λόγω μηχανισμό, η ΕΚΤ και οι εθνικές τραπεζικές αρχές έχουν την αρμοδιότητα για την εξασφάλιση αποτελεσματικής και συνεπούς ευρωπαϊκής τραπεζικής εποπτείας. Η ΕΚΤ διαδραματίζει σημαντικό ρόλο, καθώς επιβλέπει την τραπεζική εποπτεία από ευρωπαϊκή οπτική. Συγκεκριμένα, συμβάλλει στην διαμόρφωση και καθιέρωση κοινής προσέγγισης στην Ε.Ε. για την καθημερινή εποπτεία μέσα από εναρμονισμένους εποπτικούς μηχανισμούς και διορθωτικά μέτρα, αλλά και μέσα από την εξασφάλιση της ορθής εφαρμογής των κανονισμών και των εποπτικών πολιτικών.

Από την ΕΚΤ εποπτεύονται άμεσα οι 115 σημαντικές τράπεζες των συμμετεχόντων κρατών, οι οποίες διαθέτουν σχεδόν το 82% των τραπεζικών περιουσιακών στοιχείων στα εν λόγω κράτη, δηλαδή θεωρούνται «σημαντικές». Κάθε σημαντικό τραπεζικό ίδρυμα διαθέτει μια Κοινή Εποπτική Ομάδα, που περιλαμβάνει προσωπικό της ΕΚΤ και τις εθνικές εποπτικές αρχές, που διενεργούν την διαρκή εποπτεία των τραπεζικών ιδρυμάτων. Τα υπόλοιπα ιδρύματα που χαρακτηρίζονται ως «λιγότερο σημαντικά», συνεχίζουν να εποπτεύονται από τις εθνικές εποπτικές αρχές σε στενή συνεργασία με την ΕΚΤ, η οποία, άλλωστε, μπορεί να αποφασίσει την απευθείας εποπτεία οποιασδήποτε από τις άλλες τράπεζες για τη διασφάλιση της συνεπούς εφαρμογής των υψηλών εποπτικών προτύπων.

⁶³ Π: [European Stability Mechanism \(ESM\) | European Commission](#)

⁶⁴ Π: [Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας \(ΕΜΣ\) | EUR-Lex](#)

⁶⁵ Π: [Single supervisory mechanism | European Commission](#)

Απλά και πιο Σύνθετα Οικονομικά για όλους

Στον εν λόγω μηχανισμό συμμετέχουν αυτόματα όλες οι χώρες της ευρωζώνης, ενώ οι υπόλοιπες έχουν την επιλογή να συμμετέχουν μέσα από την σύναψη «στενής συνεργασίας» των εθνικών εποπτικών αρχών με την ΕΚΤ. Για τις χώρες της Ε.Ε. που δεν συμμετέχουν στην ευρωπαϊκή τραπεζική εποπτεία, η ΕΚΤ και οι αρμόδιες εθνικές εποπτικές αρχές μπορούν να καθορίσουν σε μνημόνιο συμφωνίας πώς θα συνεργάζονται σε εποπτικά θέματα.

Η τραπεζική εποπτεία συνεπάγεται ότι η ΕΚΤ νομιμοποιείται να διενεργεί εποπτικές επιθεωρήσεις και επιτόπιες επιθεωρήσεις και έρευνες, να χορηγεί και να ανακαλεί τραπεζικές άδειες, να αξιολογεί την απόκτηση και τη διάθεση των επιλέξιμων συμμετοχών από τις τράπεζες, να διασφαλίζει τη συμμόρφωση με τους κανόνες προληπτικής εποπτείας της Ε.Ε. θέτοντας υψηλότερες κεφαλαιακές απαιτήσεις («αποθηκευτικά αποθέματα») για την αντιμετώπιση πιθανών χρηματοπιστωτικών κινδύνων.

Σταθερότητα Των Τιμών⁶⁶

Η διατήρηση της Σταθερότητας των Τιμών είναι η καλύτερη συμβολή που μπορούν να έχουν οι [Κεντρικές Τράπεζες](#) στη βελτίωση της οικονομικής ευημερίας των ανθρώπων και αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης την έθεσε ως πρωταρχικό στόχο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ). Για την επίτευξη αυτού του στόχου, η ΕΚΤ προχώρησε σε έναν ποσοτικό ορισμό της σταθερότητας των τιμών. Συγκεκριμένα, στοχεύει σε ετήσιο ρυθμό [πληθωρισμού](#) «στο 2% μεσοπρόθεσμα⁶⁷», χρησιμοποιώντας για μέτρηση τον Εναρμονισμένο Δείκτη Τιμών Καταναλωτή. Με βάση τον Δείκτη αυτό δίνεται η δυνατότητα να εκτιμηθεί η απόδοση της ΕΚΤ και καθιστά διαφανείς τις ενέργειες της. Αυτό πρακτικά δίνει την δυνατότητα σε άτομα να προγραμματίζουν καλύτερα το μέλλον, γνωρίζοντας κατά πόσο αναμένεται να αλλάξουν κατά μέσο όρο οι τιμές στην Ευρωζώνη με την πάροδο του χρόνου.

Με την διασφάλιση της Σταθερότητας των Τιμών μιας οικονομίας εξασφαλίζεται πως οι πολίτες της δεν θα απωλέσουν μέρος της αγοραστικής τους δύναμης από τρίτα, για αυτούς, γεγονότα και συνθήκες, όπως ο πληθωρισμός. Μία σημαντική μεταβολή στις τιμές επηρεάζει ουσιαδώς τις καταναλωτικές συνήθειες των καταναλωτών και δημιουργεί αμφιβολίες για την σημασία της αποταμίευσης κεφαλαίου από τους πολίτες της οικονομίας. Για παράδειγμα, έπειτα από μία αξιοσημείωτη πτώση της αγοραστικής δύναμης του εγχώριου νομίσματος λόγω πληθωριστικών πιέσεων, καθώς και μία προσδοκία για περαιτέρω μείωση, οι πολίτες δεν θα έχουν κίνητρο αποταμίευσης των επιπλέον χρηματικών μονάδων που εξασφαλίζουν.

Προθεσμιακή Καθοδήγηση⁶⁸

Μέσω πολιτικών προθεσμιακής καθοδήγησης, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα παρέχει πληροφορίες σχετικά με τις μελλοντικές προθέσεις ως προς την [νομισματική πολιτική](#) της, βάσει της αξιολόγησης της προοπτικής για τη σταθερότητα των τιμών. Άρχισε να χρησιμοποιεί το εν λόγω εργαλείο τον Ιούλιο του 2013, όταν το Διοικητικό Συμβούλιο της δήλωσε ότι αναμένεται τα επιτόκια να παραμείνουν χαμηλά για μεγάλο χρονικό διάστημα.

⁶⁶ Π: [Στόχος της νομισματικής πολιτικής | Τράπεζα της Ελλάδος](#)

⁶⁷ Το 2021 η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα επανεξέτασε την στρατηγική της. Για αναλυτική περιγραφή της ανανεωμένης στρατηγικής της, παρακαλώ πατήστε [εδώ](#).

⁶⁸ Π: [Τι είναι η παροχή ενδείξεων για τη μελλοντική κατεύθυνση της νομισματικής πολιτικής; | Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα](#)

Έκτοτε, η διατύπωση της προθεσμιακής καθοδήγησης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας έχει χρησιμοποιηθεί επανειλημμένα σε διάφορες περιστάσεις και αποσαφηνίζει τις προθέσεις του Διοικητικού Συμβουλίου, όχι μόνο όσον αφορά την αναμενόμενη μελλοντική πορεία των βασικών επιτοκίων της ΕΚΤ, αλλά και αναφορικά με το πρόγραμμα αγοράς περιουσιακών στοιχείων. Προκειμένου το περιεχόμενο της προθεσμιακής καθοδήγησης της ΕΚΤ σχετικά με τις πολιτικές προθέσεις της να παραμείνει αξιόπιστο πρέπει πάντα να είναι σύμφωνο με την αξιολόγηση του Διοικητικού Συμβουλίου για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση και τις προοπτικές για το μέλλον, ιδίως για τον πληθωρισμό.

Εικόνα 4.1: Παράδειγμα για το πως λειτουργεί η Προθεσμιακή Καθοδήγηση

Πηγή: Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα

Βασικά Επιτόκια της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας⁶⁹

I. Επιτόκιο Διευκόλυνσης Οριακής Χρηματοδότησης

Το επιτόκιο διευκόλυνσης οριακής χρηματοδότησης είναι το επιτόκιο που καταβάλλουν οι τράπεζες όταν αντλούν κεφάλαια από την ΕΚΤ για χρονικό διάστημα μιας ημέρας. Σε αυτήν την περίπτωση οι τράπεζες πρέπει να παρέχουν εξασφαλίσεις, για παράδειγμα τίτλους, προκειμένου να εγγυηθούν ότι τα κεφάλαια θα επιστραφούν.

II. Επιτόκιο Πράξεων Κύριας Αναχρηματοδότησης

Το επιτόκιο πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης (ΠΚΑ) είναι το επιτόκιο που οι τράπεζες καταβάλλουν όταν αντλούν χρήματα από την ΕΚΤ για χρονικό διάστημα μιας εβδομάδας. Σε αυτήν την περίπτωση οι τράπεζες πρέπει να παρέχουν εξασφαλίσεις προκειμένου να εγγυηθούν ότι τα κεφάλαια θα επιστραφούν.

III. Επιτόκιο Διευκόλυνσης Αποδοχής Καταθέσεων

Με αυτό το επιτόκιο καθορίζονται οι τόκοι που λαμβάνουν οι τράπεζες για τις καταθέσεις διάρκειας μιας ημέρας που διατηρούν στην κεντρική τράπεζα. Από τον Ιούνιο του 2014 το επιτόκιο αυτό είναι αρνητικό.

Εικόνα 4.2: Βασικά Επιτόκια Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας

Βασικά Επιτόκια ΕΚΤ (18/09/2019)		
Διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων	Πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης	Διευκόλυνσης οριακής χρηματοδότησης
-0.50%	0%	0.25%

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

⁶⁹ Ε: [Βασικά επιτόκια της ΕΚΤ | Τράπεζα της Ελλάδος](#)

Πρόγραμμα Αγοράς Περιουσιακών Στοιχείων⁷⁰

Το πρόγραμμα αγοράς περιουσιακών στοιχείων της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (Asset Purchase Programme - APP) αποτελεί μέρος ενός πακέτου αντισυμβατικών μέτρων νομισματικής πολιτικής, το οποίο περιλαμβάνει επίσης στοχευμένες πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης. Τα προγράμματα αυτά ξεκίνησαν στα μέσα του 2014 για να υποστηρίξουν τον μηχανισμό μετάδοσης της νομισματικής πολιτικής και να παρέχουν το ποσό των πολιτικών προσαρμογής που απαιτείται για τη διασφάλιση της σταθερότητας των τιμών. Το πρόγραμμα αγοράς περιουσιακών στοιχείων αποτελείται από ένα σύνολο προγραμμάτων αγοράς ιδιωτικών και δημόσιων τίτλων από την δευτερογενή αγορά. Στο πλαίσιο του διευρυμένου προγράμματος αγοράς περιουσιακών στοιχείων (APP), η ΕΚΤ αγοράζει μία σειρά περιουσιακών στοιχείων, συμπεριλαμβανομένων των κρατικών ομολόγων, τίτλων που εκδόθηκαν από ευρωπαϊκά και υπερεθνικά ιδρύματα, εταιρικών ομολόγων, τίτλων που υποστηρίζονται από περιουσιακά στοιχεία και καλυμμένων ομολόγων με ρυθμό που, ενδεικτικά από τον Μάρτιο του 2015 ως τον Δεκέμβριο του 2018, κυμαινόταν από 15 δισεκατομμύρια ευρώ έως 80 δισεκατομμύρια ευρώ μηνιαίως, αποκλειστικά στην δευτερογενή αγορά⁷¹. Τέτοιες αγορές περιουσιακών στοιχείων επηρεάζουν ευρύτερα τις χρηματοοικονομικές συνθήκες και τελικά, την οικονομική ανάπτυξη και τον πληθωρισμό.

Στοχευμένες Πράξεις Πιο Μακροπρόθεσμης Αναχρηματοδότησης⁷²

Οι Στοχευμένες Πράξεις Πιο Μακροπρόθεσμης Αναχρηματοδότησης (TLTROs) είναι πράξεις της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας που παρέχουν άμεση χρηματοδότηση σε πιστωτικά ιδρύματα με κύριο στόχο την υποστήριξη της πραγματικής οικονομίας. Προσφέροντας στις τράπεζες μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση σε ελκυστικές συνθήκες, διατηρούν ευνοϊκούς όρους δανεισμού για τις τράπεζες και ενθαρρύνουν τον τραπεζικό δανεισμό στην πραγματική οικονομία. Η χρηματοδότηση μέσω των TLTROs δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για δανεισμό λοιπών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων αλλά και στεγαστικών δανείων. Τα TLTROs, επομένως, ενισχύουν την τρέχουσα προσαρμοστική στάση της νομισματικής πολιτικής της ΕΚΤ και ενισχύουν τη μετάδοση της νομισματικής πολιτικής, ενθαρρύνοντας περαιτέρω τον τραπεζικό δανεισμό στην πραγματική οικονομία.

Πότε ξεκίνησαν: Η πρώτη σειρά TLTROs ανακοινώθηκε στις 5 Ιουνίου 2014, η δεύτερη σειρά (TLTRO II) στις 10 Μαρτίου 2016 και η τρίτη (TLTRO III) στις 7 Μαρτίου 2019.

Πώς λειτουργούν: Τα TLTROs είναι στοχευμένες δραστηριότητες, καθώς το ποσό που μπορούν να δανειστούν οι τράπεζες συνδέεται με τα δάνεια τους σε μη χρηματοοικονομικές εταιρείες και νοικοκυριά. Στο TLTRO III, όπως και στο TLTRO II, το επιτόκιο που εφαρμόζεται συνδέεται με τα πρότυπα δανεισμού των συμμετεχουσών τραπεζών. Όσο περισσότερα δάνεια εκδίδουν οι τράπεζες που συμμετέχουν σε μη χρηματοπιστωτικές εταιρείες και νοικοκυριά (εκτός από τα δάνεια προς νοικοκυριά για αγορά κατοικίας), τόσο πιο ελκυστικό είναι το επιτόκιο των δανείων τους από το TLTRO III.

⁷⁰ Ε: [Τι είναι το διευρυμένο πρόγραμμα αγοράς περιουσιακών στοιχείων; | Τράπεζα της Ελλάδος](#)

⁷¹ Τα εν λόγω δεδομένα προέρχονται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, για περισσότερες πληροφορίες παρακαλώ πατήστε [εδώ](#). Το πρόγραμμα στην περίοδο συγγραφής του παρόντος (Μάρτιος 2022) είναι ακόμα ενεργό.

⁷² Π: [Τι είναι οι Στοχευμένες Πράξεις Πιο Μακροπρόθεσμης Αναχρηματοδότησης; | Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα](#)

Περικοπές Αποτίμησης [Κούρεμα]⁷³

Στις χρηματοπιστωτικές αγορές ορίζεται ως περικοπή αποτίμησης ή, ως κούρεμα, μία μείωση που εφαρμόζεται στην αξία ενός περιουσιακού στοιχείου. Παραδείγματος χάριν, αν σε ένα ομόλογο αξίας 100 εκατομμυρίων ευρώ εφαρμόζεται περικοπή αποτίμησης της τάξεως του 30%, τότε θα αντιμετωπίζεται σαν να ήταν αξίας 70 εκατομμυρίων ευρώ.

Οι περικοπές αποτίμησης εφαρμόζονται συχνά από τις Κεντρικές Τράπεζες όταν δέχονται περιουσιακά στοιχεία ως εξασφαλίσεις για να δανείσουν στο τραπεζικό σύστημα. Οι Κεντρικές Τράπεζες οφείλουν να είναι εξασφαλισμένες πως θα τους επιστραφεί ο παρεχόμενος δανεισμός τους, καθώς στην περίπτωση που ο πιστούχος δεν αποπληρώσει τον δανεισμό του, οι εξασφαλίσεις που είχαν χρησιμοποιηθεί θα πωληθούν για την κάλυψη του χρέους. Για το λόγο αυτό οφείλουν να είναι σίγουρες πως με την πώληση των εξασφαλίσεων θα εξασφαλίσουν τα κεφάλαια που δάνεισαν. Επομένως, μία Κεντρική Τράπεζα μπορεί να απαιτήσει “κούρεμα” στην αξία ενός περιουσιακού στοιχείου προκειμένου να δανείσει.

Υπάρχουν συγκεκριμένες πολιτικές⁷⁴ για περικοπές αποτίμησης, οι οποίες εξετάζονται, για παράδειγμα, ετησίως στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και καθιστούν τον δανεισμό από τις εποπτικές αρχές ως ασύμφορο. Ως αποτέλεσμα, τα τραπεζικά ιδρύματα καταφεύγουν στον δανεισμό από τις εποπτικές αρχές όταν αδυνατούν να αντλήσουν κεφάλαια από τις χρηματοπιστωτικές αγορές. Αυτός είναι και ο στόχος των Κεντρικών Τραπεζών, να αποτελούν δανειοδότη τελευταίας προσφυγής.

Δανειοδότης Τελευταίας Προσφυγής⁷⁵

Ο Δανειοδότης Τελευταίας Προσφυγής (Lender of last resort) ορίζεται ως ο φορέας στον οποίο απευθύνονται οι επιχειρήσεις όταν έχουν εξαντλήσει όλες τις υπόλοιπες διαθέσιμες επιλογές άντλησης κεφαλαίων. Για τις τράπεζες ο Δανειοδότης Τελευταίας Προσφυγής είναι οι Κεντρικές Τράπεζες, και συνηθίζεται να καταφεύγουν σε αυτές σε περιόδους χρηματοπιστωτικής αναταραχής και ανασφάλειας. Οι Κεντρικές Τράπεζες αναλαμβάνουν τον ρόλο αυτό για την προστασία του χρηματοπιστωτικού συστήματος και των αγορών.

Στο Ευρωσύστημα τον ρόλο των δανειοδοτών τελευταίας προσφυγής τον έχουν οι 19 Εθνικές Κεντρικές Τράπεζες από τις οποίες αποτελείται, εποπτεύονται όμως από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Με τη σύμφωνη γνώμη των δύο τρίτων των μελών του, το Διοικητικό Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας μπορεί να περιορίσει την παροχή έκτακτης ενίσχυσης σε ρευστότητα ή να διατυπώσει αντίρρηση ως προς αυτή.

Οι Εθνικές Κεντρικές Τράπεζες παρέχουν το τελευταίο δίκτυ ασφαλείας εντός του Ευρωσυστήματος στα τραπεζικά ιδρύματα που αδυνατούν να εξασφαλίσουν τα κεφάλαια που απαιτούνται από άλλες πηγές. Αυτό το δίκτυ ασφαλείας ονομάζεται έκτακτη ενίσχυση σε ρευστότητα (Emergency Liquidity Assistance – ELA).

⁷³ Π: [Τι είναι οι περικοπές αποτίμησης; | Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα](#)

⁷⁴ Ε: [Deriving the haircut category | European Central Bank](#)

⁷⁵ Π: [Τι είναι ο δανειστής έκτακτης ανάγκης; | Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα](#)

Παροχή Έκτακτης Ενίσχυσης Μέσω Ρευστότητας⁷⁶

Ένα πιστωτικό ίδρυμα στο Ευρωσύστημα έχει τη δυνατότητα να λάβει χρηματοδότηση από την Εθνική Κεντρική Τράπεζα του κράτους στο οποίο είναι εγκατεστημένο, όχι μόνο μέσω των πράξεων νομισματικής πολιτικής, αλλά σε εξαιρετικές περιπτώσεις και μέσω της παροχής έκτακτης ενίσχυσης σε ρευστότητα (Emergency Liquidity Assistance - ELA).

Ως έκτακτη ενίσχυση σε ρευστότητα νοείται η παροχή εκ μέρους εθνικής κεντρικής τράπεζας του Ευρωσυστήματος χρήματος κεντρικής τράπεζας ή/και κάθε άλλης μορφής στήριξης η οποία ενδέχεται να επιφέρει αύξηση του χρήματος κεντρικής τράπεζας προς φερέγγυο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα, ή προς όμιλο φερέγγυων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, που αντιμετωπίζει προσωρινά προβλήματα ρευστότητας.

---

⁷⁶ Π: [Παροχή έκτακτης ενίσχυσης σε ρευστότητα \(ELA\) | Τράπεζα της Ελλάδος](#)

Ενότητα 5: Χρήμα και Συναλλάγμα

Η φύση του χρήματος στην πάροδο του χρόνου⁷⁷

Ως χρήμα θεωρούμε κατά βάση τα τραπεζογραμμάτια, τα κέρματα αλλά και ένα υπόλοιπο σε έναν λογαριασμό τραπεζής. Από την εύρεσή του, το χρήμα, στην Κίνα το 770 π.Χ. έως σήμερα έχει εξελιχθεί. Αρχικά, τον ρόλο του χρήματος πήραν αντικείμενα με αγοραία αξία (για παράδειγμα ένα χρυσό κέρμα). Η αξιοπιστία αυτής της μορφής χρήματος προερχόταν μέσω της αντικειμενικής αξίας των αντικειμένων ή υλικών που χρησιμοποιούνταν ως μέσα συναλλαγών, η μορφή αυτή είναι γνωστή ως **Εμπορευματικό Χρήμα**. Το Εμπορευματικό χρήμα αντικαταστάθηκε από το **Αντιπροσωπευτικό Χρήμα**. Σε αυτή την μορφή τα τραπεζογραμμάτια και κέρματα που ήταν σε κυκλοφορία αξίζαν συγκεκριμένη ποσότητα χρυσού ή αργύρου. Οι σύγχρονες οικονομίες στηρίζονται στο **Υποχρεωτικό Χρήμα**. Σε αυτή την μορφή το χρήμα δεν έχει εσωτερική αξία, καθώς δεν έχει τα χαρακτηριστικά του εμπορευματικού και αντιπροσωπευτικού χρήματος, εξακολουθεί όμως να γίνεται αποδεκτό ως μέσο για την αγορά αγαθών και υπηρεσιών. Αυτό συμβαίνει διότι η εκάστοτε **Κεντρική Τράπεζα** εγγυάται για αυτό και οι πολίτες της οικονομίας την εμπιστεύονται πως θα διατηρεί σταθερή την αξία του με την πάροδο του χρόνου.

Μορφές και Λειτουργίες του Χρήματος

Στην σύγχρονη εποχή το χρήμα δεν περιορίζεται μόνο στην φυσική μορφή του. Μπορεί πλέον να έχει ηλεκτρονική μορφή, για παράδειγμα κατάθεση σε έναν **λογαριασμό κατάθεσης**. Το χρήμα σε αυτή την μορφή είναι γνωστό ως ψηφιακό ή ηλεκτρονικό χρήμα και μπορεί να αποθηκευτεί ή και χρησιμοποιηθεί μέσω προπληρωμένων καρτών ή μέσω του κινητού μας.

Το χρήμα, ανεξαρτήτως μορφής, οφείλει να επιτελεί τρεις κύριες λειτουργίες. Η πρώτη είναι να μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως **μέσο συναλλαγής**, όπου η αξία χαίρει ευρείας εμπιστοσύνης, ως **λογιστική μονάδα** μέσω της οποίας καθορίζονται οι τιμές των αγαθών και των υπηρεσιών που καταναλώνονται σε μια οικονομία και, τέλος, ως **μέσο αποθήκευσης** αξίας, δηλαδή να το εμπιστεύονται οι οικονομικά ενεργοί πολίτες για να αποθηκεύουν τις αποταμιεύσεις τους.

Συναλλαγματική Ισοτιμία⁷⁸

Μια συναλλαγματική ισοτιμία είναι η αξία του νομίσματος ενός έθνους ή οικονομίας έναντι του νομίσματος ενός άλλου έθνους ή οικονομικής ζώνης. Η ισοτιμία εκφράζεται με το ποσό που χρειάζεται το νόμισμα Α για να αγοράσει μια μονάδα του νομίσματος Β. Όπως μπορείτε να δείτε στο παρακάτω διάγραμμα Εικόνα 5.1, το 2019 με μια Τούρκικη λίρα αγόραζες περίπου 16 λεπτά του ευρώ, το 2020 με μια Τούρκικη λίρα αγόραζες περίπου 12 λεπτά του ευρώ, ενώ το 2021 μια Τούρκικη λίρα άξιζε ούτε 10 λεπτά.

⁷⁷ Π: [Τι είναι το χρήμα: | Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα](#)

⁷⁸ Π: [Exchange Rate Definition | Investopedia](#)

Απλά και πιο Σύνθετα Οικονομικά για όλους

Εικόνα 5.1: Μέση Ετησία Συναλλαγματική Ισοτιμία σε Ευρώ [2019 με 2021]

Νόμισμα	Ισοτιμία σε ευρώ 2019	Ισοτιμία σε ευρώ 2020	Ισοτιμία σε ευρώ 2021
Βουλγαρικό Λεβ (BGN)	0.511 €	0.511 €	0.511 €
Τσέχικη Κορόνα (CZK)	0.039 €	0.038 €	0.039 €
Δανική Κορόνα (DKK)	0.134 €	0.134 €	0.134 €
Κροατική Κούνα (HRK)	0.135 €	0.133 €	0.133 €
Ουγγρικό Φιορίνι (HUF)	0.003 €	0.003 €	0.003 €
Πολωνικό Ζλότι (PLN)	0.233 €	0.225 €	0.219 €
Ρουμανικό Λέου (RON)	0.211 €	0.207 €	0.203 €
Σουηδική Κορόνα (SEK)	0.094 €	0.095 €	0.099 €
Ελβετικό Φράγκο (CHF)	0.899 €	0.934 €	0.925 €
Βρετανική Λίρα (GBP)	1.139 €	1.124 €	1.163 €
Τούρκικη Λίρα (TRY)	0.157 €	0.124 €	0.095 €
Κινέζικο Γουάν (CNY)	0.129 €	0.127 €	0.131 €
Γιεν Ιαπωνίας (JPY)	0.008 €	0.008 €	0.008 €
Ρωσικό Ρούβλι (RUB)	0.014 €	0.012 €	0.011 €
Αμερικάνικο Δολάριο (USD)	0.893 €	0.876 €	0.846 €

Πηγή: Eurostat | Euro/EUR exchange rates - annual data

Η σημασία των Συναλλαγματικών Ισοτιμιών⁷⁹

Οι συναλλαγματικές ισοτιμίες είναι αρκετά σημαντικές για την οικονομική ανάπτυξη και την σταθερότητα των τιμών. Μεταβολές στις συναλλαγματικές ισοτιμίες επηρεάζουν, μεταξύ άλλων, τις συμβάσεις χρέους μεταξύ διαφορετικών νομισμάτων και το διεθνές εμπόριο. Εξαιτίας της σημαντικότητας των συναλλαγματικών ισοτιμιών, ο συναλλαγματικός κίνδυνος θεωρείται αρκετά σημαντικός με αποτέλεσμα να αναφέρεται στις οικονομικές καταστάσεις πολυεθνικών εταιρειών και μη.

Για παράδειγμα, έστω ότι το ευρώ ανατιμάται σε σχέση με το αμερικανικό δολάριο, δηλαδή με ένα ευρώ μπορούν να αποκτηθούν περισσότερα δολάρια, τότε τα αγαθά και οι υπηρεσίες που είναι διαθέσιμα σε αμερικανικά δολάρια καθίστανται αυτόματα πιο φθηνά για τους κατόχους του ευρώ. Ως αποτέλεσμα, αναμένεται αύξηση της ζήτησης των εισαγόμενων αγαθών που αποκτούνται με αμερικανικά δολάρια, γεγονός που μπορεί να οδηγήσει μέχρι και σε ανοδικές πληθωριστικές πιέσεις στην Ζώνη του Ευρώ.

Ένα άλλο παράδειγμα της σημαντικότητας των συναλλαγματικών ισοτιμιών μπορεί να βρεθεί στις δανειακές συμβάσεις με ξένα νομίσματα. Συνεχίζοντας το παράδειγμα της ανατίμησης του ευρώ σε σύγκριση με το αμερικανικό δολάριο, εφόσον μια οντότητα που χρησιμοποιεί ως κύριο νόμισμα το ευρώ έχει δανειοδοτηθεί σε δολάρια το ύψος του χρέους της θα μειωθεί. Αυτό συμβαίνει γιατί θα χρειαστούν λιγότερα ευρώ, το νόμισμα που λειτουργεί, για την αποπληρωμή των απαιτούμενων δολαρίων.

Είδη Καρτών^{80, 81}

Χρεωστική Κάρτα: Η χρεωστική κάρτα αποτελεί μία εκ των πιο διαδεδομένων μορφών τραπεζικών καρτών καθώς είναι συνδεδεμένη με τον τρέχοντα τραπεζικό λογαριασμό και μπορεί να χρησιμοποιηθεί για άμεσες καταθέσεις ή αναλήψεις μετρητών και για αγορές. Έπειτα από κάθε συναλλαγή τα χρήματα χρεώνονται άμεσα από το διαθέσιμο υπόλοιπο του

⁷⁹ Ε: [Ποιος είναι ο ρόλος των συναλλαγματικών ισοτιμιών; | Τράπεζα της Ελλάδος](#)

⁸⁰ Π: [Χρεωστική Κάρτα | Ευρετήριο Οικονομικών Όρων](#)

⁸¹ Π: [Πιστωτική Κάρτα | Ευρετήριο Οικονομικών Όρων](#)

λογαριασμού του χρήστη. Οι εκδότες των χρεωστικών καρτών συνήθως δεν χρεώνουν την χρήση τους.

Πιστωτική Κάρτα: Οι πιστωτικές κάρτες επιτρέπουν στους κατόχους τους να δανείζονται χρήματα με τα οποία έχουν την δυνατότητα να πληρώνουν αγαθά και υπηρεσίες. Οι πιστωτικές κάρτες επιβάλλουν την προϋπόθεση ότι οι κάτοχοι καρτών θα επιστρέψουν τα δανεισμένα χρήματα, τυχόν ισχύοντες τόκους, καθώς και τυχόν πρόσθετες συμφωνημένες χρεώσεις, είτε εξ ολοκλήρου μέχρι την ημερομηνία χρέωσης είτε με την πάροδο του χρόνου. Ο δανεισμός αυτός είναι βραχυπρόθεσμος, συνήθως από 1 ημέρα έως 30, και συνήθως έχει ένα ανώτατο όριο.

Προπληρωμένη Κάρτα: Η προπληρωμένη κάρτα λειτουργεί όπως ακριβώς η χρεωστική με την διαφορά ότι πρέπει να “φορτιστεί” με χρήματα μέχρι ένα προκαθορισμένο όριο πριν χρησιμοποιηθεί για οποιαδήποτε συναλλαγή. Δηλαδή, δεν συνδέεται με τραπεζικό λογαριασμό και για να χρησιμοποιηθεί οφείλει να “φορτιστεί” με κεφάλαια. Συνήθως η φόρτισή της επιβαρύνεται με προμήθεια.

Κρυπτονομίσματα^{82, 83}

Τα κρυπτονομίσματα αποτελούν μια ψηφιακή μονάδα αξίας που συναλλάσσεται αποκλειστικά ηλεκτρονικά, καθώς δεν έχει φυσική μορφή. Κύρια χαρακτηριστικά τους είναι πως δεν υποστηρίζονται από κανέναν οργανισμό ή κράτος, η αξία τους είναι ευμετάβλητη ακολουθώντας τους [νόμους της προσφοράς και ζήτησης](#) (υπάρχει μία ειδική κατηγορία κρυπτονομισμάτων που κρατούν την αξία τους σταθερή, γνωστά ως stablecoins) και δεν είναι ευρέως αποδεκτά ως μέσα πληρωμής. Το πρώτο μοντέρνο κρυπτονομίσμα είναι το Bitcoin, το οποίο δεν ελέγχεται από κανέναν φορέα, αλλά από ένα δίκτυο υπολογιστών γνωστό ως Blockchain, ενώ η τιμή του αναπροσαρμόζεται συνεχώς με αξιοσημείωτες βραχυπρόθεσμες μεταβολές⁸⁴.

Ψηφιακό Νόμισμα⁸⁵

Ένα ψηφιακό νόμισμα αν και έχει αρκετά κοινά στοιχεία με τα Κρυπτονομίσματα, έχει μια ειδοποιό διαφορά καθώς εκδίδεται από θεσμική ή νομική οντότητα. Έχει δηλαδή την υποστήριξη και κατά συνέπεια την αξιοπιστία ενός φορέα είτε αυτός είναι κράτος, είτε υπερεθνικός οργανισμός, είτε επιχείρηση. Οι δυο πιο γνωστές προσπάθειες για την δημιουργία ψηφιακών νομισμάτων είναι το Libra, που ανακοινώθηκε από την Facebook, και το Digital Euro από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα⁸⁶.

⁸² Π: [Κρυπτονομίσμα : Ένα αναδυόμενο εργαλείο οικονομικής ελευθερίας | American College of Greece](#)

⁸³ Π: [Τι είναι το bitcoin; | Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα](#)

⁸⁴ Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί πως η εμπορεύσιμη τιμή του bitcoin, σε διάστημα ενός μήνα μειώθηκε αξιοσημείωτα, από τα 57.750 δολάρια που απομιμούταν στις 01/04/2021 στα 37.332 δολάρια στις 01/05/2021.

⁸⁵ Π: [Ψηφιακό Νόμισμα Κεντρικής Τράπεζας \(CBDC\): Η στάση του Ευρωσυστήματος | Τράπεζα της Ελλάδος](#)

⁸⁶ Από την στιγμή συγγραφής του παρόντος κεφαλαίου η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα έχει επιταχύνει τις διαδικασίες για την έρευνα και ανάπτυξη ενός ψηφιακού ευρώ “Digital Euro”, για περισσότερες πληροφορίες παρακαλώ ακολουθήστε τον [σύνδεσμο](#).

Συστήματα Πληρωμών και TARGET2⁸⁷

Η ασφαλής και αποτελεσματική ροή των κεφαλαίων και των συναλλαγών αποτελεί την ραχοκοκαλιά των σύγχρονων οικονομιών. Η εξέλιξη στον τρόπο αλλά και στα μέσα πληρωμών έχουν θέσει τα συστήματα πληρωμών, μέσω των οποίων το χρήμα κυκλοφορεί μεταξύ των διαφόρων μελών μιας οικονομίας, ως αναγκαία για την συνέχιση της εύρυθμης λειτουργίας της οικονομικής δραστηριότητας. Το TARGET2 είναι ένα τέτοιο σύστημα μέσω του οποίου επιτρέπεται η μεταφορά χρημάτων μεταξύ των τραπεζών της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε συνεχή χρόνο και χρησιμοποιείται τόσο από κεντρικές τράπεζες όσο και από εμπορικές τράπεζες.

Πως λειτουργεί το TARGET2, με την χρήση παραδείγματος:

Έχουμε 2 τράπεζες Α και Β αντίστοιχα, οι οποίες εδρεύουν σε κράτη μέλη της Ζώνης του Ευρώ και τηρούν λογαριασμούς στην Κεντρική Τράπεζα της έδρας τους και πρέπει να διενεργηθεί πληρωμή σε ευρώ από την Τράπεζα Α στην Τράπεζα Β. Προκειμένου η πληρωμή να πραγματοποιηθεί, η Τράπεζα Α υποβάλλει την εντολή πληρωμής στο TARGET2, με αποτέλεσμα να χρεωθεί ο λογαριασμός της στην Κεντρική Τράπεζα και να πιστωθεί ο λογαριασμός της Τράπεζας Β, η πληρωμή έχει διακανονιστεί. Τέλος, το TARGET2 μεταφέρει τα στοιχεία πληρωμής στην Τράπεζα Β.

Νομισματικοί Δείκτες⁸⁸

Οι Νομισματικοί Δείκτες χρησιμοποιούνται στις σύγχρονες οικονομίες προκειμένου να υπολογιστεί η προσφορά χρήματος σε αυτές. Αποτελούν πρακτικά τέσσερις κατηγορίες περιουσιακών στοιχείων οι οποίες διαφέρουν κυρίως ως προς την ευκολία μετατροπής τους σε ρευστά διαθέσιμα. Ονομαστικά οι τέσσερις κατηγορίες Νομισματικών Δεικτών είναι οι M0, M1, M2, M3 και M4.

Στενό Χρήμα (M0 & M1): Ο δείκτης M0 περιλαμβάνει μετρητά σε κυκλοφορία (νομίσματα, τραπεζογραμμάτια, ταμειακούς λογαριασμούς), ενώ ο δείκτης M1 περιλαμβάνει τη κατηγορία M0 και τα κεφάλαια σε τρεχούμενους λογαριασμούς που χρησιμοποιούνται για πληρωμές χωρίς μετρητά (overnight deposits).

Ενδιάμεσο Χρήμα (M2): Ο δείκτης M2 περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία που περιλαμβάνει ο δείκτης M1 όπως και κάθε στοιχείο πλούτου που μπορεί να μετατραπεί σε μικρό χρονικό διάστημα και χωρίς να χάσει μέρος της αξίας του, σε ρευστά διαθέσιμα. Στον δείκτη M2 περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, βραχυπρόθεσμες προθεσμιακές καταθέσεις σε τραπεζικά ιδρύματα και οι καταθέσεις ταμειυτηρίου.

Ευρύ Χρήμα (M3 & M4): Ο δείκτης M3 περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στον M2 όπως και τους εμπορεύσιμους τίτλους που εκδίδουν τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Ο M3 περιλαμβάνει τις μακροπρόθεσμες, από 2 έτη και άνω, προθεσμιακές καταθέσεις, τα πιστοποιητικά καταθέσεων, τις συμφωνίες επαναγοράς, την αξία δικαιωμάτων προαίρεσης, αμοιβαία κεφάλαια της χρηματαγοράς με ωρίμανση μεγαλύτερη των 24 ωρών και θεσμικά κεφάλαια επενδύσεων. Τέλος ο δείκτης M4 περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία του M3 όπως και καταθέσεις σε πιστωτικά ιδρύματα.

⁸⁷ Π: [Τι είναι το TARGET2; | Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα](#)

⁸⁸ Π: [Νομισματικοί Δείκτες | Ευρετήριο Οικονομικών Όρων](#)

Ενότητα 6: Είδη Αγορών και Χρεογράφων

Χρηματοπιστωτική Σταθερότητα⁸⁹

Η χρηματοπιστωτική Σταθερότητα είναι μια κατάσταση στην οποία το χρηματοπιστωτικό σύστημα, δηλαδή οι βασικές χρηματοπιστωτικές αγορές και το χρηματοπιστωτικό θεσμικό σύστημα είναι ανθεκτικό σε οικονομικές αναταραχές και είναι ικανό να διεκπεραιώσει ομαλά τις βασικές του λειτουργίες, όπως η διαμεσολάβηση χρηματοπιστωτικών κεφαλαίων, η διαχείριση κινδύνων και η ρύθμιση πληρωμών. Η μη εξασφάλιση βιώσιμης χρηματοπιστωτικής σταθερότητας μπορεί να έχει σημαντικό αντίκτυπο στην ομαλή οικονομική λειτουργία ενός κράτους.

Με την εξασφάλιση της Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας οι πολίτες μιας οικονομίας νιώθουν ασφαλείς αναφορικά με την προστασία των καταθέσεών τους από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, με τη δυνατότητα διενέργειας πληρωμών, με τη χρήση ηλεκτρονικού χρήματος (κυρίως μέσω των πιστωτικών και χρεωστικών καρτών), αλλά και με τυχόν επενδύσεις τους σε αξιόγραφα.

Είδη Αγορών⁹⁰

Μία αγορά χαρακτηρίζεται ως **Τέλεια Ανταγωνιστική** όταν σε αυτή υπάρχει μεγάλος αριθμός επιχειρήσεων παρόμοιου μεγέθους, οι οποίες παράγουν ένα πανομοιότυπο προϊόν ή/και υπηρεσία. Εξίσου μεγάλο είναι και το πλήθος των αγοραστών, οι οποίοι έχουν το σύνολο της αναγκαίας πληροφόρησης για το προσφερόμενο αγαθό και υπηρεσία, αλλά παράλληλα δεν έχουν κάποια προτίμηση από ποια επιχείρηση θα αποκτήσουν/καταναλώσουν το εν λόγω αγαθό, με αποτέλεσμα κάθε επιχείρηση να αποτελεί αποδέκτη της τιμής της αγοράς. Επίσης, σε μία τέλεια ανταγωνιστική αγορά υπάρχει ελευθερία εισόδου και εξόδου για τις επιχειρήσεις και τους καταναλωτές.

Ολιγοπώλιο⁹¹ είναι μια μορφή αγοράς η οποία ελέγχεται σχεδόν ολόκληρη από έναν μικρό αριθμό επιχειρήσεων. Το κύριο χαρακτηριστικό των ολιγοπωλιακών αγορών είναι ο έντονος ανταγωνισμός και προκειμένου μια επιχείρηση να καταφέρει να υπερτερήσει του ανταγωνισμού της χρησιμοποιεί τακτικές διαφοροποίησης και διαφήμισης του προϊόντος της. Ένα άλλο χαρακτηριστικό και προϋπόθεση του ολιγοπωλίου, πέρα από τον μικρό αριθμό επιχειρήσεων, είναι η ύπαρξη εμποδίων στην είσοδο νέων επιχειρήσεων στον κλάδο, είτε γιατί απαιτούνται μεγάλες επενδύσεις, είτε γιατί χρειάζονται ειδικές άδειες (π.χ. τηλεοπτικές άδειες).

Μονοπώλιο⁹² ονομάζεται μια μορφή αγοράς στην οποία δραστηριοποιείται αποκλειστικά μία επιχείρηση. Ένα μονοπώλιο δημιουργείται είτε λόγω νομικών περιορισμών στην είσοδο στον κλάδο, είτε εξαιτίας της περιορισμένης πρόσβασης σε έναν ή παραπάνω παραγωγικούς συντελεστές (σπάνιοι πόροι όπως πετρέλαιο, φυσικό αέριο κ.λπ.). Ως εκ τούτου, η μονοπωλιακή επιχείρηση έχει απόλυτο έλεγχο τόσο στην παραγόμενη ποσότητα του προϊόντος, όσο και στην τιμολόγησή του. Η ύπαρξη μονοπωλίου, αλλά και ορισμένων ειδών

⁸⁹ Ε: [Χρηματοπιστωτική σταθερότητα και μακροπροληπτική πολιτική | Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα](#)

⁹⁰ Ε: [Πλήρης / Ελεύθερος / Τέλειος Ανταγωνισμός | Ευρετήριο Οικονομικών Όρων](#)

⁹¹ Π: [Ολιγοπώλιο | Ευρετήριο Οικονομικών Όρων](#)

⁹² Π: [Μονοπώλιο | Ευρετήριο Οικονομικών Όρων](#)

ολιγοπωλίου, είναι αντίθετη με τα συμφέροντα των καταναλωτών και για τον λόγο αυτό υπάρχουν εθνικά και υπερεθνικά όργανα, όπως οι επιτροπές ανταγωνισμού, που στοχεύουν στην αποτροπή της δημιουργίας τέτοιων αγορών.

Στα πλαίσια διάκρισης των μορφών αγοράς ανάμεσα στον τέλειο ανταγωνισμό και στο μονοπώλιο διακρίνουμε τον **Μονοπωλιακό Ανταγωνισμό**⁹³, ο οποίος εμπεριέχει χαρακτηριστικά και των δύο. Ειδικότερα, στον μονοπωλιακό ανταγωνισμό παρατηρείται μεγάλος αριθμός επιχειρήσεων μικρού μεγέθους που μπορούν να εισέλθουν ή να αποχωρήσουν ελεύθερα από την αγορά, διαθέτουν πλήρη γνώση των συνθηκών που επικρατούν στην αγορά και παράγουν προϊόντα τα οποία μοιάζουν μεταξύ τους, αλλά δεν είναι ακριβώς ίδια.

Κεφαλαιαγορά και Χρηματαγορά

Οι **Κεφαλαιαγορές**^{94, 95}, αποτελούνται από το σύνολο των αγορών όπου πραγματοποιούνται οι συναλλαγές μεταξύ των οντοτήτων που έχουν πλεόνασμα κεφαλαίων που επιθυμούν να το επενδύσουν και των οντοτήτων που χρειάζονται το εν λόγω πλεόνασμα. Οι κεφαλαιαγορές συνδέονται με την συναλλαγή μακροπρόθεσμων αξιογράφων, με επενδυτικό ορίζοντα άνω του έτους. Δυο από τους πιο δημοφιλείς τύπους κεφαλαιαγορών είναι οι αγορές μετόχων και ομολογιών. Άξιος αναφοράς είναι και ο διαχωρισμός σε πρωτογενείς και δευτερογενείς αγορές⁹⁶. Ένα παράδειγμα κεφαλαιαγοράς αποτελεί το Χρηματιστήριο Αθηνών, στο οποίο διαπραγματεύονται μετοχές, ομόλογα εισηγμένων σε αυτό εταιρειών και ομόλογα του Ελληνικού δημοσίου, όπως και συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης μεταξύ άλλων.

Στις **Χρηματαγορές**⁹⁷, διαπραγματεύονται βραχυπρόθεσμα αξιόγραφα χρέους, όπως κρατικά γραμμάτια, πιστοποιητικά καταθέσεων και τραπεζικές συναλλαγματικές. Λόγω της βραχυπρόθεσμης λήξης των διαπραγματευόμενων χρεογράφων, αλλά και της συμμετοχής θεσμικών «παικτών», όπως Δημόσιο, τράπεζες, ασφαλιστικές εταιρείες, οι τίτλοι που διαπραγματεύονται στις χρηματαγορές θεωρούνται ως ασφαλείς επενδύσεις. Για τον λόγο αυτό στις χρηματαγορές πραγματοποιείται μεγάλος όγκος συναλλαγών μεταξύ θεσμών και *traders*. Στόχος των χρηματαγορών είναι η διατήρηση των χρεογράφων τους ως ρευστοποιήσιμες και ασφαλείς επενδυτικές επιλογές. Βασική διαφορά της Κεφαλαιαγοράς από την Χρηματαγορά είναι το χρονικό διάστημα της χρηματοδότησης που προσφέρει η καθεμία. Η πρώτη προσφέρει μια μεσομακροπρόθεσμη χρηματοδότηση, ενώ η δεύτερη, βραχυπρόθεσμη. Η Κεφαλαιαγορά από κοινού με την Χρηματαγορά, συνιστούν την γνωστή Χρηματοπιστωτική αγορά.

⁹³ Π: [Μονοπωλιακός Ανταγωνισμός | Ευρετήριο Οικονομικών Όρων](#)

⁹⁴ Ε: [Αγορές Κεφαλαίου / Κεφαλαιαγορές | Ευρετήριο Οικονομικών Όρων](#)

⁹⁵ Π: [Capital Markets | Investopedia](#)

⁹⁶ Για περισσότερες πληροφορίες ανατρέξτε στον ορισμό «Πρωτογενής και Δευτερογενής Αγορά» στην θεματική ενότητα Είδη Αγορών και Αξιογράφων.

⁹⁷ Π: [Αγορές Χρήματος / Χρηματαγορές | Ευρετήριο Οικονομικών Όρων](#)

Πρωτογενής και Δευτερογενής Αγορά^{98, 99}

Η Πρωτογενής και η Δευτερογενής Αγορά, αποτελούν πλατφόρμες μέσω των οποίων οι επιχειρήσεις και τα κράτη αντλούν κεφάλαια. Η διαφορά τους έγκειται στις συνθήκες με τις οποίες οι φορείς αντλούν τα κεφάλαια αυτά. Μία εταιρεία ή ένα κράτος που επιθυμεί να αυξήσει τα κεφαλαιακά της διαθέσιμα μέσω δανεισμού μπορεί να εκδώσει μία σειρά αξιογράφων, κυρίως ομόλογα (θα εξηγηθούν παρακάτω) και να τα πουλήσει σε θεσμικούς επενδυτές. Η διαδικασία αυτή πραγματοποιείται στην **Πρωτογενή Αγορά**. Επομένως, στην συγκεκριμένη αγορά διαπραγματεύονται νέοι τίτλοι και αξιόγραφα.

Εφόσον ένας κάτοχος ενός αξιογράφου, που συνήθως έχει εκδοθεί και πωληθεί στην Πρωτογενή Αγορά, επιθυμεί να το ρευστοποιήσει μέσω πώλησης μπορεί να απευθυνθεί στην **Δευτερογενή Αγορά**. Με άλλα λόγια, στην Δευτερογενή Αγορά, σε αντίθεση με την Πρωτογενή, διαπραγματεύονται υφιστάμενοι τίτλοι και αξιόγραφα.

---

⁹⁸ Π: [Πρωτογενής Αγορά | Ευρετήριο Οικονομικών Όρων](#)

⁹⁹ Π: [Δευτερογενής Αγορά | Ευρετήριο Οικονομικών Όρων](#)

Ομόλογο¹⁰⁰

Ένα ομόλογο αποτελεί ένα μακροπρόθεσμο συμβόλαιο, βάσει του οποίου ο ομολογιούχος, δηλαδή η φυσική ή νομική προσωπικότητα που αποκτά το ομολογιακό δάνειο, δανείζει χρήματα σε μία εταιρεία, ένα κράτος ή κάποιον άλλο οργανισμό. Σε αντάλλαγμα, η εταιρία ή το κράτος υπόσχεται να καταβάλει προκαθορισμένες πληρωμές στο μέλλον, οι οποίες μπορεί να έχουν τόκο και το αρχικό κεφάλαιο στην λήξη της ζωής του ομολόγου. Οι περισσότερες χώρες εκδίδουν ομόλογα προκειμένου να συγκεντρώσουν χρήματα, όταν τα φορολογικά τους έσοδα είναι λιγότερα από τις δαπάνες τους. Συνεπώς, το ομόλογο αποτελεί μία δανειακή σύμβαση που πραγματοποιείται μέσω των αγορών.

Αξιολόγηση Πιστοληπτικής Ικανότητας¹⁰¹

Η αξιολόγηση της Πιστοληπτικής Ικανότητας είναι μία ποσοτικοποιημένη αξιολόγηση της ικανότητας δανεισμού ενός δανειολήπτη σε γενικούς όρους ή σε σχέση με ένα συγκεκριμένο χρέος ή οικονομική υποχρέωση. Μία πιστοληπτική αξιολόγηση μπορεί να εκχωρηθεί σε οποιαδήποτε οντότητα που επιδιώκει να δανειστεί χρήματα, είτε άτομο, είτε εταιρία, είτε κράτος. Οι οίκοι αξιολόγησης αξιολογούν τους εκδότες σύμφωνα με τη δυνατότητα τους να πληρώσουν τις οικονομικές τους υποχρεώσεις και ανάλογα με το αποτέλεσμα προσδίδουν στους επενδυτές συγκεκριμένη βαθμολογία. Η βαθμολογία αυτή συνήθως εμφανίζεται με τη μορφή γραμμάτων της αλφαβήτου (π.χ. 'AAA' και 'BBB') και όσο πιο υψηλή είναι τόσο μικρότερο επενδυτικό κίνδυνο φέρει το χρηματοπιστωτικό προϊόν. Ουσιαστικά η βαθμολογία αντιστοιχίζεται με το επίπεδο του πιστοληπτικού κινδύνου ενός χρεογράφου, μιας εταιρίας ή ακόμα και ενός κράτους.

Η ευρεία αποδοχή αυτών των αξιολογήσεων τις καθιστά καθοριστικές για το κόστος δανεισμού της εκάστοτε οντότητας. Εάν ένας αναγνωρισμένος οίκος αξιολόγησης βαθμολογήσει ένα ομόλογο που εκδίδεται ως “ασφαλές” ([investment grade](#)), το επιτόκιο που θα ζητηθεί από την αγορά θα είναι μικρότερο από ένα αντίστοιχο ομόλογο, ίδιου μεγέθους και χρονικής διάρκειας, αλλά μη επενδυτικής βαθμίδας. Για τον λόγο αυτό δίνεται μεγάλη προσοχή στις πιστοληπτικές αναβαθμίσεις ή υποβαθμίσεις κρατών από διεθνώς αναγνωρισμένους οίκους αξιολόγησης.

Επενδυτική Βαθμίδα¹⁰²

Η Επενδυτική Βαθμίδα είναι μία αξιολόγηση που σηματοδοτεί τον κίνδυνο αθέτησης, για έναν εκδότη χρεογράφων ή για ένα κρατικό ή ιδιωτικό τίτλο σταθερού εισοδήματος, δηλαδή κατά τι ποσοστό είναι διαχειρίσιμα τα χρέη ενός εκδότη ή κατά πόσο είναι πιθανό να αποπληρωθούν. Καθορίζεται με βάση μία σχετική κλίμακα από οργανισμούς αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας όπως οι Standard & Poor's, Fitch Ratings, DBRS και Moody's¹⁰³. Αυτές οι αξιολογήσεις πιστοληπτικής ικανότητας εκφράζουν την ικανότητα και την προθυμία ενός δανειολήπτη να εξοφλήσει το χρέος του και βασίζονται σε πολλούς χρηματοοικονομικούς δείκτες που επηρεάζουν την πιστοληπτική ικανότητα του οφειλέτη.

¹⁰⁰ Π: [Ομόλογο / Ομολογία | Ευρετήριο Οικονομικών Όρων](#)

¹⁰¹ Π: [Πιστοληπτική Ικανότητα / Διαβάθμιση | Ευρετήριο Οικονομικών Όρων](#)

¹⁰² Ε: [Investment Grade | Investopedia](#)

¹⁰³ Ε: [Euro Area - Credit Rating | Trading Economics](#)

Όσο πιο υψηλή βαθμολογία έχει ένα αξιόγραφο ή ο εκδότης του, τόσο πιο χαμηλό το ρίσκο μη εκπλήρωσης των δανειακών δεσμεύσεων του, και κατά συνέπεια η απόδοση που θα ζητήσει ένας επενδυτής για να το αγοράσει θα είναι χαμηλή. Προκειμένου να θεωρηθεί ότι ένας εκδότης ή ένα χρεόγραφο έχει επενδυτική βαθμίδα, θα πρέπει να λαμβάνει βαθμολογία τουλάχιστον BBB. Κάθε χρεόγραφο ή εκδότης, με αξιολόγηση χαμηλότερη από την προαναφερθείσα θεωρείται μη επενδυτικού βαθμού.

Βασικές Πηγές Κινδύνου

Πιστωτικός Κίνδυνος¹⁰⁴: Ως Πιστωτικός Κίνδυνος ορίζεται ο κίνδυνος απώλειας μέρους ή του συνόλου μιας χρηματικής αμοιβής ενός επενδυτή, για παράδειγμα ενός τραπεζικού ιδρύματος και οφείλεται στην αδυναμία ενός δανειστή να αποπληρώσει μέρος ή το σύνολο των υποχρεώσεων του.

Επιτοκιακός Κίνδυνος¹⁰⁵: Ως Επιτοκιακός Κίνδυνος ορίζεται ο κίνδυνος μεταβολής της αξίας μιας επένδυσης λόγω αυξομειώσεων των επιτοκίων. Ο επιτοκιακός κίνδυνος είναι ιδιαίτερα εμφανής στην αγορά ομολόγων και τις συμβάσεις δανεισμού με μεταβαλλόμενο επιτόκιο.

Συναλλαγματικός Κίνδυνος¹⁰⁶: Ως Συναλλαγματικός Κίνδυνος ορίζεται ο κίνδυνος που αντιμετωπίζει μία επένδυση σε ξένο νόμισμα όταν λόγω δυσμενούς κίνησης στη συναλλαγματική ισοτιμία δημιουργούνται απώλειες. Για παράδειγμα, εφόσον μία επιχείρηση που δραστηριοποιείται στην Ζώνη του Ευρώ έχει δανειστεί σε ξένο νόμισμα, για παράδειγμα σε δολάρια, και υποτιμάται το ευρώ σε σχέση με το δολάριο η επιχείρηση θα κληθεί να “ανταλλάξει” περισσότερα ευρώ για την κάλυψη των υποχρεώσεων της.

Κίνδυνος Ρευστότητας¹⁰⁷: Ως Κίνδυνος Ρευστότητας ορίζεται η αβεβαιότητα έγκαιρης ρευστοποίησης ενός περιουσιακού στοιχείου. Είναι ο κίνδυνος ένα περιουσιακό στοιχείο να μην πωληθεί έγκαιρα ή στην αντικειμενική αξία του λόγω εξωτερικών συνθηκών του περιουσιακού στοιχείου. Μία μη αποτελεσματική δευτερογενής αγορά μπορεί να δημιουργήσει εμπόδια στην έγκαιρη και αποτελεσματική ρευστοποίηση. Σε μία τέτοια περίπτωση, ακόμα και θεωρητικά φερέγγυες επιχειρήσεις μπορούν να αντιμετωπίσουν δυσκολίες στην εκπλήρωση των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων τους.

Παράδειγμα Έκδοσης Ομολόγου

Η κυβέρνηση του κράτους X, μέλος της Ευρωζώνης στην προσπάθεια της να χρηματοδοτήσει τις αυξημένες δημόσιες δαπάνες της, αποφάσισε να προχωρήσει στην έκδοση ενός 10-ετούς ομολόγου ύψους 100 εκ. ευρώ, διαιρεμένο σε 10.000 ομολογίες, με τοκομερίδιο της τάξης του 5% και ετήσιες πληρωμές στη λήξη του έτους. Δηλαδή, υπόσχεται να καταβάλει για κάθε ομολογία στους κατόχους επενδυτές το αρχικό ποσό δανεισμού στη λήξη του ομολόγου, ήτοι 10.000 ευρώ σε δέκα έτη, συν πληρωμές ύψους 50 ευρώ κάθε 31 Δεκεμβρίου για τα επόμενα δέκα έτη. Λόγω του μακροχρόνιου ορίζοντα λήξης του ομολόγου, η διαπραγμάτευση των ομολογιών πραγματοποιείται στην Κεφαλαιαγορά.

¹⁰⁴ Π: [Πιστωτικός Κίνδυνος | Ευρετήριο Οικονομικών Όρων](#)

¹⁰⁵ Π: [Επιτοκιακός Κίνδυνος | Ευρετήριο Οικονομικών Όρων](#)

¹⁰⁶ Π: [Συναλλαγματικός Κίνδυνος | Ευρετήριο Οικονομικών Όρων](#)

¹⁰⁷ Π: [Κίνδυνος Ρευστότητας | Ευρετήριο Οικονομικών Όρων](#)

Απλά και πιο Σύνθετα Οικονομικά για όλους

Για να πραγματοποιηθεί η έκδοση του ομολόγου, η κυβέρνηση του κράτους X απευθύνεται στην επενδυτική τράπεζα Z, η οποία την αντιπροσωπεύει και πουλάει τα ομόλογα στην Πρωτογενή Αγορά απευθυνόμενη σε Θεσμικούς Επενδυτές, όπου τα κεφάλαια που συγκεντρώνονται διοχετεύονται στην κυβέρνηση της χώρας X. Μετά την ολοκλήρωση της έκδοσης, οι ομολογίες είναι δυνατόν να βρεθούν στην Δευτερογενή Αγορά, όπου οι διαπραγματεύσεις για τις ομολογίες και οι αντίστοιχες χρηματοροές δεν αφορούν την κυβέρνηση του κράτους X, αλλά τους ίδιους τους επενδυτές.

Η τιμή που διαπραγματεύεται το κρατικό ομόλογο της χώρας X διαμορφώνεται και εν μέρει χάρη στην πιστοληπτική ικανότητα της. Βάσει της δυνατότητας της να πληρώσει τις οικονομικές της υποχρεώσεις οι επενδυτικοί οίκοι προσέδωσαν στο υπό εξέταση ομόλογο την εξής βαθμολογία: Fitch AA+, Moody's Aa2, S&P AA. Χαρακτηρίζεται δηλαδή και από τους τρεις οίκους ως Επενδυτικού Βαθμού, γεγονός που σηματοδοτεί τα ακόλουθα σχετικά με τους κινδύνους που αντιμετωπίζει κάποιος επενδυτής/ κάτοχος του ομολόγου: Υπάρχει χαμηλός κίνδυνος απώλειας μέρους ή του συνόλου μιας χρηματικής αμοιβής ενός επενδυτή (Πιστωτικός Κίνδυνος), χαμηλή πιθανότητα μεταβολής της αξίας του ομολόγου λόγω μεταβολής των επιτοκίων (Επιτοκιακός Κίνδυνος), μικρός Συναλλαγματικός Κίνδυνος, ενδεχομένως, με εξαίρεση τους ξένους επενδυτές κατόχους πιο “αδύναμων” από το Ευρώ συναλλαγμάτων και τέλος μικρή αβεβαιότητα έγκαιρης ρευστοποίησης του ομολόγου, δηλαδή μικρός Κίνδυνος Ρευστότητας.

Χρηματιστήριο¹⁰⁸

Ως Χρηματιστήριο ορίζεται η οργανωμένη αγορά, στην οποία εκτελείται η αγοραπωλησία αξιών, χρεογράφων αλλά και εμπορευμάτων των εισηγμένων σε αυτό επιχειρήσεων επιχειρήσεων. Για την ομαλή λειτουργία του χρηματοπιστωτικού συστήματος έχουν δημιουργηθεί εθνικά και τοπικά χρηματιστήρια, όπως το Χρηματιστήριο Αθηνών και το Χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης, κάθε ένα εκ των οποίων, υπάγεται και λειτουργεί σύμφωνα με τον εκάστοτε εθνικό νόμο, επηρεάζει δε με διαφορετική εμβέλεια την παγκόσμια οικονομία. Για παράδειγμα, το Χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης επηρεάζει σαφώς με μεγαλύτερη εμβέλεια την παγκόσμια οικονομία από αυτό των Αθηνών. Κοινό γνώρισμα των διαφόρων χρηματιστηρίων είναι η οργανωμένη συναλλαγή τίτλων με κυμαινόμενες τιμές, οι οποίες καθορίζονται από τον νόμο της προσφοράς και της ζήτησης.

Το χρηματιστήριο αποτελεί σημαντικό θεσμό του χρηματοπιστωτικού συστήματος, όπου πραγματοποιείται ένας μεγάλος αριθμός συναλλαγών. Μέσω του χρηματιστηρίου επιτυγχάνεται η οργανωμένη συναλλαγή μετοχών, παραγώγων, αμοιβαίων κεφαλαίων, ομολογιών και χρηματιστηριακών δεικτών, ακόμα και εμπορευμάτων από τις οντότητες με πλεονασματικά κεφάλαια προς αυτές που έχουν ανάγκη για κεφάλαια για την λειτουργία και την ανάπτυξή τους.

Μετοχή¹⁰⁹

Μετοχή είναι ένα μερίδιο κυριότητας επί μιας εταιρείας. Οι εταιρείες πωλούν μετοχές προκειμένου να συγκεντρώσουν κεφάλαια. Σε αντάλλαγμα, οι μέτοχοι μπορούν να

¹⁰⁸ Π: [Χρηματιστήριο | Ευρετήριο Οικονομικών Όρων](#)

¹⁰⁹ Π: [Μετοχή | Ευρετήριο Οικονομικών Όρων](#)

εισπράξουν μερίσματα, να τους διανεμηθούν κέρδη επί των μετοχών τους ή να εισπράξουν την απόδοση της επένδυσης τους σε περίπτωση που ανέβει η τιμή των μετοχών¹¹⁰. Οι τιμές των μετοχών κυμαίνονται ανάλογα με την προσφορά και τη ζήτηση. Οι επενδυτές επιδιώκουν να αποκομίσουν κέρδος εκτιμώντας την κατεύθυνση προς την οποία θα κινηθεί η τιμή μιας μετοχής, συναλλάσσοντας μετοχές μέσω χρηματομεσιτών και χρησιμοποιώντας συχνά μία ηλεκτρονική πλατφόρμα συναλλαγών για μετοχές. Ιδιαίτερη προσοχή οφείλεται να δοθεί στο γεγονός πως οι μετοχές δεν περιορίζονται μόνο στις μετοχές των εισηγμένων εταιρειών στο χρηματιστήριο, αλλά αποτελούν εξ ορισμού τα εταιρικά μερίδια κάθε εταιρείας ανεξαρτήτως είδους.

Παράγωγα¹¹¹

Ως Παράγωγα Χρηματοοικονομικά Προϊόντα ορίζονται τα επενδυτικά χρηματοοικονομικά εργαλεία όπου η τιμή τους εξαρτάται από τις μεταβολές στις τιμές και αξίες άλλων προϊόντων. Ορισμένα παραδείγματα των προϊόντων αυτών, γνωστά και ως υποκείμενα μέσα (underlying instruments), αποτελούν οι συναλλαγματικές ισοτιμίες, τα επιτόκια, οι τιμές των χρεογράφων, των μετοχών, των εμπορευμάτων και των χρηματοοικονομικών δεικτών.

Υπάρχει μεγάλη ποικιλία παραγώγων τίτλων με σημαντικές διαφορές μεταξύ τους. Η κύρια διαφορά εντοπίζεται στο γεγονός πως όλα τα παράγωγα δεν συναλλάσσονται σε οργανωμένες αγορές. Επίσης, αξίζει να σημειωθεί πως τα παράγωγα μπορούν να χρησιμοποιηθούν για ποικίλους σκοπούς, από κερδοσκοπούς επιχειρηματίες έως για αντιστάθμιση διαφόρων κινδύνων σε μία ή περισσότερες επενδύσεις. Η μη συνετή χρήση παραγώγων τίτλων μπορεί να οδηγήσει τον επενδυτή σε σημαντικές οικονομικές ζημιές.

Βασικά Παράγωγα Προϊόντα

Προθεσμιακά Συμβόλαια (Forwards)¹¹²: Τα προθεσμιακά συμβόλαια αποτελούν μία σύμβαση μεταξύ δύο συμβαλλομένων για την αγορά ή πώληση ενός περιουσιακού στοιχείου σε καθορισμένη τιμή σε μελλοντική ημερομηνία. Οι συμβάσεις περιλαμβάνουν τον τύπο του εμπορεύματος, την αξία απόκτησης (ή πώλησης) του τίτλου και την ημερομηνία παράδοσης του. Τα προθεσμιακά συμβόλαια δεν διαπραγματεύονται σε οργανωμένες αγορές και θεωρούνται εξωχρηματιστηριακά μέσα. Η φύση των Προθεσμιακών Συμβολαίων αν και διευκολύνει την προσαρμογή των όρων τους, προκαλεί υψηλότερο βαθμό πιστωτικού κινδύνου. Τα προθεσμιακά συμβόλαια περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων (interest rate swaps), συναλλαγματικά προθεσμιακά συμβόλαια (foreign exchange forwards), equity forwards και προθεσμιακά συμβόλαια εμπορευμάτων (commodity forwards).

Συμβόλαια Μελλοντικής Εκπλήρωσης (Futures)¹¹³: Τα συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης αποτελούν παράγωγα χρηματοοικονομικά συμβόλαια που υποχρεώνουν τα συμβαλλόμενα μέρη να αγοράσουν/πωλήσουν ένα υποκείμενο περιουσιακό στοιχείο σε μία

¹¹⁰ Αυτό συμβαίνει ιδιαίτερα στις εισηγμένες στο χρηματιστήριο εταιρείες, όπου οι μετοχές τους διαπραγματεύονται διαρκώς.

¹¹¹ Π: [Παράγωγα Χρηματοοικονομικά Προϊόντα | Ευρετήριο Οικονομικών Όρων](#)

¹¹² Π: [Προθεσμιακό Συμβόλαιο | Ευρετήριο Οικονομικών Όρων](#)

¹¹³ Π: [Συμβόλαιο Μελλοντικής Εκπλήρωσης | Ευρετήριο Οικονομικών Όρων](#)

προκαθορισμένη μελλοντική ημερομηνία και τιμή. Τα υποκείμενα περιουσιακά στοιχεία περιλαμβάνουν φυσικά αγαθά ή άλλα χρηματοοικονομικά μέσα. Τα συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης αναφέρουν λεπτομερώς την ποσότητα του υποκείμενου περιουσιακού στοιχείου και είναι τυποποιημένα για να διευκολύνουν τις συναλλαγές, ενώ διαπραγματεύονται σε οργανωμένες αγορές. Κατά αυτό τον τρόπο το χρηματιστήριο παρέχει ασφάλεια στις συναλλαγές. Η βασική τους διαφορά από τα Προθεσμιακά Συμβόλαια είναι ότι διαπραγματεύονται σε οργανωμένα χρηματιστήρια και αγορές.

Συμβόλαια Ανταλλαγής (Swaps)¹¹⁴: Τα συμβόλαια ανταλλαγής είναι μία συμφωνία που υποχρεώνει τα συμβαλλόμενα μέρη να ανταλλάξουν συγκεκριμένες χρηματοροές βάση μιας υποκείμενης αξίας ή ενός υποκείμενου τίτλου, όπως το επιτόκιο ενός ομολόγου ή τιμή μιας μετοχής. Τα συμβόλαια ανταλλαγής επιτρέπουν την διαχείριση κινδύνων, όπως ο επιτοκιακός ή ο συναλλαγματικός, αλλά μπορούν να προκαλέσουν και μεγάλες ζημίες. Τα συμβόλαια ανταλλαγής δεν διαπραγματεύονται σε οργανωμένες αγορές και θεωρούνται εξωχρηματιστηριακά μέσα. Τα συμβόλαια ανταλλαγής δεν είναι τυποποιημένα συμβόλαια, αλλά η λήξη τους, οι πληρωμές και ο χρόνος που αυτές πραγματοποιούνται καθορίζεται βάσει των αναγκών των συναλλασσόμενων, που συνήθως είναι χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και μεγάλες επιχειρήσεις. Κύριες κατηγορίες συμβολαίων ανταλλαγών, βάσει όγκου συναλλαγών, αποτελούν οι ανταλλαγές επιτοκίων, οι ανταλλαγές εμπορευμάτων και οι ανταλλαγές μετοχών.

Απόδοση Επένδυσης¹¹⁵

Ως Απόδοση επένδυσης (ROI) ονομάζουμε το κέρδος μιας επένδυσης εκφρασμένο σε ποσοστιαίες μονάδες. Εκφράζεται ως ο λόγος μεταξύ της διαφοράς της τιμής πώλησης με την τιμή κτήσης προς την τιμή κτήσης και χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση και την σύγκριση της απόδοσης μιας επένδυσης με αντίστοιχες επενδύσεις.

$$\text{Απόδοση της επένδυσης} = \frac{\text{Τιμή Πώλησης} - \text{Τιμή Κτήσης}}{\text{Τιμή Κτήσης}}$$

Για παράδειγμα, αν ένας επενδυτής αγοράσει την χρονική στιγμή t μία μετοχή αξίας 10 ευρώ και αποφασίσει να την πουλήσει την χρονική στιγμή $t+1$, όταν η τιμή της μετοχής βρίσκεται πλέον στα 12 ευρώ, θα έχει απόδοση επένδυσης 20%. Η απόδοση επένδυσης μπορεί να μετρηθεί και πριν την πώληση του τίτλου, απλώς υπολογίζεται με την παρούσα αξία του τίτλου και όχι με την τιμή πώλησης.

Ο δείκτης απόδοσης επένδυσης αποτελεί έναν από τους βασικούς δείκτες που παρακολουθούν οικονομικοί ερευνητές και συμμετέχοντες της αγοράς για τον έλεγχο της αποδοτικότητας χρήσης των οικονομικών πόρων μιας οντότητας.

Αρχική Δημόσια Προσφορά¹¹⁶

Ως Αρχική Δημόσια Προσφορά (IPO) ονομάζεται η διαδικασία «εισόδου» μιας επιχείρησης στο χρηματιστήριο. Αυτό γίνεται εφικτό μέσω της επίτευξης ορισμένων ελάχιστων

¹¹⁴ Ε: [Swap | Investopedia](#)

¹¹⁵ Π: [Απόδοση Επένδυσης | Ευρετήριο Οικονομικών Όρων](#)

¹¹⁶ Π: [Αρχική Δημόσια Προσφορά | Ευρετήριο Οικονομικών Όρων](#)

προϋποθέσεων, δηλαδή με την συμμόρφωση της επιχείρησης στους κανόνες που απαιτεί το εκάστοτε χρηματιστήριο και μέσω της δημόσιας κυκλοφορίας και διαπραγμάτευσης μέρους των μετοχών της επιχείρησης.

Στόχος της Αρχικής Δημόσιας Προσφοράς είναι η άντληση σημαντικού μεγέθους κεφαλαίων για την επιχείρηση από την αγορά, γεγονός που θα της επιτρέψει να επιταχύνει τις απαραίτητες δραστηριότητές της, οδηγώντας στην ταχύτερη ανάπτυξή της. Η επιλογή της σωστής χρονικής περιόδου για την είσοδο μιας επιχείρησης στο χρηματιστήριο είναι ιδιαίτερα σημαντική, γιατί η Αρχική Δημόσια Προσφορά περιέχει και κινδύνους, καθώς η κίνηση της τιμής της μετοχής είναι άγνωστη κατά την πρώτη μέρα της διαπραγμάτευσης. Η επιχείρηση θέτει μία τιμή με την οποία ξεκινά η διαπραγμάτευση, αλλά δεν μπορεί να γνωρίζει εάν η τιμή στο τέλος της ημέρας θα έχει κινηθεί ανοδικά ή καθοδικά (όσο πιο ανοδικά κινηθεί η τιμή της μετοχής, τόσο μεγαλύτερα τα κέρδη της επιχείρησης και το αντίστροφο).

Εξασφαλίσεις¹¹⁷

Ως εξασφάλιση ορίζεται ένα περιουσιακό στοιχείο το οποίο μπορεί να κατέχει ο πιστοδότης από τον πιστούχο εφόσον αυτός αδυνατεί να του αποπληρώσει το χρέος του. Οι εμπορικές τράπεζες συνηθίζεται να απαιτούν εμπράγματα εξασφαλίσεις για την παροχή δανείου. Για παράδειγμα, σε στεγαστικά δάνεια συνηθίζεται ο πιστολήπτης να συμφωνεί πως σε περίπτωση αδυναμίας του να αποπληρώσει πλήρως το χρέος του η τράπεζα έχει το δικαίωμα να του κατάσχει το αποκτηθέν ακίνητο.

Οι Κεντρικές Τράπεζες απαιτούν εξασφαλίσεις για να προστατευτούν από δυνητικές ζημιές που μπορούν να υπονομεύσουν την αξιοπιστία αλλά και την ανεξαρτησία τους. Οι Κεντρικές Τράπεζες, όπως και αυτές που συμμετέχουν στο Ευρωσύστημα, παρέχουν καταλόγους¹¹⁸ των περιουσιακών στοιχείων που αποδέχονται, όπως ομόλογα ή άλλους πιο βραχυπρόθεσμους τίτλους, αν και ενδέχεται να αποδεχθούν και στοιχεία εκτός αυτών.

Μη-Εξυπηρετούμενα Δάνεια¹¹⁹

Μη-Εξυπηρετούμενο Δάνειο (ΜΕΔ) είναι ένα δάνειο στο οποίο ο δανειολήπτης δεν έχει πραγματοποιήσει προγραμματισμένες πληρωμές κεφαλαίου ή τόκου για κάποιο χρονικό διάστημα. Στις τραπεζικές συναλλαγές, τα εμπορικά δάνεια θεωρούνται μη-εξυπηρετούμενα εάν ο οφειλέτης έχει καθυστερήσει για χρονικό διάστημα άνω των 90 ημερών. Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο θεωρεί ως μη εξυπηρετούμενα τα δάνεια που έχουν καθυστερήσει λιγότερο από 90 ημέρες εάν υπάρχει υψηλή αβεβαιότητα σχετικά με τις μελλοντικές πληρωμές. Τα υψηλά επίπεδα ΜΕΔ έχουν αρνητικό αντίκτυπο στον τραπεζικό δανεισμό προς την πραγματική οικονομία, ως αποτέλεσμα του ισολογισμού, της κερδοφορίας και των κεφαλαιακών περιορισμών που αντιμετωπίζουν οι τράπεζες με υψηλά επίπεδα ΜΕΔ. Η σκόπιμη και βιώσιμη μείωση των ΜΕΔ στους ισολογισμούς των τραπεζών είναι επωφελής για την οικονομία τόσο από μικροπροληπτική, όσο και από μακροπροληπτική άποψη.

¹¹⁷ E: [Τι είναι η εξασφάλιση; | Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα](#)

¹¹⁸ E: [List of eligible marketable assets | European Central Bank](#)

¹¹⁹ E: [Τι είναι τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια \(ΜΕΔ\); | Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα](#)

Απλά και πιο Σύνθετα Οικονομικά για όλους

Ταυτόχρονα, αναγνωρίζεται ότι η οικονομική ανάκαμψη είναι επίσης ένας σημαντικός παράγοντας για την επίλυση των ΜΕΔ.

Τα μη-εξυπηρετούμενα δάνεια περιορίζουν την ικανότητα των τραπεζών να χορηγούν νέα δάνεια, καθώς για λόγους καταστατικούς αλλά και οικονομικούς διακρατούν μέρος του διαθέσιμου κεφαλαίου τους. Εάν σε μία οικονομία επικρατούν υψηλά ποσοστά ΜΕΔ συνήθως επηρεάζεται αρνητικά η ανεργία, το ΑΕΠ και το κυκλοφορούν χρήμα της οικονομίας.

Συγχωνεύσεις και Εξαγορές^{120, 121}

Δύο ή περισσότερες νομικές οντότητες συγχωνεύονται όταν ενοποιούνται σε μία οντότητα επί ίσους όρους με στόχο την δημιουργία οικονομικών κλίμακας, βελτιώνοντας με αυτόν τον τρόπο την παραγωγικότητα και την αποτελεσματικότητα του συνόλου των αποτελεσμάτων τους στην νέα οντότητα. Η νέα οντότητα συνδυάζει τα περιουσιακά στοιχεία, τις διαδικασίες και τους πόρους του συνόλου των συγχωνευμένων εταιρειών. Μέσω μιας συγχώνευσης μπορεί να καταστεί δυνατή η εισαγωγή της νέας οντότητας σε μία νέα αγορά και η απόσπαση μεγαλύτερου μεριδίου αγοράς.

Η εξαγορά αποτελεί μία εταιρική πράξη όπου μία επιχείρηση αποκτά τα περιουσιακά στοιχεία και τις μετοχές μιας άλλης υφιστάμενης επιχείρησης με στόχο την απόκτηση του ελέγχου της. Οι εξαγορές αποτελούν μέρος της στρατηγικής ανάπτυξης μιας επιχείρησης εάν κριθεί πιο κερδοφόρα η απόκτηση της λειτουργίας μιας υφιστάμενης, λογικά πιο ανίσχυρης οικονομικά, επιχείρησης αντί να ιδρυθεί μία νέα επιχείρηση στα πλαίσια της συγχώνευσης.

Η κύρια διαφορά μεταξύ των συγχωνεύσεων και των εξαγορών έγκειται στην διαφορετική αντιμετώπιση των στοιχείων του Ενεργητικού και του Παθητικού. Στις περιπτώσεις των εξαγορών, τα στοιχεία της οντότητας που πωλείται απορροφώνται από την εταιρία-αγοραστή. Αντιθέτως, στις συγχωνεύσεις επιχειρήσεων το σύνολο των στοιχείων του Ενεργητικού και του Παθητικού ενοποιούνται, ενώ οι μετοχές των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων ανταλλάσσονται με μετοχές της νέας «ενοποιημένης» εταιρίας.

Τραπεζικός Πολλαπλασιαστής¹²²

Ως τραπεζικός πολλαπλασιαστής ορίζεται το ποσό των χρημάτων που το τραπεζικό σύστημα μπορεί να δημιουργήσει για κάθε χρηματική μονάδα μιας κατάθεσης. Ισούται με το λόγο της μονάδας προς το ποσοστό των ρευστών διαθεσίμων.

$M=1/R$, όπου M =Τραπεζικός πολλαπλασιαστής και R =Ποσοστό ρευστών διαθεσίμων.

Οι εμπορικές τράπεζες, για την διασφάλιση του χρηματοπιστωτικού συστήματος και όχι μόνο, οφείλουν να διακρατούν τουλάχιστον ένα ελάχιστο ποσοστό υποχρεωτικών διαθεσίμων με τη μορφή μετρητών ή καταθέσεων στην κεντρική τράπεζα. Ως ποσοστό ρευστών διαθεσίμων ορίζεται το ποσοστό κεφαλαίων, στις προαναφερόμενες μορφές, που μία τράπεζα οφείλει να διακρατά σε σχέση με το σύνολο των καταθέσεων της.

Οι δραστηριότητες των εμπορικών τραπεζών, όπως η χορήγηση δανείων και η αποδοχή νέων καταθέσεων, επηρεάζονται από τις μεταβολές του ποσοστού ρευστών διαθεσίμων. Συνεπώς, ο πολλαπλασιαστής χρήματος μπορεί να μας δώσει πληροφορίες σχετικά με την νομισματική κυκλοφορία και την προσφορά χρήματος.

¹²⁰ Π: [Συγχώνευση | Ευρετήριο Οικονομικών Όρων](#)

¹²¹ Π: [Εξαγορά | Ευρετήριο Οικονομικών Όρων](#)

¹²² Π: [Τραπεζικός Πολλαπλασιαστής | Ευρετήριο Οικονομικών Όρων](#)

Ενότητα 7: Χρηματοοικονομική Πληροφόρηση

Διάκριση Οντοτήτων βάσει Μεγέθους¹²³

Πολύ Μικρές: Ως Πολύ Μικρές οντότητες ορίζονται εκείνες για τις οποίες, κατά την ημερομηνία τέλους χρήσης και για δύο διαδοχικές περιόδους, ισχύουν δύο τουλάχιστον από τα ακόλουθα τρία κριτήρια:

- Το Ενεργητικό τους δεν υπερβαίνει τα 350.000 ευρώ.
- Έχουν καθαρό ύψος κύκλου εργασιών έως 700.000 ευρώ.
- Ο μέσος όρος απασχολουμένων κατά την διάρκεια της περιόδου δεν ξεπερνά τα 10 άτομα.

Μικρές: Ως Μικρές οντότητες ορίζονται εκείνες για τις οποίες, κατά την ημερομηνία τέλους χρήσης και για δύο διαδοχικές περιόδους, ισχύουν δύο τουλάχιστον από τα ακόλουθα τρία κριτήρια:

- Το Ενεργητικό τους δεν υπερβαίνει τα 4.000.000 ευρώ.
- Έχουν καθαρό ύψος κύκλου εργασιών έως 8.000.000 ευρώ.
- Ο μέσος όρος απασχολουμένων κατά την διάρκεια της περιόδου δεν ξεπερνά τα 50 άτομα.

Μεσαίες: Ως Μεσαίες οντότητες ορίζονται εκείνες για τις οποίες, κατά την ημερομηνία τέλους χρήσης και για δύο διαδοχικές περιόδους, ισχύουν δύο τουλάχιστον από τα ακόλουθα τρία κριτήρια:

- Το Ενεργητικό τους δεν υπερβαίνει τα 20.000.000 ευρώ.
- Έχουν Καθαρό ύψος κύκλου εργασιών έως 40.000.000 ευρώ.
- Ο μέσος όρος απασχολουμένων κατά την διάρκεια της περιόδου δεν ξεπερνά τα 250 άτομα.

Μεγάλες: Ως Μεγάλες οντότητες ορίζονται εκείνες για τις οποίες, κατά την ημερομηνία τέλους χρήσης και για δύο διαδοχικές περιόδους, ισχύουν δύο τουλάχιστον από τα ακόλουθα τρία κριτήρια:

- Το Ενεργητικό τους υπερβαίνει τα 20.000.000 ευρώ.
- Έχουν Καθαρό ύψος κύκλου εργασιών τουλάχιστον 40.000.000 ευρώ.
- Ο μέσος όρος απασχολουμένων κατά την διάρκεια της περιόδου ξεπερνά τα 250 άτομα.

Απλογραφικό και Διπλογραφικό Λογιστικό Σύστημα¹²⁴

Το **απλογραφικό λογιστικό σύστημα** στηρίζεται στην μοναδική καταχώρηση σε ένα βιβλίο [γνωστό και ως Βιβλίο Β κατηγορίας] και ένα λογαριασμό, όπου παρακολουθείται ουσιαστικά μόνο η ταμειακή κίνηση [έσοδα όταν γίνονται εισπράξεις, έξοδα όταν γίνονται πληρωμές]. Παρουσιάζει χαμηλό κόστος και ευκολία χρήσης, αλλά δεν εξυπηρετεί τον βασικό σκοπό της λογιστικής (παροχή αξιόπιστων πληροφοριών).

¹²³ Π: [Νόμος Υπ' αριθμόν 4308 | Tax Heaven](#)

¹²⁴ Π: [Τήρηση Απλογραφικών ή Διπλογραφικών βιβλίων | Forologikanea.gr](#)

Αντίθετα, στο **διπλογραφικό λογιστικό σύστημα** σε κάθε χρεωστική εγγραφή πρέπει να υπάρχει μια αντίστοιχη και ισόποση πιστωτική εγγραφή. Κάθε επιχειρηματική συναλλαγή πρέπει να αναπαριστάνεται με δύο τουλάχιστον μεταβολές. Διπλογραφική ή διγραφική μέθοδος λοιπόν είναι η καταγραφή των μεταβολών που προέρχονται από ένα λογιστικό γεγονός, όπου κινούνται δύο τουλάχιστον λογαριασμοί από τους οποίους ένας ή περισσότεροι χρεώνονται και ένας ή περισσότεροι πιστώνονται και το άθροισμα των ποσών των χρεώσεων είναι πάντα ίσο με το άθροισμα των ποσών των πιστώσεων.

Οικονομικές Καταστάσεις¹²⁵

Οι Οικονομικές Καταστάσεις αποτελούν το κύριο μέσο επικοινωνίας της χρηματοοικονομικής [λογιστικής] πληροφορίας μιας επιχείρησης στα ενδιαφερόμενα μέρη, τα οποία μπορεί να είναι εσωτερικά, όπως η διοίκηση ή εξωτερικά όπως προμηθευτές και δυνητικοί επενδυτές μεταξύ άλλων. Οι κύριες οικονομικές καταστάσεις [των οποίων οι ορισμοί ακολουθούν στη συνέχεια] είναι η Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσεως [συναντάται και ως Κατάσταση Συνολικών Εσόδων], ο Ισολογισμός [εναλλακτικά και Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης] και, τέλος, η Κατάσταση Ταμειακών Ροών. Παρακάτω ακολουθούν οι ορισμοί των προαναφερθέντων Οικονομικών Καταστάσεων, όπου αναλύεται και η σημαντικότητά τους.

Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσεως¹²⁶

Η Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσεως [εφεξής Κ.Α.Χ.] είναι η οικονομική κατάσταση που παρουσιάζει συνοπτικά τα έσοδα και τα έξοδα που πραγματοποιήθηκαν από την εκάστοτε επιχείρηση μέσα σε μια λογιστική περίοδο και εμφανίζει το αποτέλεσμα που έχει επιτευχθεί κατά την ίδια χρονική περίοδο, δηλαδή εάν η επιχείρηση ήταν κερδοφόρα σημειώνοντας Κέρδος ή ζημιόγωνα καταγράφοντας Ζημία. Οι λογαριασμοί της Κ.Α.Χ. που εμφανίζουν εντονότερο ενδιαφέρον είναι αυτοί του Μικτού Κέρδους, του Λειτουργικού Κέρδους των Κερδών προ Φόρων και, τέλος, των Καθαρών Κερδών.

Μικτό Κέρδος (Ζημία)¹²⁷

Ως Μικτό Κέρδος (Ζημία)¹²⁸ ορίζεται η διαφορά του Κύκλου Εργασιών από τα Κόστη Πωληθέντων μια επιχείρησης. Ο Κύκλος Εργασιών [γνωστός και ως τζίρος] υπολογίζεται βάσει του εισοδήματος που εισέπραξε η επιχείρηση κατά τη διάρκεια του υπό εξέταση έτους από τις πωλήσεις και τις υπηρεσίες της μετά την καταβολή τυχόν επιστροφών, ενώ τα Κόστη Πωληθέντων ισούνται με το συνολικό ποσό με το οποίο επιβαρύνθηκε προκειμένου να αποκτήσει τα εμπορεύματά της, όπως τιμή απόκτησης συν μεταφορικά.

---

¹²⁵ Π: [Financial Statements | Investopedia](#)

¹²⁶ Π: [Income Statement | Investopedia](#)

¹²⁷ Π: [Gross Profit | Investopedia](#)

¹²⁸ Η παρένθεση κατά την απεικόνιση των οικονομικών μεγεθών, συμβολίζει την αρνητική τιμή. Στην συγκεκριμένη περίπτωση αφορά στην Ζημία που πρέπει να καταγράφει.

Απλά και Πιο Σύνθετα Οικονομικά για όλους

Κύκλος Εργασιών
- Κόστος Πωληθέντων
Μικτό Κέρδος (Ζημία)

Λειτουργικό Κέρδος (Ζημία)¹²⁹

Το Λειτουργικό Κέρδος (Ζημία) [ή Κέρδη (Ζημίες) προ φόρων, τόκων, χρηματοδοτικών και επενδυτικών αποτελεσμάτων ή Earnings Before Interest and Tax (E.B.I.T.)] αποτελεί το Κέρδος (Ζημία) από τη βασική δραστηριότητα μιας επιχείρησης, και υπολογίζεται ως η διαφορά του Μικτού Κέρδους και των Λειτουργικών Εξόδων. Τα Λειτουργικά Έξοδα, όπως μαρτυρά και το όνομά τους είναι τα έξοδα που πραγματοποιούνται κατά την λειτουργία της επιχείρησης. Ενδεικτικά λειτουργικά έξοδα αποτελούν τα κόστη αποθήκευσης αγαθών, τα έξοδα ενοικίων μεταξύ άλλων.

Μικτό Κέρδος (Ζημία)
- Λειτουργικά Έξοδα
= Λειτουργικό Κέρδος (Ζημία)

Κέρδη (Ζημίες) Προ Φόρων¹³⁰

Τα Κέρδη (Ζημίες) Προ Φόρων [ή Earnings Before Tax (E.B.T.)] ορίζονται ως η διαφορά των Λειτουργικών Κερδών και των Λοιπών Εσόδων και Εξόδων. Στα Λοιπά Έσοδα και Έξοδα συμπεριλαμβάνεται το σύνολο των αποτελεσμάτων που δεν σχετίζονται με τις κύριες λειτουργικές δραστηριότητες της επιχείρησης. Ενδεικτικά ενδέχεται να περιλαμβάνουν έσοδα από επενδύσεις και έξοδα από τόκους.

Λειτουργικό Κέρδος (Ζημία)
+ Λοιπά Έσοδα
- Λοιπά Έξοδα
= Κέρδη (Ζημίες) Προ Φόρων

Καθαρά Κέρδη (Ζημίες)¹³¹

Τα Καθαρά Κέρδη (Ζημίες) αποτελούν την διαφορά μεταξύ των Κερδών Προ Φόρων και του Φόρου Εισοδήματος.

Κέρδη (Ζημίες) Προ Φόρων
+ Κέρδη (Ζημίες) Προ Φόρων
- Φόρος Εισοδήματος
= Καθαρά Κέρδη (Ζημίες)

¹²⁹ Π: [Earnings Before Interest and Taxes \(EBIT\) | Investopedia](#)

¹³⁰ Π: [Earnings Before Tax \(EBT\) | Investopedia](#)

¹³¹ Π: [Net Income \(NI\) | Investopedia](#)

Σημασία της Κατάσταση Αποτελεσμάτων

Η Κατάσταση Αποτελεσμάτων είναι σημαντική γιατί πληροφορεί ξεκάθαρα εάν μια εταιρεία πραγματοποιεί κέρδη ή όχι, επιπλέον παρέχει πολύτιμες γνώσεις σχετικά με τις λειτουργίες μιας εταιρείας, την αποτελεσματικότητα της διοίκησής της, τους τομείς που χρήζουν βελτίωσης και την απόδοσή της σε σχέση με άλλες εταιρείες του κλάδου της. Οι παραπάνω πληροφορίες βοηθούν να συμπεραίνει κάποιος τρίτος εάν η εταιρεία αποτελεί καλή επενδυτική επιλογή. Ακολουθεί παράδειγμα Κατάστασης Αποτελεσμάτων.

Εικόνα 7.1: Πραγματικό Παράδειγμα Καταστάσεων Αποτελεσμάτων

Κατάσταση Αποτελεσμάτων (Ενοποιημένη) για τη χρήση 1/1 – 31/12/2020 και 1/1 – 31/12/2019

(Ποσά σε χιλιάδες ευρώ, εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά)

Ο Όμιλος			
	Σημείωση	1/1 - 31/12/2020	1/1 - 31/12/2019
Έσοδα πωλήσεων		370.577	466.322
Κόστος πωληθέντων	6,13	(217.542)	(263.889)
Μικτό κέρδος		153.035	202.433
Λοιπά έσοδα	6	13.168	8.017
Έξοδα λειτουργίας διάθεσης	6	(127.905)	(151.469)
Έξοδα διοικητικής λειτουργίας	6	(27.020)	(22.002)
Λοιπά λειτουργικά έξοδα	6	(1.667)	(1.148)
Λειτουργικά κέρδη		9.611	35.831
Σύνολο χρηματοοικονομικών εξόδων	6	(18.493)	(18.026)
Σύνολο χρηματοοικονομικών εσόδων	6	662	451
Συμμετοχή στα αποτελέσματα συγγενών εταιρειών	6	(2.767)	1.284
(Ζημίες) / κέρδη προ φόρων		(10.987)	19.539
Φόρος εισοδήματος	26	2.327	(7.606)
Καθαρές (ζημίες) / κέρδη (Α)		(8.661)	11.933

Πηγή: Κατάσταση Αποτελεσμάτων 2020 | FOURLIS ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ

Ισολογισμός¹³²

Η κατάσταση του Ισολογισμού ορίζεται ως εκείνη η χρηματοοικονομική κατάσταση, η οποία για συγκεκριμένη χρονική στιγμή παρουσιάζει συνοπτικά και συγχρόνως σε ενιαίο νόμισμα, την Περιουσία [Ενεργητικό], καθώς και τα Ίδια Κεφάλαια και τις Υποχρεώσεις προς τρίτους μιας επιχείρησης. Συνεπώς, ο Ισολογισμός απεικονίζει την οικονομική δυνατότητα που έχει η επιχείρηση να επεκταθεί και να διαχειριστεί τις διακυμάνσεις των χρηματικών εισροών και εκροών, δηλαδή, τις εισπράξεις και τις πληρωμές. Δίνει την κρίσιμη πληροφόρηση αν η επιχείρηση χρειάζεται άμεση δράση για αύξηση του ταμειακού της αποθέματος.

¹³² E: [What Is a Balance Sheet, and How Can I Use It to Manage My Business? | Score](#)

Βασική Λογιστική Ισότητα¹³³

Η Βασική Λογιστική Ισότητα αναφέρει πως το Ενεργητικό μιας επιχείρησης θα πρέπει πάντα να ισούται με το άθροισμα των Ιδίων Κεφαλαίων και των Υποχρεώσεών της. Η Λογιστική Ισότητα αναπαριστά κατά αυτό τον τρόπο την σημασία των τριών στοιχείων του Ισολογισμού και το πώς συνδέονται αυτά μεταξύ τους.

$$\text{Ενεργητικό} = \text{Ίδια Κεφάλαια} + \text{Υποχρεώσεις}$$

Ενεργητικό¹³⁴

Το Ενεργητικό μιας επιχείρησης αποτελείται από το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων της, δηλαδή τα στοιχεία εκείνα που αναμένεται να δημιουργήσουν μελλοντικό όφελος στην επιχείρηση. Τα στοιχεία του Ενεργητικού μπορεί να είναι **χρηματικά**, όπως μετρητά/ταμειακά διαθέσιμα, **υλικά**, όπως αποθέματα/οικόπεδα ή ακόμα και **άυλα**, όπως εμπορικά δικαιώματα και ευρεσιτεχνίες. Το Ενεργητικό επίσης διαχωρίζεται σε **Κυκλοφορούν** και **Μη Κυκλοφορούν** [ή Πάγιο] Ενεργητικό, βάσει της ευκολίας ρευστοποίησης των επιμέρους στοιχείων του.

Κυκλοφορούν Ενεργητικό¹³⁵

Στο Κυκλοφορούν Ενεργητικό κατατάσσονται τα περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης που είναι ήδη μετρητά ή προβλέπεται ότι θα ρευστοποιηθούν / πωληθούν ή θα αναλωθούν μέχρι και το τέλος της επόμενης λογιστικής χρήσης. Το Κυκλοφορούν συνήθως περιλαμβάνει τα Αποθέματα [όπως εμπορεύματα], τις Απαιτήσεις ή Εισπρακτέους Λογαριασμούς [όπως απαιτήσεις από πελάτες που αγόρασαν με πίστωση], τα Ταμειακά Διαθέσιμα και Ισοδύναμα [όπως μετρητά, καταθέσεις όψεως και αξιόγραφα] και, τέλος, τα Προπληρωθέντα Έξοδα [όπως ασφάλιστρα που αφορούν και επόμενη χρήση και έχουν ήδη πληρωθεί] μιας επιχείρησης.

Μη Κυκλοφορούν Ενεργητικό¹³⁶

Στο Μη Κυκλοφορούν Ενεργητικό κατατάσσονται όσα περιουσιακά στοιχεία δεν κατατάσσονται στο Κυκλοφορούν, δηλαδή τα περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης που δεν είναι ήδη μετρητά ή προβλέπεται ότι θα ρευστοποιηθούν / πωληθούν ή θα αναλωθούν σε διάστημα πέρα από το τέλος της επόμενης λογιστικής χρήσης. Το Μη Κυκλοφορούν συνήθως περιλαμβάνει τις Επενδύσεις [όπως Συμμετοχές σε θυγατρικές Εταιρείες], τα Ενσώματα Πάγια [όπως οικόπεδα και κτίρια που χρησιμοποιούνται στη λειτουργία της επιχείρησης] και τα Άυλα Πάγια [όπως πνευματικά δικαιώματα] μιας επιχείρησης.

Υποχρεώσεις¹³⁷

Οι Υποχρεώσεις αποτελούνται από τις υποχρεώσεις της επιχείρησης οι οποίες δεν έχουν ακόμα πληρωθεί ή παρασχεθεί, προέρχονται από προηγούμενες συναλλαγές και αναμένεται ότι θα δημιουργήσουν οικονομικό όφελος σε μεταγενέστερη χρονική περίοδο, καθώς χρησιμοποιούνται για την χρηματοδότηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας και της

¹³³ Π: [Accounting Equation | Investopedia](#)

¹³⁴ Π: [Ενεργητικό / Περιουσιακό Στοιχείο \(Asset\) | Ευρετήριο Οικονομικών Όρων](#)

¹³⁵ Π: [Current Assets | Investopedia](#)

¹³⁶ Π: [Noncurrent Assets | Investopedia](#)

¹³⁷ Π: [What Is a Liability? | Investopedia](#)

παραγωγικής διαδικασίας. Ενδεικτικά, ως υποχρέωση που δεν έχει ακόμα πληρωθεί μπορεί να χαρακτηριστεί η αγορά εμπορευμάτων επί πιστώσει που δεν έχουν ακόμα εξοφληθεί στον προμηθευτή ή λήψη ενός δανείου, ενώ ως υποχρέωση που δεν έχει ακόμα παρασχεθεί μπορούν να κατηγοριοποιηθούν τα Έσοδα από παροχή υπηρεσιών που ακόμα δεν έχει συμβεί¹³⁸ [για το λόγο αυτό τέτοια έσοδα συνήθως καταγράφονται ως “Προεισπραχθέντα”]. Επίσης, ως μέρος των Υποχρεώσεων θεωρούνται και οι Προβλέψεις οι οποίες όμως μπορεί να απεικονίζονται διακριτά στον Ισολογισμό. Τέλος, οι Υποχρεώσεις ανάλογα με το χρόνο λήξης τους διακρίνονται σε Μακροπρόθεσμες και Βραχυπρόθεσμες.

Προβλέψεις¹³⁹

Ως **Πρόβλεψη** ορίζεται μια αναμενόμενη ή γνωστή υποχρέωση, που όμως τόσο το χρηματικό ποσό που θα απαιτηθεί για την κάλυψή της, όσο και η χρονική στιγμή που θα προκύψει είναι αβέβαια. Για παράδειγμα, σε μια αγωγή η οποία ακόμη δεν έχει τελεσιδικήσει μπορεί να μην είναι σαφές εάν η επιχείρηση έχει τρέχουσα υποχρέωση. Σε τέτοιες περιπτώσεις, εάν η επιχείρηση βάσει όλων των διαθέσιμων στοιχείων θεωρεί πως είναι πιθανότερο να υπάρξει υποχρέωση θα πρέπει να σχηματίσει πρόβλεψη, δηλαδή να δεσμεύσει κεφάλαια για την αντιμετώπιση της αναμενόμενης Υποχρέωσης.

Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις¹⁴⁰

Ως **Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις** ορίζονται εκείνες οι υποχρεώσεις που μια εταιρεία αναμένει να εξοφληθούν ή παρασχεθούν εντός ενός έτους ή μέχρι το τέλος της λογιστικής χρήσης. Στις Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις συνήθως περιλαμβάνονται υποχρεώσεις που προκύπτουν από την απόκτηση αγαθών και υπηρεσιών όπως Μισθοί Πληρωτέοι ή Προμηθευτές Πληρωτέοι [ως Πληρωτέοι ορίζονται οι μελλοντικές υποχρεώσεις πληρωμής μιας επιχείρησης προς τρίτους λόγω υπηρεσίας/αγαθού που έχει ήδη αποκτηθεί] και Εισπράξεις που ελήφθησαν προκαταβολικά όπως προεισπραχθέντα έσοδα.

Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις¹⁴¹

Ως **Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις** ορίζονται οι υποχρεώσεις που μια εταιρεία αναμένει να εξοφληθούν ή παρασχεθούν σε ημερομηνία πέραν του ενός έτους και μετά το τέλος της λογιστικής χρήσης. Στις Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις συνήθως περιλαμβάνονται υποχρεώσεις που προκύπτουν από συγκεκριμένες χρηματοδοτικές ανάγκες της εταιρείας, όπως έκδοση ομολόγων ή υποχρεώσεις μακροχρόνιας μίσθωσης και υποχρεώσεις που απορρέουν από τις λειτουργίες της επιχείρησης, όπως υποχρεώσεις ασφαλιστικών αποζημιώσεων. Τέλος, εάν και δεν αναγράφονται διακριτά, στις Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις ενδέχεται να περιλαμβάνονται και οι Προβλέψεις.

---

¹³⁸ Παράδειγμα: Εάν ένας ιατρός προπληρωθεί για την εξέταση ενός ασθενούς μέχρι να παρέχει την υπηρεσία της ιατρικής εξέτασης, το έσοδο αυτό καταγράφεται ως Προεισπραχθέν και κατά αυτό τον τρόπο είναι εμφανής τόσο η ταμειακή εισπραξη αλλά και η Υποχρέωση του ιατρού να παρέχει την εξέταση στον ασθενή.

¹³⁹ Π: [IAS 37 — Provisions, Contingent Liabilities and Contingent Assets | Deloitte](#)

¹⁴⁰ Π: [Current Liabilities | Investopedia](#)

¹⁴¹ Π: [Long-Term Liabilities Definition | Investopedia](#)

Ίδια Κεφάλαια [Καθαρή Θέση]¹⁴²

Τα **Ίδια Κεφάλαια** [ή **Καθαρή Θέση**] περιλαμβάνουν τα κεφάλαια που ανήκουν κατά κυριότητα στην οικονομική μονάδα. Αποτελούνται από το μετοχικό ή εταιρικό κεφάλαιο [οι εισφορές των μετόχων ή εταίρων ή επιχειρηματία αντιστοίχως, τόσο κατά την ίδρυση της επιχείρησης, όσο και κατά την διάρκεια της ζωής της], τα κάθε είδους αποθεματικά [τα συσσωρευμένα καθαρά κέρδη τα οποία δεν έχουν διανεμηθεί, ούτε έχουν ενσωματωθεί στο μετοχικό ή εταιρικό κεφάλαιο] και το υπόλοιπο κερδών ή ζημιών εις νέον.

Σημασία Ισολογισμού

Ένας ισολογισμός, αποτελεί ένα σημαντικό εργαλείο για τα ενδιαφερόμενα μέρη, αφού παρέχει τις απαραίτητες πληροφορίες ώστε να αποκτήσουν μια εμπεριστατωμένη εικόνα/άποψη για μια εταιρεία και τις λειτουργίες της. Ο σκοπός ενός ισολογισμού είναι να πληροφορήσει τα ενδιαφερόμενα μέρη για την οικονομική θέση της εταιρείας, τι κατέχει και τι οφείλει, ενώ μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τον προσδιορισμό των τάσεων στα οικονομικά της, για την πρόληψη τυχόν ανισορροπιών, παρακολουθώντας το μέγεθος των υποχρεώσεων και αναπτύσσοντας το ενεργητικό της. Ένας ισολογισμός μπορεί να πληροφορήσει εάν μια εταιρεία είναι άξια επένδυσης ή/και δανεισμού. Ακολουθεί ένα παράδειγμα Ισολογισμού.

Εικόνα 7.2: Πραγματικό Παράδειγμα Ενοποιημένου Ισολογισμού (ποσά σε εκ. ευρώ)

	31.12.2020	31.12.2019
Ενσώματα πάγια στοιχεία	35,0	36,5
Περιουσιακά στοιχεία με δικαίωμα χρήσης	34,2	35,1
Άυλα περιουσιακά στοιχεία	2,1	2,0
Λοιπά Μη Κυκλοφορούντα Περιουσιακά Στοιχεία	5,2	3,9
Αποθέματα	61,3	53,4
Απαιτήσεις από πελάτες	27,3	21,4
Λοιπές απαιτήσεις και ταμειακά διαθέσιμα	63,7	47,1
Σύνολο Ενεργητικού	228,8	199,4
Σύνολο Δανείων	18,9	8,9
Σύνολο Υποχρεώσεων από Μισθώσεις	36,6	36,0
Λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	70,0	54,2
Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	7,5	6,8
Σύνολο Υποχρεώσεων	133,1	106,0
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων	95,7	93,4

Πηγή: Ενοποιημένος Ισολογισμός 2020 | ΠΛΑΙΣΙΟ COMPUTERS A.E.B.E.

¹⁴² Π: [Equity](#) | [Investopedia](#)

Κατάσταση Ταμειακών Ροών¹⁴³

Η Κατάσταση Ταμειακών Ροών, αποτελεί την οικονομική κατάσταση που συνοψίζει την κίνηση [εισροές και εκροές] των Ταμειακών Διαθέσιμων και των Ισοδύναμων τους [ως Ταμειακά Διαθέσιμα θεωρούνται τα μετρητά και οι καταθέσεις όψεως της εταιρείας, ενώ ως Ταμειακά Ισοδύναμα ορίζονται οι βραχυπρόθεσμες και υψηλά ρευστοποιήσιμες επενδύσεις οι οποίες μετατρέπονται εύκολα σε μετρητά και η αξία τους δεν υπόκειται σε σημαντικό ρίσκο], απεικονίζει δηλαδή το πώς λειτουργούν οι δραστηριότητες μιας εταιρείας, από πού προέρχονται τα χρήματά της και πώς δαπανώνται. Η κατάσταση ταξινομεί τις ταμειακές ροές κατά τη διάρκεια μιας περιόδου σε ταμειακές ροές από λειτουργικές, επενδυτικές και χρηματοοικονομικές δραστηριότητες.

Ταμειακές Ροές από Λειτουργικές (Επιχειρηματικές) Δραστηριότητες¹⁴⁴

Οι Ταμειακές Ροές από Λειτουργικές (Επιχειρηματικές) Δραστηριότητες περιλαμβάνουν τις κινήσεις Ταμειακών Διαθεσίμων και Ισοδυνάμων λόγω των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων της εταιρείας. Οι λειτουργικές (επιχειρηματικές) δραστηριότητες αφορούν τις κύριες δραστηριότητες δημιουργίας εσόδων της επιχείρησης. Αντικατοπτρίζουν κατά αυτό το τρόπο πόσες εισροές και εκροές Ταμειακών Διαθεσίμων και Ισοδυνάμων παράγονται από τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες μιας εταιρείας και μπορεί να περιλαμβάνουν Εισπράξεις από πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών, πληρωμές τόκων, πληρωμές φόρου εισοδήματος, πληρωμές σε προμηθευτές αγαθών και υπηρεσιών που χρησιμοποιούνται στην παραγωγή, πληρωμές μισθών σε εργαζόμενους, πληρωμές ενοικίων και κάθε άλλο είδος λειτουργικών εσόδων/εξόδων. Οι Ταμειακές Ροές από Λειτουργικές (Επιχειρηματικές) Δραστηριότητες είναι χρήσιμες, σε συνδυασμό με άλλες πληροφορίες, για την πρόβλεψη μελλοντικών επιχειρηματικών ταμειακών ροών.

Ταμειακές Ροές από Επενδυτικές Δραστηριότητες¹⁴⁵

Οι Ταμειακές Ροές από Επενδυτικές Δραστηριότητες περιλαμβάνουν τις κινήσεις Ταμειακών Διαθεσίμων και Ισοδυνάμων λόγω των επενδυτικών δραστηριοτήτων της εταιρείας. Ως επενδυτικές δραστηριότητες ορίζουμε την απόκτηση και την διάθεση μακροπρόθεσμων περιουσιακών στοιχείων και άλλων επενδύσεων, οι οποίες δεν συμπεριλαμβάνονται στα ταμειακά ισοδύναμα. Οι Επενδυτικές Δραστηριότητες μπορεί να περιλαμβάνουν αγορές ή πωλήσεις περιουσιακών στοιχείων με τη χρήση μετρητών, δάνεια που δόθηκαν σε πωλητές ή ελήφθησαν από πελάτες ή οποιοσδήποτε πληρωμές που σχετίζονται με συγχωνεύσεις και εξαγορές. Οι Ταμειακές Ροές από Επενδυτικές Δραστηριότητες είναι χρήσιμες γιατί αντιπροσωπεύουν την έκταση κατά την οποία έχουν πραγματοποιηθεί δαπάνες για πηγές που προορίζονται να δημιουργήσουν μελλοντικά έσοδα και ταμειακές ροές.

Ταμειακές Ροές από Χρηματοοικονομικές Δραστηριότητες

Οι Ταμειακές Ροές από Χρηματοοικονομικές Δραστηριότητες περιλαμβάνουν τις κινήσεις Ταμειακών Διαθεσίμων και Ισοδυνάμων λόγω των Χρηματοοικονομικών δραστηριοτήτων της εταιρείας. Χρηματοοικονομικές Δραστηριότητες είναι οι δραστηριότητες που καταλήγουν σε μεταβολές στο μέγεθος και στη συγκρότηση του μετοχικού κεφαλαίου και

¹⁴³ Π: [IAS 7 Statement of Cash Flows | IFRS](#)

¹⁴⁴ Π: [Understanding the Cash Flow Statement | Investopedia](#)

¹⁴⁵ Η πηγή για τις εν λόγω Ταμειακές Ροές είναι η ίδια με παραπάνω (βλέπε υποσημείωση 135).

Απλά και πιο Σύνθετα Οικονομικά για όλους

του δανεισμού της επιχείρησης. Οι Χρηματοοικονομικές Δραστηριότητες περιλαμβάνουν τις εισροές και εκροές μετρητών από επενδυτές, τράπεζες, και τους μετόχους. Αυτό περιλαμβάνει τυχόν μερίσματα, πληρωμές για επαναγορές μετοχών και αποπληρωμή κεφαλαίου χρέους (δάνεια) που γίνονται από την εταιρεία. Οι Ταμειακές Ροές από Χρηματοοικονομικές Δραστηριότητες είναι χρήσιμες στην εκ των προτέρων εκτίμηση διεκδικήσεων πάνω στις μελλοντικές ταμειακές ροές από τους χρηματοδότες της επιχείρησης.

Σημασία Κατάστασης Ταμειακών Ροών [KTM]

Μια κατάσταση ταμειακών ροών είναι ένα πολύτιμο εργαλείο αφού αναδεικνύει την κερδοφορία και την μακροπρόθεσμη μελλοντική προοπτική μιας εταιρείας. Μπορεί να βοηθήσει στον προσδιορισμό του εάν μια εταιρεία έχει αρκετή ρευστότητα ή μετρητά για να πληρώσει τα έξοδά της. Η ίδια η εταιρεία μπορεί να χρησιμοποιήσει την KTM για να προβλέψει τις μελλοντικές ταμειακές ροές, κάτι που βοηθά σε θέματα προϋπολογισμού. Για τους επενδυτές, η KTM αντικατοπτρίζει την οικονομική «υγεία» μιας εταιρείας, καθώς, συνήθως, όσο περισσότερα μετρητά είναι διαθέσιμα για επιχειρηματικές δραστηριότητες, τόσο το καλύτερο. Μερικές φορές, μια αρνητική ταμειακή ροή προκύπτει από τη στρατηγική ανάπτυξης μιας εταιρείας με τη μορφή επέκτασης των εργασιών της. Μελετώντας την KTM, ένας επενδυτής μπορεί να αποκτήσει μια σαφή εικόνα του πόσα μετρητά παράγει μια εταιρεία και να αποκτήσει μια σταθερή κατανόηση της οικονομικής ευημερίας μιας εταιρείας. Ακολουθεί Παράδειγμα Κατάστασης Ταμειακών Ροών.

Εικόνα 7.3: Πραγματικό Παράδειγμα Κατάστασης Ταμειακών Ροών

ΟΜΙΛΟΣ ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ			
(Ποσά σε χιλιάδες €)		1/1-31/12/2020	1/1-31/12/2019
Ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες			
Ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες	3,27	315,596	269,638
Καταβληθέντες τόκοι		(30,750)	(20,981)
Καταβληθείς φόρος εισοδήματος		(35,501)	(2,466)
Καθαρές ταμειακές ροές από συνεχιζόμενες λειτουργικές δραστηριότητες		249,346	246,190
Καθαρές ταμειακές ροές από διακοπείσες λειτουργικές δραστηριότητες		(1,001)	(1,762)
Καθαρές ταμ. ροές από συνεχιζόμενες & διακοπείσες λειτουργικές δρα/τες		248,344	244,428
Καθαρές Ταμ. ροές από συνεχιζόμενες & διακοπείσες επενδυτικές δρα/τες			
Αγορές ενσώματων παγίων		(136,469)	(116,917)
Αγορές άλλων περιουσιακών στοιχείων		(18,662)	(10,136)
Πωλήσεις ενσώματων παγίων		5,205	2,165
Μερίσματα εισπραχθέντα		280	400
Αγορά χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων διαθέσιμων προς πώληση		-	(493)
Διακανονισμός Παραγώνων Χρηματοοικονομικών Στοιχείων		(48,185)	-
Αγορά συγγενών επιχειρήσεων		-	(81)
Αγορά /Πώληση θυγατρικών (μείον χρηματικών διαθέσιμων θυγατρικής)		(25,451)	(6,175)
Πωλήσεις χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων διαθέσιμων προς πώληση		4	4
Τόκοι που εισπράχθηκαν		3,918	10,050
Εισπραχές / (Επιστροφές) Επιχορηγήσεων		11,592	(790)
Λοιπά		(45)	(33)
Καθαρές ταμειακές ροές από συνεχιζόμενες επενδυτικές δραστηριότητες		(207,813)	(122,006)
Καθαρές ταμειακές ροές από διακοπείσες επενδυτικές δραστηριότητες		-	-
Καθαρές Ταμ. ροές από συνεχιζόμενες & διακοπείσες επενδυτικές δρα/τες		(207,813)	(122,006)
Καθαρές Ταμ. ροές από συνεχιζόμενες & διακοπείσες χρηματοδοτικές δρα/τες			
Πληρωμή φόρου συγκέντρωσης		(11)	(12)
Μερίσματα πληρωθέντα		(49,549)	(52,072)
Δάνεια αναληφθέντα		383,403	729,950
Αποπληρωμή δανεισμού		(480,956)	(249,504)
Πληρωμές κεφαλαίου χρηματοδοτικών μισθώσεων		(5,572)	(4,619)
Λοιπά		(54,304)	(40,495)
Αγορά Ιδίων Μετοχών		(56,230)	-
Καθαρές Ταμειακές ροές από συνεχιζόμενες χρηματοδοτικές δραστηριότητες		(263,208)	383,248
Καθαρές Ταμειακές ροές από διακοπείσες χρηματοδοτικές δραστηριότητες		-	-
Καθαρές Ταμ. ροές από συνεχιζόμενες & διακοπείσες χρηματοδοτικές δρα/τες		(263,208)	383,248
Καθαρή (μείωση)/ αύξηση στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα		(222,677)	505,669
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα στην αρχή της περιόδου		713,037	208,090
Μείον: Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα στην αρχή της περιόδου από διακ. δραστηρ.		-	(425)
Συναλλαγματικές διαφορές στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα		2,286	(297)
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα στο τέλος της περιόδου		492,646	713,037
Υπόλοιπο διαθεσίμων		492,646	713,037
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα στο τέλος της περιόδου		492,646	713,037

Πηγή: Κατάσταση Ταμειακών Ροών 2020 | Όμιλος Μυτιληναίος

Σύγκριση μεταξύ των Τριών Οικονομικών Καταστάσεων¹⁴⁶

Ο Ισολογισμός, η Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσεως και η Κατάσταση Ταμειακών Ροών προσφέρουν μοναδικές λεπτομέρειες με πληροφορίες που είναι όλες αλληλένδετες. Και οι τρεις λογιστικές καταστάσεις είναι σημαντικές για την κατανόηση και την ανάλυση της απόδοσης μιας εταιρείας από πολλές οπτικές γωνίες. Η **Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσεως** παρέχει μια καλύτερη εικόνα για τις βασικές λειτουργικές δραστηριότητες που δημιουργούν κέρδη για την επιχείρηση, ωστόσο, ο **Ισολογισμός** και η **Κατάσταση Ταμειακών Ροών**, εστιάζουν περισσότερο στη διαχείριση κεφαλαίου της επιχείρησης όσον αφορά τόσο τα περιουσιακά στοιχεία, όσο και την κεφαλαιακή δομή. Τα δεδομένα που βρίσκονται στον Ισολογισμό, την Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσεως και την Κατάσταση Ταμειακών Ροών χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό σημαντικών χρηματοοικονομικών δεικτών [παρακάτω αναλύονται οι κύριοι από αυτούς].

Χρηματοοικονομικοί δείκτες [αριθμοδείκτες]

Οι χρηματοοικονομικοί δείκτες παρέχουν πληροφορίες για την οικονομική απόδοση της εταιρείας και πιθανά ζητήματα που μπορεί να χρειαστεί να αντιμετωπιστούν, ενώ επίσης μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την σύγκριση μεταξύ εταιρειών του ίδιου κλάδου. Κάποιοι από τους πιο κύριους αριθμοδείκτες είναι οι ακόλουθοι:

EBITDA¹⁴⁷

Το EBITDA προέρχεται από τα αρχικά των λέξεων Earnings Before Interest, Tax, Depreciation, and Amortization. Είναι δηλαδή ένας δείκτης, βάσει του οποίου εμφανίζονται τα κέρδη μιας οντότητας, πριν από την αφαίρεση των τόκων, των φόρων (εισοδήματος), και των αποσβέσεων (ενσώματων και άυλων παγίων).

$$EBITDA = \text{Μικτό Κέρδος} + \text{Έξοδα Τόκων} + \text{Φόρος Εισοδήματος} + \text{Αποσβέσεις Ενσώματων και Άυλων Παγίων}$$

Το EBITDA μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την ανάλυση και σύγκριση της κερδοφορίας μεταξύ εταιρειών και διαφορετικών βιομηχανιών, καθώς δεν προσμετρώνται τα κόστη χρηματοδότησης και οι κεφαλαιουχικές δαπάνες.

Κεφάλαιο Κίνησης [Working Capital Ratio]¹⁴⁸

Το Κεφάλαιο Κίνησης αντιπροσωπεύει τη διαφορά μεταξύ του κυκλοφορούντος ενεργητικού και των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων μιας εταιρείας.

$$\text{Κεφάλαιο Κίνησης} = \text{Κυκλοφορούν Ενεργητικό} - \text{Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις}$$

Το Κεφάλαιο Κίνησης αποτελεί ένα μέτρο της ρευστότητας και της βραχυπρόθεσμης οικονομικής «υγείας» μιας εταιρείας. Όταν ο εν λόγω δείκτης είναι θετικός υποδηλώνει ότι μια εταιρεία μπορεί να χρηματοδοτήσει τις τρέχουσες δραστηριότητές της και να επενδύσει σε μελλοντικές δραστηριότητες και ανάπτυξη. Βέβαια, μια πολύ υψηλή τιμή του δείκτη μπορεί να υποδηλώνει ότι η επιχείρηση έχει πάρα πολλά αποθέματα ή ότι δεν επενδύει στο

¹⁴⁶ E: [The Three Major Financial Statements: How They're Interconnected | Investopedia](#)

¹⁴⁷ Π: [EBITDA — Earnings Before Interest, Taxes, Depreciation, and Amortization | Investopedia](#)

¹⁴⁸ Π: [Working Capital | Investopedia](#)

Απλά και πιο Σύνθετα Οικονομικά για όλους

βαθμό που θα μπορούσε σε μελλοντικές δραστηριότητες και ανάπτυξη, υποδαυλίζοντας, έτσι, την οικονομική της υγεία.

Απόδοση Ιδίων Κεφαλαίων [Return on Equity]¹⁴⁹

Η απόδοση ιδίων κεφαλαίων υπολογίζονται ως τα Καθαρά Κέρδη μιας εταιρείας διαιρούμενα με τα Ίδια Κεφάλαιά της.

$$\text{Απόδοση Ιδίων Κεφαλαίων} = \text{Καθαρά Κέρδη} / \text{Ίδια Κεφάλαια}$$

Είναι ένας χρηματοοικονομικός δείκτης που δείχνει πόσο αποδοτικά χρησιμοποιεί μια εταιρεία τα κεφάλαιά της για να δημιουργήσει πρόσθετα έσοδα (κέρδη), και εκφράζεται σε ποσοστιαίες μονάδες.

Χρησιμοποιείται ως ένδειξη αποτελεσματικότητας μιας εταιρείας, δηλαδή πόσο κέρδος μπορεί να παράγει χρησιμοποιώντας τους διαθέσιμους πόρους που επενδύθηκαν από τους μετόχους της (μετοχικό κεφάλαιο) και τα αποθεματικά της.

---

¹⁴⁹ Π: [Return on Equity \(ROE\) | Investopedia](#)

Ενότητα 8: Δομή, Οργάνωση και Λειτουργίες των Επιχειρήσεων

Διοίκηση/Διεύθυνση Επιχείρησης¹⁵⁰

Η έννοια της Διοίκησης μιας επιχείρησης συμπεριλαμβάνει το σύνολο των ενεργειών συντονισμού, διαχείρισης και προγραμματισμού των δομών και του προσωπικού της επιχείρησης προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι που έχουν τεθεί, βάσει των διαθέσιμων πόρων. Αν και υπάρχουν πολλοί ορισμοί της Διοίκησης, από γενικούς όπως η εποπτεία μιας επιχείρησης¹⁵¹ σε πιο συγκεκριμένους που αναφέρουν ειδικές αρμοδιότητες και χαρακτηριστικά της διοίκησης, η εκτέλεσή της θεωρείται σύνθετη δυναμική διαδικασία και για τον λόγο αυτό συνηθίζεται να ανατίθεται σε πιο έμπειρα στελέχη.

Ορισμένες από τις αρμοδιότητες της διοίκησης είναι η επιλογή των στόχων μιας επιχείρησης ή μιας ομάδας της, η οργάνωση της ομάδας για την επίτευξη των καθορισμένων στόχων, η επιλογή των κατάλληλων δεικτών για τον αποτελεσματικό έλεγχο της διαδικασίας επίτευξης του στόχου, αλλά και η διασφάλιση της αποδοτικής λειτουργίας της ομάδας βάσει των διαθέσιμων πόρων. Βεβαίως, ανάλογα και με την αρμοδιότητα της κάθε διοίκησης οι στόχοι αυτοί μπορούν να διαφέρουν. Οι επιχειρήσεις συνήθως έχουν μία Διευθύντρια για την διοίκηση του κάθε τμήματός τους και μία Γενική Διευθύντρια για τον συντονισμό του συνόλου της επιχείρησης.

Τμήματα Επιχειρήσεων

Οι σύγχρονες επιχειρήσεις, ανάλογα με το μέγεθός τους, τα άτομα που απασχολούν, αλλά και το εύρος των δραστηριοτήτων τους, αναπτύσσουν διάφορες λειτουργίες. Οι λειτουργίες αυτές μπορεί να είναι η ανάπτυξη και παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών, η προώθησή τους, η ενασχόληση με το προσωπικό και η διατήρηση των απαραίτητων λογιστικών εγγράφων, μεταξύ άλλων. Για την καλύτερη οργάνωση αλλά και εξειδίκευση πάνω στα ποικίλα ζητήματα των λειτουργιών της, η επιχείρηση δημιουργεί και λειτουργεί μέσω τμημάτων. Κάθε τμήμα της επιχείρησης είναι υπεύθυνο για μία ή και περισσότερες λειτουργίες της.

Το εκάστοτε τμήμα λειτουργεί αυτόνομα αλλά και σε συνεννόηση με τα υπόλοιπα τμήματα, καθώς έχουν ως κοινό στόχο την ανάπτυξη και εξέλιξη της επιχείρησης. Στα τμήματα συνήθως ακολουθείται ιεραρχική δομή, αλλά αυτό μεταβάλλεται ανάμεσα στις διάφορες επιχειρήσεις, καθώς και μέσα στην ίδια την επιχείρηση ανάλογα με τον επικεφαλής του εκάστοτε τμήματος και την εμπειρία των εργαζόμενων σε αυτά. Τα τμήματα διαιρούνται σε επιμέρους ομάδες (υπο-τμήματα) ανάλογα τον σκοπό τους ή την γεωγραφική τους τοποθεσία. Ο επικεφαλής του τμήματος εκτός του συντονισμού των λειτουργιών της ομάδας του είναι αρμόδιος και για την ενημέρωση του Διευθύνοντος Συμβούλου.

¹⁵⁰ E: [What is management? Definitions and Functions | indeed](#)

¹⁵¹ E: [Management | Merriam-Webster Dictionary](#)

Οργανόγραμμα¹⁵²

Το Οργανόγραμμα αποτελεί την χαρτογράφηση των διάφορων λειτουργιών και τμημάτων της επιχείρησης. Το οργανόγραμμα πολλές φορές αναδεικνύει και ορισμένες πληροφορίες για την επιχείρηση, όπως το επίπεδο γραφειοκρατίας ή την σημαντικότητα που δίνει στην ιεραρχία. Σε ένα οργανόγραμμα αποτυπώνονται οι μορφές εξουσίας μιας επιχείρησης και κατ' επέκταση γίνεται εύκολα αντιληπτό και το εύρος ελέγχου κάθε επικεφαλής, δηλαδή τον αριθμό των υφισταμένων που έχει υπό την επίβλεψή του στην επόμενη ιεραρχική βαθμίδα.

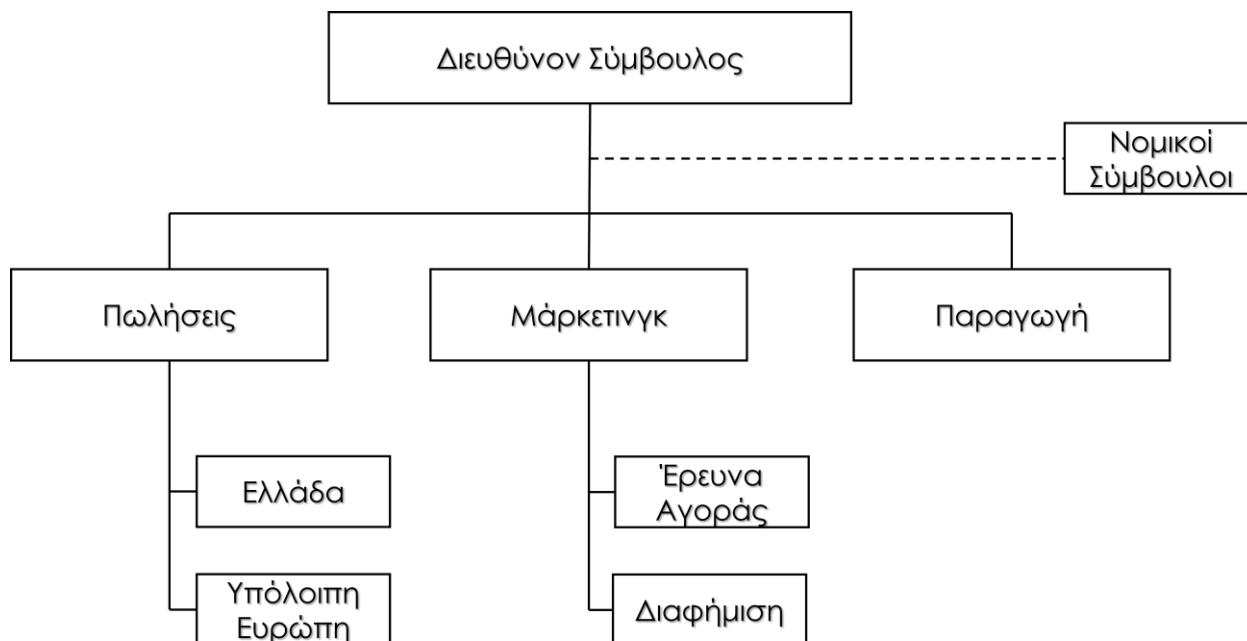
Η εξουσία μπορεί να έχει είτε γραμμική είτε επιτελική μορφή. Η γραμμική μορφή εξουσίας αναφέρεται στην σχέση μεταξύ προϊστάμενης και υφιστάμενης θέσης εργασίας. Για παράδειγμα, στην Εικόνα 8.1 ο Διευθύνων Σύμβουλος είναι προϊστάμενος των υπεύθυνων των τμημάτων Πωλήσεων, Μάρκετινγκ και Παραγωγής, δηλαδή των υπεύθυνων των τμημάτων που βρίσκονται στην επόμενη ιεραρχική βαθμίδα. Αντίστοιχα, ο υπεύθυνος του τμήματος Μάρκετινγκ είναι προϊστάμενος του υπεύθυνου του τμήματος Έρευνας Αγοράς και του υπεύθυνου του τμήματος Διαφήμισης. Από την άλλη πλευρά, η επιτελική μορφή εξουσίας αναφέρεται στην σχέση δύο θέσεων εργασίας αποκλειστικά συμβουλευτικού χαρακτήρα, δηλαδή τα επιτελικά στελέχη δεν έχουν το δικαίωμα άσκησης εξουσίας και επομένως δεν υπάρχουν σχέσεις ιεραρχίας ή εξουσίας ανάμεσα στους εργαζόμενους των τμημάτων αυτών και της επιχείρησης που της παρέχονται οι υπηρεσίες τους. Για παράδειγμα, στην Εικόνα 8.1 το τμήμα των Νομικών Συμβούλων είναι επιτελικό, άρα δεν υφίσταται γραμμική σχέση εξουσίας μεταξύ των υπεύθυνων των τμημάτων της επόμενης ιεραρχικής βαθμίδας, αλλά το νομικό τμήμα έχει μόνο συμβουλευτικό χαρακτήρα προς τα υπόλοιπα τμήματα της επιχείρησης.

Υπάρχουν διάφορα είδη οργανογράμματος που εφαρμόζονται στις επιχειρήσεις. Στο παρόν θα παρουσιαστούν οι 4 πιο διαδεδομένοι τύποι. Αρχικά, μία επιχείρηση μπορεί να οργανώσει τις διαδικασίες της ανάλογα με τις λειτουργίες που χρειάζονται για να πετύχει τους στόχους της. Αυτός ο τύπος οργανογράμματος ονομάζεται τμηματοποίηση κατά λειτουργία. Αν μία επιχείρηση παράγει διάφορα προϊόντα (ή και υπηρεσίες), που ενδεχομένως να μην σχετίζονται σε μεγάλο βαθμό, μπορεί να χωρίσει την δομή της με βάση τις κύριες κατηγορίες των προϊόντων της. Αυτός ο τύπος ονομάζεται τμηματοποίηση κατά προϊόν/υπηρεσία. Επίσης, μία επιχείρηση μπορεί να λειτουργεί σε μεγάλο αριθμό γεωγραφικών περιοχών, όπως σε διάφορες χώρες ή και ηπείρους, για τον λόγο αυτό μπορεί να χωρίσει την δομή της βάσει των γεωγραφικών διακρίσεων που κάνει. Αυτός ο τύπος οργανογράμματος ονομάζεται τμηματοποίηση κατά γεωγραφική περιοχή. Τέλος, λόγω της πολυπλοκότητας, αλλά και της ιδιαιτερότητας της κάθε επιχείρησης μπορεί να αποφασιστεί η χρήση ενός συνδυασμού ορισμένων τύπων οργανογράμματος. Όταν επιλέγεται αυτός ο συνδυασμός, σε κάθε ιεραρχικό επίπεδο μπορεί να χρησιμοποιείται διαφορετικός τύπος οργανογράμματος και η δομή αυτή ονομάζεται μικτή οργανωτική δομή.

Ένα παράδειγμα μικτής οργανωτικής δομής παρουσιάζεται στην Εικόνα 8.1, όπου στο πρώτο ιεραρχικό επίπεδο η οργάνωση είναι τμηματοποιημένη κατά λειτουργία, ενώ στο δεύτερο ιεραρχικό επίπεδο για το τμήμα των πωλήσεων η οργάνωση είναι τμηματοποιημένη κατά γεωγραφική περιοχή και για το τμήμα του μάρκετινγκ κατά λειτουργία.

¹⁵² E: [Πώς να δημιουργήσετε το καλύτερο δυνατό οργανόγραμμα για την επιχείρησή σας | Microsoft](#)

Εικόνα 8.1 :Παράδειγμα οργανογράμματος

Πηγή: Δημιουργήθηκε εσωτερικά από την επιστημονική ομάδα της Get Involved

Γενική Συνέλευση¹⁵³

Η Γενική Συνέλευση (ΓΣ) αποτελείται από το σύνολο των μετόχων ή ιδιοκτητών μιας επιχείρησης. Αποτελεί το ανώτατο όργανο εξουσίας σε μία επιχείρηση και οφείλει να συνεδριάζει τακτικά τουλάχιστον μία φορά ανά έτος. Τα ποσοστά απαρτίας που απαιτούνται εξαρτώνται από τον τύπο της επιχείρησης, αλλά και τις προβλέψεις στο εκάστοτε καταστατικό. Παραδείγματος χάρη, σε μία Ανώνυμη Εταιρεία μία τακτική ΓΣ εφόσον απαιτεί “απλή” απαρτία χρειάζεται το 20% των συνολικών μετοχικών μεριδίων^{154, 155} για να ξεκινήσει τις διαδικασίες, ενώ εάν απαιτεί “ενισχυμένη” απαρτία, θα χρειαστεί το 50% των συνολικών μετόχων. Οι αποφάσεις στην περίπτωση της “απλής” απαρτίας λαμβάνονται με απόλυτη πλειοψηφία, δηλαδή όταν συμφωνεί το 50% + 1 ψήφοι των μετόχων ή εκπροσώπων¹⁵⁶, και στην περίπτωση της “ενισχυμένης” απαρτίας λαμβάνονται όταν συμφωνούν τα 2/3¹⁵⁷.

Ορισμένες από τις κύριες αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης είναι: η τροποποίηση ή ανανέωση του υφιστάμενου καταστατικού, η εκλογή του Διοικητικού Συμβουλίου και ελεγκτών, η έγκριση των οικονομικών καταστάσεων αλλά και η λύση της επιχείρησης.

¹⁵³ Ε: [Άρθρο 117 – Αποκλειστική αρμοδιότητα της γενικής συνέλευσης | Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων](#)

¹⁵⁴ Μετόχους ή εκπροσώπους που διακατέχουν τουλάχιστον το αθροιστικό 20% των συνολικών μετοχών.

¹⁵⁵ Η ιδιοκτησία μιας επιχείρησης χωρίζεται σε έναν αριθμό μετοχικών μεριδίων, για παράδειγμα σε μια επιχείρηση με 2.000 μετοχικά μερίδια εάν ένας μέτοχος διακατέχει 500 μετοχικά μερίδια κατέχει το 25% της επιχείρησης.

¹⁵⁶ Κάθε μετοχικό μερίδιο αποτελεί και μια ψήφο, συνεχίζοντας το παράδειγμα με την επιχείρηση με τα 2.000 μετοχικά μερίδια, για να επιτευχθεί απολυτή ψηφοφορία χρειάζονται 1.001 ψήφοι και για να επιτευχθεί ενισχυμένη ψηφοφορία χρειάζονται 1.340 ψήφοι.

¹⁵⁷ Ε: [Η τακτική Γενική Συνέλευση με βάση τον ν. 4548/2018 \(Περί Ανώνυμων Εταιρειών\) | Taxheaven](#)

Διοικητικό Συμβούλιο¹⁵⁸

Το Διοικητικό Συμβούλιο (ΔΣ) αποτελεί το ανώτατο σώμα άσκησης ελέγχου σε μία επιχείρηση. Εκλέγεται από την Γενική Συνέλευση και είναι αρμόδιο για την ορθή λειτουργία της επιχείρησης, μέσω αποφάσεων, όπως η ανάθεση της θέσης του Διευθύνοντος Συμβούλου, μέσω της εποπτείας και του ελέγχου των διαδικασιών, των αποτελεσμάτων και των λειτουργιών της επιχείρησης. Παράλληλα, καθορίζει τους στόχους και την στρατηγική της επιχείρησης, ενώ είναι υπεύθυνο και για την διαμόρφωση της εταιρικής κουλτούρας. Αποτελεί το μοναδικό όργανο στο οποίο λογοδοτεί ο Διευθύνων Σύμβουλος, και το μοναδικό όργανο το οποίο μπορεί να τον αντικαταστήσει. Τέλος, το ΔΣ εκλέγεται από την Γενική Συνέλευση και δεσμεύεται να λογοδοτεί σε αυτή.

Τα μέλη του ΔΣ αποτελούνται από τα εκτελεστικά μέλη, τα οποία είναι στελέχη της επιχείρησης, και τα μη-εκτελεστικά, τα οποία αποτελούν ανεξάρτητα μέλη που δεν έχουν καμία περαιτέρω σύνδεση με την επιχείρηση και μπορούν να διακατέχουν αυτή την θέση έως 9 οικονομικά έτη. Ο αριθμός του ΔΣ καθορίζεται από το καταστατικό της εκάστοτε επιχείρησης, σε κάθε περίπτωση δεν μπορεί να είναι μικρότερο των 3 μελών και μεγαλύτερο των 15 ατόμων. Ο αριθμός των μη-εκτελεστικών μελών δεν μπορεί να είναι μικρότερος του 1/3 των συνολικών μελών του ΔΣ. Τέλος, τα κριτήρια επιλογής των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου περιλαμβάνουν τουλάχιστον την επαρκή εκπροσώπηση ανά φύλο σε ποσοστό που δεν υπολείπεται του είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) του συνόλου των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου.

Εταιρική Κουλτούρα¹⁵⁹

Εταιρική κουλτούρα μπορεί να οριστεί ως το σύνολο των κανόνων, γραπτών και άγραφων, που διέπουν την επικοινωνία, την λειτουργία αλλά και τις διαπροσωπικές σχέσεις των μελών μιας επιχείρησης. Η εταιρική κουλτούρα προσδιορίζει τις μεθόδους και τις λειτουργίες που διέπουν την επιχείρηση. Η εταιρική κουλτούρα επηρεάζει και καθορίζει για παράδειγμα τις αποφάσεις που αφορούν το ντύσιμο των εργαζομένων, τους αποδεκτούς τρόπους συμπεριφοράς μεταξύ των εργαζομένων, το ύφος και το περιεχόμενο των εταιρικών ανακοινώσεων/δηλώσεων, τους κανόνες που διέπουν τα τμήματα, την λειτουργία αλλά και την αποστολή της επιχείρησης.

Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη

Η επιχείρηση επηρεάζει, αλλά και επηρεάζεται από το περιβάλλον και τις ενδιαφερόμενες ομάδες με τις οποίες αλληλεπιδρά. Ένας τρόπος με τον οποίο μία επιχείρηση μπορεί να επιδράσει θετικά στο περιβάλλον που δραστηριοποιείται είναι μέσω διάφορων προγραμμάτων Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης. Τα προγράμματα Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης αποτελούν εγχειρήματα και δράσεις της επιχείρησης, τα οποία αποσκοπούν στην ενίσχυση συγκεκριμένων κοινωνικών ομάδων. Τα εν λόγω προγράμματα μπορεί να επικεντρώνονται τοπικά, στους χώρους δηλαδή που δραστηριοποιείται η επιχείρηση, στην κοινωνία ως σύνολο ή σε ένα μέρος της, αλλά και σε ζητήματα που αφορούν το περιβάλλον.

¹⁵⁸ E: [Ελληνικός Κώδικας Εταιρικής Διακυβέρνησης 2021 | Ελληνικό Συμβούλιο Εταιρικής Διακυβέρνησης](#)

¹⁵⁹ E: [Corporate culture as a theory of the firm: The role of values, customs, and norms | Gary Gorton and Alexander Zentefis | VoxEU CEPR](#)

Δύο χαρακτηριστικά παραδείγματα, αποτελούν οι πολυεθνικές επιχειρήσεις TOMS και Wells Fargo. Η πρώτη εφαρμόζει μία πολιτική που για κάθε ζευγάρι παπούτσια που αγοράζεται από αυτήν, δωρίζει ένα ζευγάρι παπούτσια σε παιδιά που τα έχουν ανάγκη. Η Wells Fargo δωρίζει το 1,5% των ετήσιων εσόδων της σε περίπου 14.500 μη-κερδοσκοπικούς φιλανθρωπικούς οργανισμούς και σε οργανισμούς που συμβάλλουν στην ανάπτυξη νεοφυών επιχειρήσεων (incubators)¹⁶⁰.

Ο ρόλος της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης έχει διευρυνθεί αρκετά τα τελευταία έτη και τα αποτελέσματά της πλέον συνδέονται τόσο με την ικανότητα της επιχείρησης να διακρατά και να προσεγγίζει ικανά στελέχη, όσο και με την εικόνα της στις ομάδες ενδιαφέροντος και στους επενδυτές. Σύμφωνα με εκπροσώπους της αγοράς, η αυξημένη σημασία της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης συνδέεται και με τον όλο και πιο σημαντικό ρόλο των επιχειρήσεων τόσο στην κοινωνία, όσο και την καθημερινή ζωή των ομάδων ενδιαφέροντος¹⁶¹.

Εταιρικοί Όμιλοι, Μητρικές και Θυγατρικές Εταιρείες¹⁶²

Στην σύγχρονη οικονομία επιχειρήσεις συγχωνεύονται, αλλά και εξαγοράζουν τρίτες επιχειρήσεις για ποικίλους λόγους και σχηματίζουν εταιρικούς ομίλους. Ως Όμιλος ορίζεται το σύνολο των μητρικών και θυγατρικών εταιρειών που λειτουργούν ως ενιαία οικονομική οντότητα¹⁶³. Σε κάθε όμιλο υπάρχει μια Μητρική Εταιρεία η οποία διακατέχει την πλειοψηφία, συνήθως το 100%, των μετοχικών μεριδίων των υπόλοιπων επιχειρήσεων, που ονομάζονται θυγατρικές. Συνεπώς, σε κάθε επιχειρηματικό όμιλο υπάρχει μη πεπερασμένος αριθμός θυγατρικών επιχειρήσεων, αλλά μόνο μία μητρική.

Προκειμένου να επιτευχθεί η πλήρης συσχέτιση, ο όμιλος έχει κοινή διοίκηση και αποτελεί ενιαία οικονομική μονάδα. Στις οικονομικές καταστάσεις εμφανίζονται τα αποτελέσματα της μητρικής του ομίλου, αλλά όχι υποχρεωτικά των θυγατρικών της.

Πόροι Επιχείρησης¹⁶⁴

Οι πόροι μιας επιχείρησης ορίζονται ως το σύνολο των υλικών και άυλων στοιχείων που είναι στην περιουσία της επιχείρησης ή ελέγχονται από αυτή. Μεταξύ των πόρων της επιχείρησης είναι τα χρηματοοικονομικά στοιχεία (παραδείγματος χάρη τα διαθέσιμα κεφάλαιά της ή/και η ικανότητά της να δανειστεί), τα φυσικά περιουσιακά στοιχεία της, στα οποία συμπεριλαμβάνονται οι εγκαταστάσεις της, οι αποθήκες της και ο εξοπλισμός τους, η τεχνογνωσία της, στην οποία συμπεριλαμβάνονται οι πατέντες και οι άδειες χρήσης, αλλά και το ανθρώπινο δυναμικό, στο οποίο συμπεριλαμβάνονται οι ικανότητές του, η εμπειρία του και η ικανότητά του να απορροφά νέες πληροφορίες.

Σύμφωνα με την θεωρία Resource-Based View, οι επιχειρήσεις μπορούν να αποκτήσουν, αλλά και να διατηρήσουν Ανταγωνιστικό Πλεονέκτημα βάσει των πόρων και των ικανοτήτων που διαθέτουν. Βέβαια, το βάρος της κάθε κατηγορίας πόρων επηρεάζεται από τον κλάδο που δραστηριοποιούνται οι επιχειρήσεις, αλλά και από τον σκοπό για τον οποίο

¹⁶⁰ E: [16 Brands Doing Corporate Social Responsibility Successfully | Digital Marketing Institute](#)

¹⁶¹ E: [The Growing Importance Of Social Responsibility In Business | Forbes](#)

¹⁶² O: [Οι όμιλοι επιχειρήσεων ιδίως κατά την Οδηγία 94/45/EK , Ελένη Αναστασίου, 2009](#)

¹⁶³ Π: [Άρθρο 03 Ορισμοί | Υπουργείο Οικονομικών](#)

¹⁶⁴ E: [Firm Resources, Raphael Amit and Paul Schoemaker, 2019](#)

χρησιμοποιούνται. Για παράδειγμα, σε μία βιομηχανική επιχείρηση οι φυσικοί πόροι είναι πιο σημαντικοί απ' ό,τι σε μία εταιρεία που αναπτύσσει λογισμικά.

Προμηθευτής¹⁶⁵

Ως Προμηθευτής ονομάζεται -συνήθως- μία νομική οντότητα της οποίας ο σκοπός είναι η παροχή αγαθών, σε τρίτες επιχειρήσεις, τα οποία είναι απαραίτητα για την διεξαγωγή των δραστηριοτήτων της. Οι προμηθευτές αποτελούν συνήθως τα πρώτα στάδια της εφοδιαστικής αλυσίδας (αναλύεται στην συνέχεια), συνεργάζονται σχεδόν αποκλειστικά με επιχειρήσεις (B2B) και διαθέτουν τα αγαθά τους σε μεγάλο όγκο. Τα αγαθά που πουλάει ο προμηθευτής επιδιώκεται να μεταπωληθούν από την επιχείρηση είτε στον τελικό πελάτη είτε σε τρίτη επιχείρηση.

Οι προμηθευτές μπορούν να χωριστούν σε δύο κατηγορίες, σε αυτούς που συναλλάσσονται τις απαραίτητες πρώτες ύλες για την παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών και σε αυτούς που πωλούν αγαθά που έχουν συναρμολογηθεί σε μεγάλο όγκο σε επιχειρήσεις προκειμένου αυτές να επιδιώξουν την πώληση τους στους τελικούς καταναλωτές. Ανάλογα με το είδος του προμηθευτή, ο προμηθευτής μπορεί να βρεθεί σε διαφορετικό σημείο στην εφοδιαστική αλυσίδα (ο ίδιος προμηθευτής μπορεί να βρεθεί και παραπάνω από μία φορά στον κύκλο της εφοδιαστικής αλυσίδας).

Εφοδιαστική Αλυσίδα¹⁶⁶

Ένα αγαθό ή μία υπηρεσία, μέχρι να παραδοθεί στον τελικό καταναλωτή, χρειάζεται να περάσει από έναν αριθμό σταδίων όπως η παραγωγή, η βιομηχανοποίηση των πρώτων υλών και η μεταφορά σε έναν ή περισσότερους προμηθευτές. Ως εφοδιαστική αλυσίδα ορίζεται το σύνολο της “διαδρομής” του προϊόντος ή της υπηρεσίας από την παραγωγή μέχρι την τελική κατανάλωση. Τα βασικά στάδια της εφοδιαστικής αλυσίδας χωρίζονται στην παραγωγή των πρώτων υλών, στη βιομηχανοποίησή τους σε αγαθά και στην κατανομή τους στις επιχειρήσεις που τα έχουν ανάγκη προκειμένου να διεκπεραιώσουν τις δραστηριότητές τους.

Ως παράδειγμα εφοδιαστικής αλυσίδας θα χρησιμοποιηθεί μία σάλτσα ντομάτας. Αρχικά, παράγεται μία ποσότητα ντομάτας σε μία φάρμα, στην συνέχεια αυτή πωλείται σε ένα εργοστάσιο, ενδεχομένως με την συμβολή ενός ενδιάμεσου προμηθευτή. Στο εργοστάσιο οι παραγόμενες ντομάτες επεξεργάζονται και συσκευάζονται και έπειτα μέσω ενός άλλου προμηθευτή οι συσκευασμένες σάλτσες ντομάτας μεταφέρονται στις επιχειρήσεις που τις χρειάζονται (παραδείγματος χάριν σουπερμάρκετ και εστιατόρια). Οι επιχειρήσεις αυτές, είτε πωλούν την σάλτσα ντομάτας στους πελάτες τους, είτε την χρησιμοποιούν σε κάποια άλλη διαδικασία (παραδείγματος χάριν σε ένα προσφερόμενο πιάτο που συμπεριλαμβάνει την σάλτσα ντομάτας ως συνοδευτικό υλικό).

---

¹⁶⁵ Π: [Supplier definition | AccountingTools](#)

¹⁶⁶ Π: [Supply Chain | Investopedia](#)

Χονδρικό και Λιανικό Εμπόριο

Ως Χονδρικό Εμπόριο ορίζεται η πώληση μεγάλου όγκου αγαθών σε τρίτες επιχειρήσεις προκειμένου αυτές να ασκήσουν τις δραστηριότητές τους. Το Χονδρικό Εμπόριο γίνεται είτε από τον παραγωγό, είτε από τον προμηθευτή, τα αγαθά που πουλάει δεν προωθούνται στον τελικό καταναλωτή και οι τιμές τους αποτελούν το κόστος παραγωγής των αγαθών συν το κέρδος του παραγωγού (ή και του προμηθευτή). Συνεχίζοντας το παράδειγμα που αναλύθηκε στον ορισμό «Εφοδιαστική Αλυσίδα» ο παραγωγός, αλλά και το εργοστάσιο πωλούν τα αγαθά τους, στην συγκεκριμένη περίπτωση την ποσότητα ντομάτας και τις συσκευασίας σάλτσας ντομάτας αντιστοίχως, σε τιμές χονδρικής¹⁶⁷.

Ως Λιανικό Εμπόριο ορίζεται η πώληση των αγαθών ή υπηρεσιών από τις επιχειρήσεις στους τελικούς καταναλωτές. Αποτελώντας το τελικό στάδιο της εφοδιαστικής αλυσίδας, η λιανική τιμή είναι σαφώς μεγαλύτερη της χονδρικής τιμής, αφού συμπεριλαμβάνει όλα τα κόστη παραγωγής, τα κόστη μεταφοράς, το περιθώριο κέρδους των διαμεσολαβητών και το επιθυμητό κέρδος της επιχείρησης από την τελική πώληση. Συγκριτικά με τις πωλήσεις χονδρικής, οι πωλήσεις λιανικής χαρακτηρίζονται από συναλλαγές μικρότερου όγκου και υψηλότερης τιμής.

Ανταγωνιστές

Η κάθε επιχείρηση συναγωνίζεται έναν αριθμό αντίστοιχων επιχειρήσεων, προκειμένου να αποκτήσει μεγαλύτερο μερίδιο αγοράς με στόχο την αύξηση των πωλήσεων και των κερδών της. Οι αντίστοιχες επιχειρήσεις ονομάζονται ανταγωνιστές της επιχείρησης και μέσω διάφορων στρατηγικών και πολιτικών επιδιώκουν να «κερδίσουν» μέρος των πελατών των ανταγωνιστών τους. Για τον λόγο αυτό αναπτύσσεται μία σειρά στρατηγικών που αποσκοπούν στην ανάδειξη της εκάστοτε επιχείρησης και των προσφερόμενων αγαθών της σε σχέση με τους υπόλοιπους ανταγωνιστές της.

Οι επιχειρήσεις οφείλουν να γνωρίζουν πάντα ποιες επιχειρήσεις τις ανταγωνίζονται και ποιες μπορούν δυνητικά να τις ανταγωνιστούν, προκειμένου να παρθούν οι απαραίτητες στρατηγικές προάσπισης του μεριδίου αγοράς τους. Οι ορισμοί της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις σχετικές αγορές προϊόντων και γεωγραφικές αγορές μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την ανάδειξη επιχειρήσεων που είναι ή μπορούν να γίνουν ανταγωνιστές. Ανταγωνιστές μιας επιχείρησης βάσει του τύπου ή της κατηγορίας προϊόντος μπορούν να θεωρηθούν οι επιχειρήσεις που εμπορεύονται αγαθά που μπορούν να αντικαταστήσουν, είτε προσωρινά είτε μόνιμα, τα αγαθά της επιχείρησης λόγω των χαρακτηριστικών, των τιμών και της χρήσης για την οποία προορίζονται. Από την άλλη πλευρά, ανταγωνιστές βάσει γεωγραφίας αποτελούν το σύνολο των επιχειρήσεων που παρέχουν τα αγαθά σε μία συγκεκριμένη αγορά και τα οποία είναι αρκετά ομοιογενή, που η πιθανότητα κατανάλωσης κάποιου να επηρεάζει τις πιθανότητες κατανάλωσης των υπολοίπων.

---

¹⁶⁷ Π: [Wholesaling | Investopedia](#)

Ανταγωνιστικό Πλεονέκτημα¹⁶⁸

Ως Ανταγωνιστικό Πλεονέκτημα ορίζεται το σύνολο των χαρακτηριστικών που έχουν ως αποτέλεσμα την ευνοϊκή διάκριση των προϊόντων, των υπηρεσιών, αλλά και της ίδιας της επιχείρησης ως σύνολο από τους καταναλωτές σε σχέση με τον ανταγωνισμό της. Το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα της επιχείρησης δεν πρέπει να θεωρηθεί ως μόνιμο, καθώς χωρίς τις κατάλληλες στρατηγικές και δομές μία ανταγωνίστρια επιχείρηση μπορεί να της το στερήσει.

Προκειμένου το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα να θεωρηθεί διατηρήσιμο, θα πρέπει να αντιγράφεται δύσκολα από τον ανταγωνισμό, να μπορεί να διατηρηθεί τόσο οικονομικά, όσο και σε χρονική διάρκεια, αλλά και να προσδίδει αξία στον τελικό χρήστη του προϊόντος ή της υπηρεσίας. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος αποτελεί η χαμηλότερη προσφερόμενη τιμή ενός αγαθού που προσφέρει μία επιχείρηση έναντι του ανταγωνισμού. Για να καταφέρει μία επιχείρηση να πετύχει χαμηλότερη προσφερόμενη τιμή στο εκάστοτε αγαθό είναι σημαντικό να εξασφαλίσει την χαμηλότερη δυνατή δαπάνη απόκτησης είτε των πρώτων υλών που απαιτούνται για την παραγωγή του αγαθού, είτε του ίδιου του αγαθού στην χονδρική αγορά, κάτι το οποίο επιτυγχάνεται μόνο με αποτελεσματικές αλυσίδες αξίας, συμφωνίες με προμηθευτές και χαμηλά λειτουργικά κόστη.

Κύκλος Ζωής Προϊόντος¹⁶⁹

Ως Κύκλος Ζωής Προϊόντος (ΚΖΠ) ορίζεται η χρονική διάρκεια από την εισαγωγή ενός αγαθού στην αγορά, μέχρι την ολική απόσυρση του από αυτήν. Οι λόγοι απόσυρσης του προϊόντος μπορούν να είναι ποικίλοι, όπως για παράδειγμα η έλλειψη ζήτησης ή η αντικατάσταση του από ένα νέο αγαθό. Ο Κύκλος Ζωής Προϊόντος έχει τέσσερα στάδια:

- την **εισαγωγή του προϊόντος**, η οποία χαρακτηρίζεται από σχετικά χαμηλά κέρδη που αυξάνονται συγκρατημένα, αλλά σταθερά και περιλαμβάνει την περίοδο που απαιτείται μέχρι οι πελάτες να πειστούν για την προστιθέμενη αξία του νέου αγαθού,
- την **ανάπτυξη του προϊόντος**, που ξεκινάει με την αναγνώριση της προστιθέμενης αξίας του νέου αγαθού και στην οποία οι πωλήσεις και τα κέρδη του εν λόγω αγαθού αυξάνονται αξιοσημείωτα,
- την **ωρίμανση του προϊόντος**, όπου οι πωλήσεις και τα κέρδη του αγαθού σταθεροποιούνται κοντά στο υψηλότερο σημείο τους, είτε λόγω της μεγιστοποίησης των πωλήσεων του αγαθού βάσει της ζήτησής του, είτε λόγω της εισαγωγής ανταγωνιστικών αγαθών και τέλος,
- την **παρακμή του προϊόντος**, όπου παρατηρείται σημαντική μείωση των πωλήσεων και των κερδών του αγαθού.

Η αναγνώριση του σταδίου που βρίσκεται το αγαθό είναι ιδιαίτερα σημαντική προκειμένου να αναπτυχθεί η στρατηγική προώθησής του, καθώς σε κάθε στάδιο υπάρχουν διαφορετικές ενδεδειγμένες στρατηγικές προώθησής και τοποθέτησής του.

¹⁶⁸ Στρατηγικό Μάρκετινγκ, Γεώργιος Ι. Σιώμοκος, σελ. 110-112

¹⁶⁹ Π: [What is a product life cycle? \(Definition, Stages and Examples\) | TWI Ltd](#)

Ψηφιακός Μετασχηματισμός¹⁷⁰

Τα τελευταία χρόνια ο όρος Ψηφιακός Μετασχηματισμός αναφέρεται όλο και συχνότερα, τόσο από ακαδημαϊκούς, όσο και από εκπροσώπους της αγοράς και των κυβερνήσεων. Παρ' όλα αυτά δεν υπάρχει ένας κοινά αποδεκτός ορισμός για το τι περιλαμβάνει ο ψηφιακός μετασχηματισμός, αλλά και για το ποιοι είναι οι στόχοι του. Αυτό συμβαίνει λόγω της ευρύτητας της έννοιας, αλλά και λόγω των διαφορετικών ερμηνειών που μπορούν να της δοθούν. Ο ψηφιακός μετασχηματισμός μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την δημιουργία νέων προϊόντων ή υπηρεσιών, για την βελτίωση της λειτουργίας και των διαδικασιών μιας επιχείρησης, αλλά και για την μεγιστοποίηση της εμπειρίας του καταναλωτή.

Ως ψηφιακός μετασχηματισμός ορίζονται οι δομικές αλλαγές που πραγματοποιούνται σε μία επιχείρηση με την υποστήριξη ψηφιακών τεχνολογιών και λύσεων με στόχο την βελτίωση των οργανωτικών διαδικασιών, την βελτίωση των προσφερόμενων προϊόντων ή υπηρεσιών και την βελτίωση του επιχειρηματικού μοντέλου και δομής. Για την επιτυχή υλοποίηση εγχειρημάτων ψηφιακού μετασχηματισμού είναι απαραίτητη η μίξη, τόσο των κατάλληλων ψηφιακών επιλογών, όσο και των σωστών εργαζόμενων. Ο ψηφιακός μετασχηματισμός μιας επιχείρησης δεν επηρεάζει ή δεν αφορά μόνο το τμήμα πληροφορικής της, αλλά επηρεάζει το σύνολο των τμημάτων, την διοίκηση και τον τρόπο λειτουργίας της επιχείρησης.

---

¹⁷⁰ Digital transformation in business and management research: An overview of the current status quo, Sascha Kraus et al., 2022

Ενότητα 9: Είδη και Μορφές Εταιριών

Ανώνυμη Εταιρία^{171,172}

Έννοια: Ανώνυμη ονομάζεται η εμπορική εταιρία που διαθέτει πλήρη νομική προσωπικότητα και απαρτίζεται από εταίρους που δεν φέρουν προσωπική ευθύνη για τις υποχρεώσεις της εταιρίας, ενώ διαθέτει υποχρεωτικό κεφάλαιο που διαιρείται σε μετοχές, εύκολα μεταβιβαζόμενες.

Βασικά χαρακτηριστικά: Κύριο χαρακτηριστικό της ανώνυμης εταιρίας (εφεξής ΑΕ) είναι η σωματειακή της οργάνωση, δηλαδή το ότι συνιστά μια ένωση προσώπων που επιδιώκει σκοπό κερδοσκοπικό (και προς τούτου διαφέρει από το Σωματείο του ΑΚ 78 επ., το οποίο επιδιώκει μη κερδοσκοπικό σκοπό), ενώ η διοίκησή της δεν ανήκει ατομικά στον εκάστοτε μέτοχο, αλλά στο Διοικητικό Συμβούλιο, όπως αυτό ορίζεται στο καταστατικό και εκλέγεται από τη Γενική Συνέλευση.

Επιπλέον, πρόκειται για την κατεξοχήν κεφαλαιουχική εταιρία, δηλαδή η επίτευξη του σκοπού της εξαρτάται από την περιουσία και όχι από τα πρόσωπα των μετόχων, οι οποίοι δεν φέρουν προσωπική ευθύνη για τις υποχρεώσεις της. Σημασία σε αυτού του είδους εταιρία έχει κυρίως το ποσοστό συμμετοχής του εταίρου στο μετοχικό κεφάλαιο.

Μάλιστα, η ΑΕ έχει και πλήρη νομική προσωπικότητα, ούσα αποκλειστικά η ίδια φορέας των δικαιωμάτων και υποχρεώσεών της, διαθέτει τη δική της επωνυμία, έδρα και εθνικότητα. Η περιουσία της, δε, είναι πλήρως διαχωρισμένη από εκείνη των μετόχων της, γεγονός που καθιστά την ίδια τη μόνη υπεύθυνη για τα εταιρικά χρέη.

Η ΑΕ αποκτά την εμπορική ιδιότητα κατά το τυπικό σύστημα, δηλαδή υπάγεται στους κανόνες του εμπορικού δικαίου εκ μόνου του γεγονότος ότι ο νόμος τη χαρακτηρίζει ως εμπορική, ενώ, αντιθέτως, οι μέτοχοί της δεν καθίστανται έμποροι λόγω της μετοχικής τους ιδιότητας. Συνέπεια της εμπορικής της ιδιότητας είναι η υποχρέωσή της να τηρεί εμπορικά βιβλία, καθώς και η πτωχευτική της ιδιότητα (άρθρο 2 παρ.1 ΠτΚ).

Τρόπος σύστασης: Για τη σύσταση της ΑΕ απαιτείται σύμβαση μεταξύ δύο ή περισσότερων φυσικών ή νομικών προσώπων, η οποία συνιστά και το καταστατικό της. Πλέον, βέβαια, καθίσταται εφικτή και η ίδρυση ΑΕ από ένα μόνο πρόσωπο. Αλλά και η μετατροπή μίας ΑΕ σε μονοπρόσωπη ΑΕ, μέσω της συγκέντρωσης όλων των μετοχών της σε ένα μόνο πρόσωπο. Η ανώνυμη εταιρεία συνιστάται με συμβολαιογραφικό έγγραφο, που περιέχει το καταστατικό, ή με ιδιωτικό έγγραφο, αν υιοθετείται πρότυπο καταστατικό, σύμφωνα με την 31637/2017 απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης (Β 928) και το άρθρο 9 του ν. 4441/2016 (Α 227). Το έγγραφο είναι επίσης συμβολαιογραφικό, αν το επιβάλλει ειδική διάταξη νόμου, αν εισφέρονται στην εταιρεία περιουσιακά στοιχεία, για τη μεταβίβαση των οποίων απαιτείται ο τύπος αυτός, ή αν το συμβολαιογραφικό έγγραφο επιλέγεται από τα μέρη. Αν η ανώνυμη εταιρεία συνιστάται με ιδιωτικό έγγραφο, ως Υπηρεσία Μιας Στάσης ορίζονται οι αρμόδιες Υπηρεσίες του Γ.Ε.ΜΗ., κατά παρέκκλιση του άρθρου 2 του ν. 4441/2016. Το καταστατικό της οφείλει να αναγράφει στοιχεία, όπως -ενδεικτικά- η εταιρική επωνυμία, ο σκοπός της ΑΕ και η έδρα της, η διάρκειά της, αλλά και το είδος των μετοχών. Εκτός του καταστατικού, για την ίδρυση ΑΕ απαιτείται ανάληψη των μετοχών, η έγκριση του Καταστατικού από τη Διοίκηση και η χορήγηση άδειας σύστασης και, τέλος, η τήρηση

¹⁷¹ Π: [Έννοια και χαρακτηριστικά της ανώνυμης εταιρίας \(Α.Ε.\) | Καραγιάννης - Σταματίου & Συνεργάτες](#)

¹⁷² Π: Αριστέα Σινανιώτη-Μαρούδη, Εταιρίες (3η έκδοση, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, 2012) σελ.153-290

των διατυπώσεων δημοσιότητας κυρίως με την καταχώρηση στο Γ.Ε.ΜΗ.. Μάλιστα, το κατώτατο όριο του μετοχικού κεφαλαίου της ΑΕ πλήρως καταβλητέου κατά το χρόνο σύστασής της έχει ορισθεί στις 25.000 Ευρώ.

Υποχρεωτικά όργανα: Η γενική συνέλευση, το διοικητικό συμβούλιο και οι, υπό προϋποθέσεις, ελεγκτές αποτελούν τα υποχρεωτικά όργανα της ΑΕ. Η γενική συνέλευση, δηλαδή η αυτοπρόσωπη ή δια αντιπροσώπων συγκέντρωση των μετόχων στον ίδιο τόπο και χρόνο, συνιστά το ιεραρχικά ανώτερο όργανο, και οι αποφάσεις της θεωρούνται ως η έκφραση της βούλησης του ίδιου του νομικού προσώπου. Μάλιστα, αρμοδιότητα της γενικής συνέλευσης είναι και η εκλογή των μελών του διοικητικού συμβουλίου, κύρια αρμοδιότητα του οποίου αποτελεί η εκπροσωπευτική (δικαστικώς ή εξωδίκως) και διαχειριστική εξουσία της ΑΕ.

Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης^{173,174}

Εννοια: Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης (εφεξής ε.π.ε.) ονομάζεται η εμπορική εταιρία που διαθέτει νομική προσωπικότητα και της οποίας το κεφάλαιο είναι διαιρεμένο σε ίσα εταιρικά μερίδια, τα οποία -σε αντίθεση με τις α.ε.- δεν μπορούν να ενσωματωθούν σε μετοχές και δεν μπορούν να μεταβιβασθούν χωρίς τη συμφωνία όλων των εταίρων. Μάλιστα, χαρακτηριστικό της ε.π.ε. είναι ότι οι εταίροι της ευθύνονται μέχρι το ποσό της εταιρικής τους μερίδας.

Βασικά χαρακτηριστικά: Κύριο χαρακτηριστικό της ε.π.ε., όπως αναφέρθηκε, είναι ότι για τα εταιρικά χρέη και τις υποχρεώσεις ευθύνεται μόνο η ίδια η εταιρία και όχι οι εταίροι της. Η ονομασία ως “εταιρία περιορισμένης ευθύνης” οφείλεται όχι στην ευθύνη της ίδιας της εταιρίας (η οποία είναι πλήρης), οφείλεται στους περιορισμένους επιχειρηματικούς κινδύνους που αντιμετωπίζουν οι εταίροι της (π.χ. απώλεια της εισφοράς τους) σε περίπτωση που η εταιρεία υποστεί ζημιά και στο ότι ευθύνονται μόνο μέχρι το ύψος της εταιρικής τους μερίδας.

Επιπλέον, η ε.π.ε., όπως και η α.ε., διαθέτει πλήρη νομική προσωπικότητα, όντας φορέας δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, χαρακτηρίζεται, δηλαδή, από νομική αυτοτέλεια, γι’ αυτό και η περιουσία της είναι διαχωρισμένη απ’ αυτή των εταίρων της.

Μάλιστα, και η ε.π.ε. είναι εμπορική εταιρία κατά το τυπικό σύστημα (άρθρο 3 Ν. 3190/1955), δηλαδή υπάγεται στους κανόνες του εμπορικού δικαίου και οι πράξεις της θεωρούνται ως εμπορικές, ανεξαρτήτως του αν ο σκοπός της είναι εκ τοις πράγμασι εμπορικός. Βέβαια, οι εταίροι της δεν αποκτούν οι ίδιοι την εμπορική ιδιότητα εκ μόνης της συμμετοχής τους στην ε.π.ε..

Η ε.π.ε. λόγω των χαρακτηριστικών της θεωρείται “μεικτή εταιρία”, διότι περιλαμβάνει στοιχεία τόσο από τις ακραιφνώς κεφαλαιουχικές εταιρίες (όπως η α.ε.) όσο και από τις προσωπικές εταιρίες. Παρόλο που, δηλαδή, η ε.π.ε. έχει προεχόντως κεφαλαιουχικό χαρακτήρα λόγω της μη ευθύνης των εταίρων για τις εταιρικές υποχρεώσεις, εν τούτοις, διαθέτει και προσωπικά στοιχεία (όπως λόγου χάρη οι ομόρρυθμες εταιρίες) τα οποία είτε προβλέπονται εξ αρχής από το νομοθέτη είτε εισάγονται με ρυθμίσεις στο καταστατικό της.

¹⁷³ Π: [Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης | Νικόλας Καπέλης & Συνεργάτες](#)

¹⁷⁴ Π: Αριστέα Σιναιώτη-Μαρούδη, Εταιρίες (3η έκδοση, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, 2012) σελ. 420-455

Τρόπος σύστασης: Για τη σύσταση της ε.π.ε. απαιτείται σύμβαση μεταξύ δύο ή περισσότερων φυσικών ή νομικών προσώπων, η οποία συνιστά και το καταστατικό της. Καθίσταται εφικτή σύμφωνα με το άρθρο 43Α του Ν3190/1955 η ίδρυση μονοπρόσωπης ε.π.ε. Σύμφωνα με το άρθρο «Μονοπρόσωπη ε.π.ε. είναι η εταιρεία που συνιστάται από ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή καθίσταται μονοπρόσωπη κατά τη λειτουργία της». Η εταιρική σύμβαση καταρτίζεται με συμβολαιογραφικό έγγραφο ή με πρότυπο καταστατικό, σύμφωνα με το άρθρο 9 του ν. 4441/2016 (Α` 227) και την υπ` αριθμ. 31637/2017 απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης (Β` 928) και οφείλει να αναγράφει στοιχεία, όπως -ενδεικτικά- το όνομα, επώνυμο κ.λπ. των εταίρων, την εταιρική επωνυμία, το σκοπός της ε.π.ε. και την έδρα της, τη διάρκειά της, αλλά και το αντικείμενο των εισφορών των εταίρων σε είδος. Εκτός της εταιρικής σύμβασης, για την ίδρυση ε.π.ε. απαιτείται κάλυψη και πλήρης καταβολή του εταιρικού κεφαλαίου και η τήρηση των διατυπώσεων δημοσιότητας κυρίως με την καταχώρηση στο Γ.Ε.ΜΗ.. Μάλιστα, το κατώτατο όριο του εταιρικού κεφαλαίου της ε.π.ε. πλήρως καταβλητέου κατά το χρόνο σύστασής της καθορίζεται από τους εταίρους χωρίς περιορισμό. Η σύσταση της ε.π.ε. ολοκληρώνεται με την καταχώριση στο Γ.Ε.ΜΗ..

Υποχρεωτικά όργανα: Η συνέλευση των εταίρων και οι διαχειριστές αποτελούν τα υποχρεωτικά όργανα της ε.π.ε.. Ελεγκτές δεν απαιτούνται συλλήβδην σε όλες τις ε.π.ε., παρά μόνο στις μεγάλες. Η συνέλευση των εταίρων συνιστά το ιεραρχικά ανώτερο όργανο, με αρμοδιότητα να αποφασίζει για κάθε εταιρική υπόθεση. Μάλιστα, αρμοδιότητα της συνέλευσης των εταίρων είναι και ο διορισμός των διαχειριστών της ε.π.ε., οι οποίοι είναι επιφορτισμένοι με τη διενέργεια κάθε πράξης που εξυπηρετεί τον εταιρικό σκοπό.

Πλεονεκτήματα ε.π.ε.: Η ε.π.ε. λόγω της μεικτής της φύσης υπάγεται σε ένα πιο ευέλικτο νομοθετικό καθεστώς σε σχέση με το αυστηρό νομικό πλαίσιο της α.ε., συνδυάζοντας τα πλεονεκτήματα τόσο των κεφαλαιουχικών εταιριών όσο και των προσωπικών. Συγκεκριμένα, η ε.π.ε. δεν έχει τα μειονεκτήματα των κεφαλαιουχικών, όπως είναι, αφενός, η ανάγκη για καταβολή ενός υψηλού ποσού εταιρικού κεφαλαίου κατά τη σύστασή της και, αφετέρου, η μειωμένη συμμετοχή των μετόχων στη διοίκηση, αλλά ούτε και το βασικό μειονέκτημα των προσωπικών εταιριών, που είναι η απεριόριστη ευθύνη των ομόρρυθμων εταίρων για τα εταιρικά χρέη. Χαρακτηρίζεται, εν συνόψει, από το συνδυασμό των επωφελών στοιχείων των κεφαλαιουχικών και των προσωπικών εταιριών.

Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρία¹⁷⁵

Έννοια: Η ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρία (εφεξής ι.κ.ε.) είναι εμπορική εταιρία κατά το τυπικό με νομική προσωπικότητα, που διαθέτει ως κεφάλαιο εταιρικά μερίδια μη δυνάμενα να ενσωματωθούν σε μετοχές.

Ευθύνη εταίρων: Στην ι.κ.ε, όπως και στην ε.π.ε., οι εταίροι ευθύνονται μέχρι του ύψους της εισφοράς τους και όχι εις ολόκληρον με την ατομική τους περιουσία.

Τρόπος σύστασης: Για τη σύσταση της ι.κ.ε. απαιτείται σύμβαση μεταξύ δύο ή περισσότερων φυσικών ή νομικών προσώπων, η οποία συνιστά και το καταστατικό της. Βέβαια, καθίσταται εφικτή και η ίδρυση ι.κ.ε. από ένα μόνο πρόσωπο (μονοπρόσωπη ι.κ.ε.). Το καταστατικό πρέπει να περιβάλλεται του συμβολαιογραφικού τύπου αν εισφέρονται περιουσιακά στοιχεία στην εταιρία ή αν υπάρχει αντίστοιχη συμφωνία των μερών και να αναγράφει στοιχεία, όπως

¹⁷⁵ Αριστέα Σινανιώτη-Μαρούδη, Εταιρίες (3η έκδοση, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, 2012) σελ. 470-475

-ενδεικτικά- το όνομα, επώνυμο κ.λπ. των εταίρων, η εταιρική επωνυμία, ο σκοπός της ι.κ.ε. και η έδρα της, η διάρκειά της, αλλά και οι εισφορές των εταίρων. Το κατώτατο όριο του εταιρικού κεφαλαίου στις ι.κ.ε. ορίζεται στο 1 ευρώ. Εκτός, όμως, του καταστατικού αναγκαία είναι και η τήρηση των διατυπώσεων δημοσιότητας κυρίως με την εγγραφή στο Γ.Ε.ΜΗ..

Υποχρεωτικά όργανα: Η συνέλευση των εταίρων και οι διαχειριστές αποτελούν τα υποχρεωτικά όργανα της ι.κ.ε.. Η συνέλευση των εταίρων είναι επιφορτισμένη με την αρμοδιότητα να αποφασίζει για κάθε εταιρική υπόθεση, αλλά και για επιμέρους ζητήματα, όπως είναι η τροποποίηση του καταστατικού και ο διορισμός ή η ανάκληση του ή των διαχειριστών. Οι διαχειριστές διαθέτουν εκπροσωπευτική και διαχειριστική εξουσία.

Αστική εταιρία^{176, 177, 178, 179}

Έννοια: Σύμφωνα με το α. 741 ΑΚ, η αστική εταιρία είναι μια μορφή συμβατικής, μη εμπορικής, ένωσης δύο ή περισσότερων προσώπων (φυσικών ή νομικών) με την οποία τα μέλη αναλαμβάνουν την αμοιβαία υποχρέωση να επιδιώξουν με κοινές εισφορές, κοινό σκοπό (κοινωνικό ή/και κυρίως οικονομικό). Η αστική εταιρία ρυθμίζεται στα α.741-783 ΑΚ και τις διατάξεις του ΑΚ για τα νομικά πρόσωπα ενώ γίνεται αναλογική εφαρμογή του ν.4072/2012, που αφορά τις ομόρρυθμες εταιρίες, στην περίπτωση που η αστική εταιρία έχει νομική προσωπικότητα (ικανότητα δικαίου).

Είδη: Η αστική εταιρία μπορεί να έχει κερδοσκοπικό ή μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα. Όταν ο χαρακτήρας της εταιρείας είναι κερδοσκοπικός και επιδιώκει οικονομικό σκοπό, η τελευταία μπορεί να αποκτήσει νομική προσωπικότητα, τηρώντας τις ανάλογες διατυπώσεις της δημοσιότητας. Σε αυτήν την περίπτωση εφαρμόζονται οι διατάξεις για την ομόρρυθμη εταιρία. Σε αντίθετη περίπτωση (όταν δηλαδή ο χαρακτήρας της είναι μη κερδοσκοπικός) η εταιρία αυτή δεν έχει νομική προσωπικότητα και δεν δύναται να πτωχεύσει. Ειδικότερα, κριτήριο για τον χαρακτηρισμό της νομικής φύσης της αστικής εταιρίας ως κερδοσκοπικής ή μη αποτελεί το περιεχόμενο του καταστατικού της, ενώ αν η αστική εταιρία λειτουργεί υπό όρους διαφορετικούς από τα οριζόμενα στο καταστατικό, θα ελεγχθεί ο σκοπός της κατά τους όρους αυτούς. Για να θεωρηθεί η εταιρία, λοιπόν, αστική μη κερδοσκοπική (ΑΜΚΕ ή ΑμΚΕ), πρέπει ο σκοπός της να είναι διάφορος της απόκτησης κέρδους (επιστημονικός, μορφωτικός, αθλητικός, πολιτιστικός κλπ). Ωστόσο, γίνεται δεκτό από τη θεωρία και τη νομολογία, ότι η μη κερδοσκοπική δράση δεν συνεπάγεται και παντελή έλλειψη οικονομικού σκοπού και ανάπτυξης οικονομικής δραστηριότητας της ΑΜΚΕ, εφόσον δεν κατατείνουν στην κερδοσκοπία και τον πλουτισμό της εταιρίας και των εταίρων.

Βασικά χαρακτηριστικά: Τα κέρδη και οι ζημίες της αστικής εταιρίας αναδεικνύονται με την σύνταξη του ισολογισμού, στο τέλος κάθε εταιρικής χρήσης. Στην μεν αστική κερδοσκοπική εταιρία τα κέρδη διανέμονται στους εταίρους ανάλογα με την εισφορά τους. Στην δε αστική μη κερδοσκοπική εταιρία, αν δεν υπάρχει αντίθετη συμφωνία, οι εταίροι μετέχουν στα κέρδη και στις ζημίες κατά ίσα μέρη, ανεξάρτητα από την εισφορά τους. Αν η αναλογία του καθενός ορίστηκε μόνο ως προς τα κέρδη ή μόνο ως προς τις ζημίες, σε περίπτωση

¹⁷⁶ Π: Αριστέα Σινανιώτη-Μαρούδη, Εταιρίες (3η έκδοση, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, 2012), σ.23-53

¹⁷⁷ Ε: [Αστική Εταιρεία, Σωματείο, Συνεταιρισμός: Συνοπτική παρουσίαση | Καλονόμος & Συνεργάτες](#)

¹⁷⁸ Π: [Η Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρία \(ΑΜΚΕ\) | KST Law](#)

¹⁷⁹ Π: [Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία \(ΑΜΚΕ\) | Kouvaris & Partners](#)

αμφιβολίας η αναλογία αυτή ισχύει και για τα δύο. Οι εισφορές δεν είναι απαραίτητο να είναι χρηματικές αλλά μπορεί να συνίσταται και σε εισφορές είδους όπως παροχή χώρου στέγασης της έδρας ή και προσωπική εργασία για την εύρυθμη λειτουργία της εταιρείας. Επίσης, κατά τις αρχές της αμοτεροβαρούς σύμβασης για το δικαίωμα της υπαναχώρησης χωρεί καταγγελία της εταιρίας.

Ευθύνη εταιρών: Αφενός, στην αστική εταιρία χωρίς νομική προσωπικότητα οι εταίροι ευθύνονται ευθέως και προσωπικά έναντι των τρίτων δανειστών για τα εταιρικά χρέη ανάλογα με το εταιρικό τους μερίδιο (α.759 ΑΚ). Αφετέρου, στην αστική εταιρία με νομική προσωπικότητα, υφίσταται ευθύνη του νπ (α.70 και 71 ν.4072/2012) και παράλληλα οι εταίροι ευθύνονται ατομικά και απεριόριστα εις ολόκληρον (α.270 παρ.1, 249 παρ.1 ν.4072/2012).

Τρόπος σύστασης: Η σύσταση της αστικής εταιρίας αποτελείται από δύο βασικά στάδια:

α. Το στάδιο της σύναψης (κατ' αρχήν άτυπης) σύμβασης (α. 741 ΑΚ), ανάμεσα σε τουλάχιστον δύο εταίρους. Με άλλα λόγια, του καταστατικού της υπό ίδρυση αστικής εταιρίας, το οποίο συντάσσεται με έγγραφο ιδιωτικό ή δημόσιο, υπογράφεται από όλους τους εταίρους και περιλαμβάνει -ενδεικτικά- στοιχεία όπως η έδρα, η επωνυμία της εταιρίας, ο επιδιωκόμενος σκοπός, τα στοιχεία των εταίρων, το εταιρικό κεφάλαιο, η συμμετοχή σε αυτό μέσα από εισφορές κα.

β. Το στάδιο της καταχώρισης της ιδρυτικής πράξης, που έχει συστατικό χαρακτήρα, (α.251 ν.4072/2012) με την σύμπραξη όλων των εταίρων ή με εξουσιοδότηση, στο ΓΕΜΗ.

Πλεονεκτήματα: Σημαντικό πλεονέκτημα της αστικής εταιρίας είναι ότι μπορεί να χρησιμοποιηθεί για πληθώρα δραστηριοτήτων, φιλανθρωπικών, εμπορικών, οικονομικών κλπ. Για παράδειγμα, στο α.8 του ν.2372/96, επιλέγεται η αστική εταιρία, ως μορφή συνεργασίας ανάμεσα σε διάφορους φορείς, για την εφαρμογή κοινοτικών προγραμμάτων σχετικών με την αντιμετώπιση του κοινωνικού και οικονομικού αποκλεισμού, την κοινωνικοοικονομική ένταξη των λιγότερο ευνοημένων κοινωνικών ομάδων, με γενικό στόχο την προώθηση της αλληλεγγύης. Ιδιαίτερα και όσον αφορά τις ΑΜΚΕ, πρέπει να αναφερθεί ότι η ιδιαίτερη ανάπτυξή τους οφείλεται στην ευνοϊκότερη φορολογική τους αντιμετώπιση και την πρακτικότητά τους, αν και γίνεται προσπάθεια αυστηρότερων νομοθετικών και ελεγκτικών παρεμβάσεων σε αυτές, τα τελευταία χρόνια.

Ομόρρυθμη εταιρία¹⁸⁰

Έννοια: Ομόρρυθμη είναι η εταιρία (εφεξής ο.ε.) με νομική προσωπικότητα που επιδιώκει εμπορικό σκοπό και της οποίας όλοι οι εταίροι ευθύνονται παράλληλα απεριόριστα και εις ολόκληρον για τα χρέη της. Συνιστά τον παλαιότερο τύπο προσωπικής εμπορικής εταιρίας.

Βασικά χαρακτηριστικά: Όπως αναφέρθηκε, η ο.ε. είναι προσωπική εταιρία, δηλαδή ο σύνδεσμος μεταξύ των εταίρων είναι στενός, έχοντας οι ίδιοι την υποχρέωση για προαγωγή του εταιρικού σκοπού.

Επιπλέον, η ο.ε. είναι εμπορική εταιρία κατά το ουσιαστικό σύστημα, δηλαδή αποκτά την εμπορική ιδιότητα μόνο εάν διενεργούνται για λογαριασμό της εμπορικές πράξεις κατ' επάγγελμα. Όσον αφορά στους ομόρρυθμους εταίρους, εκείνοι καθίστανται έμποροι εκ

¹⁸⁰ Αριστέα Σινανιώτη-Μαρούδη, Εταιρίες (3η έκδοση, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, 2012) σελ. 55-100

μόνης της συμμετοχής τους στην ο.ε. χωρίς να απαιτείται η εκ μέρους τους διενέργεια εμπορικών πράξεων.

Μάλιστα, η ο.ε. έχει νομική προσωπικότητα, ούσα φορέας δικαιωμάτων και υποχρεώσεων και έχοντας τη δική της, ανεξάρτητη από αυτή των εταίρων της, περιουσία.

Ευθύνη: Η ευθύνη των ομόρρυθμων εταίρων για τα εταιρικά χρέη είναι μία ex lege (εκ του νόμου ευθύνη), η οποία έχει τα εξής χαρακτηριστικά: είναι απεριόριστη (δεν μπορεί να περιοριστεί από το καταστατικό ή με τη συμφωνία των εταίρων), πρωτογενής και ευθεία (οι εταίροι ευθύνονται ευθέως κατά των εταιρικών δανειστών) και εις ολόκληρον (ο εταιρικός δανειστής μπορεί να επιλέξει τον τρόπο ικανοποίησής του στρεφόμενος κατά ενός ή περισσοτέρων εταίρων ή και κατά της ο.ε. δυνάμενος όμως να ικανοποιήσει την απαίτησή του μόνο μία φορά).

Τρόπος σύστασης: Για τη σύσταση της ο.ε. απαιτείται σύμβαση μεταξύ δύο ή περισσότερων φυσικών ή νομικών προσώπων που δεσμεύονται να επιδιώκουν με κοινές εισφορές κοινό εμπορικό σκοπό. Η εν λόγω σύμβαση πρέπει να καταρτίζεται εγγράφως, είτε με την μορφή ιδιωτικού συμφωνητικού είτε με την μορφή συμβολαιογραφικού εγγράφου, εφόσον το είδος της εισφοράς κάποιου εταίρου το απαιτεί (π.χ. μεταβίβαση κυριότητας ακινήτου, οπότε για τη σύσταση της εταιρίας απαιτείται συμβολαιογραφικό έγγραφο).. Το έγγραφο αυτό είναι συστατικό στοιχείο της ύπαρξης του νομικού προσώπου και μπορεί να αποτελέσει το καταστατικό της ο.ε. όταν περιλαμβάνει τους βασικούς όρους λειτουργίας της ο.ε., το όνομα και κατοικία των εταίρων, την εταιρική επωνυμία, την έδρα και το σκοπό και τον εκπρόσωπο της ο.ε.. Η απόκτηση νομικής προσωπικότητας ολοκληρώνεται με την καταχώρηση της ο.ε. στο Γ.Ε.ΜΗ.. Ο νόμος δεν απαιτεί συγκεκριμένο ύψος εταιρικού κεφαλαίου για τη σύσταση ο.ε., γιατί δεν υπάρχει διαχωρισμός της περιουσίας των εταίρων από την περιουσία της εταιρίας. Να σημειωθεί δε, πως δεν υφίσταται μονοπρόσωπη ο.ε. καθώς αν αποχωρήσουν για οποιονδήποτε λόγο ένας ή περισσότεροι εταίροι και παραμείνει μόνο ένας εταίρος, η εταιρεία λύνεται, εφόσον μέσα σε τέσσερις μήνες δεν δημοσιευτεί στο Γ.Ε.ΜΗ. η είσοδος νέου εταίρου.

Όργανα ο.ε.: Ανώτατο όργανο της ο.ε., όπως και των λοιπών προσωπικών εταιριών είναι οι ίδιοι οι εταίροι, οι οποίοι έχουν από κοινού εξουσία λήψης αποφάσεων και ρύθμισης των εταιρικών υποθέσεων. Κατά το άρθρο 257 Ν.4072/2012 «Κάθε εταίρος έχει εξουσία εκπροσώπησης της εταιρείας, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στην εταιρική σύμβαση.» Είναι δυνατή, δηλαδή, η ανάθεση της εκπροσώπησης της εταιρίας και σε έναν εκπρόσωπο οπότε το όνομά του θα αναγράφεται στο καταστατικό. Ουσιώδες στοιχείο, δε, της εταιρικής σύμβασης και βασική υποχρέωση των εταίρων είναι η καταβολή εισφορών, χρηματικών ή μη.

Πλεονεκτήματα/μειονεκτήματα ο.ε.: Η εις ολόκληρον, ισότιμη, ευθύνη των εταίρων της ο.ε. ως κύριο στοιχείο των προσωπικών εταιριών συνιστά ένα θετικό στοιχείο της ο.ε., καθώς η συνυπευθυνότητα των εταίρων αυξάνει την πιστοληπτική ικανότητα της ο.ε.. Μάλιστα, ευνοϊκή για τις ο.ε. είναι η μη υποχρέωσή τους για τήρηση περίπλοκων εμπορικών βιβλίων. Βέβαια, στα αρνητικά της σύστασης ο.ε., μπορεί να ενταχθεί ο κίνδυνος των ομόρρυθμων εταίρων να απολέσουν την προσωπική περιουσία τους σε περίπτωση πτώχευσης ή λανθασμένων κινήσεων ενός εκ των λοιπών εταίρων, καθώς και η διατήρηση της ευθύνης τους για τα εταιρικά χρέη ακόμη και μετά τη λύση της ο.ε..

Ετερόρρυθμη εταιρία^{181,182}

Έννοια: Η ετερόρρυθμη εταιρία (εφεξής ε.ε.) ανήκει στην κατηγορία των μεικτών εταιριών που διαθέτουν νομική προσωπικότητα και εμπορικό σκοπό, καθώς αποτελείται από έναν τουλάχιστον ομόρρυθμο εταίρο και έναν ετερόρρυθμο. Η σύσταση ε.ε. επιλέγεται κυρίως στην περίπτωση μικρών επιχειρήσεων, όπου η πραγμάτωση του εταιρικού σκοπού καθίσταται εφικτή και από μικρότερο αριθμό εταίρων.

Ευθύνη εταίρων: Η ε.ε. αποτελείται, όπως αναφέρθηκε, από δύο είδη εταίρων, έναν ομόρρυθμο (ή/και περισσότερους) και έναν ετερόρρυθμο, με αποτέλεσμα να υπάρχει διαφοροποίηση ως προς το είδος της ευθύνης του καθενός εξ αυτών. Συγκεκριμένα, ο ομόρρυθμος θα ευθύνεται απεριόριστως και εις ολόκληρον από την προσωπική του περιουσία για τα εταιρικά χρέη, ενώ ο ετερόρρυθμος εάν έχει καταβάλει την εισφορά του δεν φέρει καμία ευθύνη για τις εταιρικές υποχρεώσεις, ενώ αν δεν έχει καταβάλει την εισφορά του, ευθύνεται προσωπικά και περιορισμένα μέχρι του ύψους της εισφοράς του.

Τρόπος σύστασης: Για τη σύσταση της ε.ε. απαιτείται, αρχικά, σύμβαση μεταξύ δύο ή περισσότερων φυσικών ή νομικών προσώπων. Επίσης, είναι αναγκαία η σύσταση καταστατικού με ιδιωτικό ή συμβολαιογραφικό έγγραφο, το οποίο να αναγράφει τα ονόματα των εταίρων, το είδος της εταιρίας, τον σκοπό της και το ποσό εισφοράς των εταίρων. Η απόκτηση νομικής προσωπικότητας ολοκληρώνεται με την καταχώρηση της ε.ε. στο Γ.Ε.ΜΗ.. Ο νόμος δεν απαιτεί συγκεκριμένο ύψος εταιρικού κεφαλαίου για τη σύσταση ε.ε., για το ίδιο λόγο που δε χρειάζεται και στις ο.ε..

Όργανα ε.ε.: Παρόλο που η ε.ε. αποτελείται τόσο από ομόρρυθμο όσο και από ετερόρρυθμο εταίρο, ο τελευταίος δεν έχει τη νομική εξουσία να συμμετέχει στη λήψη αποφάσεων και στη ρύθμιση εταιρικών θεμάτων ούτε να εκπροσωπεί την εταιρία, ενώ απαγορεύεται και η αναγραφή του ονόματός του στην εταιρική επωνυμία, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά στην εταιρική σύμβαση. Μάλιστα, για κάθε πράξη εκπροσώπησης από μέρους ετερόρρυθμου εταίρου ευθύνεται ο ίδιος ως ομόρρυθμος, εκτός αν ο τρίτος που συναλλάχθηκε μαζί του γνώριζε ότι είναι ετερόρρυθμος εταίρος. Αντιθέτως, ο ομόρρυθμος εταίρος διαθέτει διαχειριστική και εκπροσωπευτική εξουσία, όπως αυτή περιεγράφη στο κεφάλαιο για τις ομόρρυθμες εταιρίες.

Αφανής εταιρία^{183, 184}

Έννοια: Η αφανής εταιρία κατατάσσεται στις προσωπικές εταιρίες, χωρίς, όμως, να διαθέτει νομική προσωπικότητα και χωρίς να καταχωρείται στο Γ.Ε.ΜΗ., ενώ σημαντικό είναι να τονισθεί πως πρόκειται για μια εσωτερική εταιρία, δηλαδή στις συναλλαγές με τρίτους δεν εμφανίζεται με εταιρική μορφή. Στις εξωτερικές της σχέσεις δραστηριοποιούνται μόνο οι “εμφανείς” εταίροι, οι οποίοι δρουν στο όνομα και για λογαριασμό τους.

Χαρακτηριστικά: Με τη σύμβαση αφανούς εταιρίας ο εμφανής εταίρος παραχωρεί στους αφανείς εταίρους δικαίωμα συμμετοχής στις συνέπειες της/των εμπορικών πράξεων που εκείνος διενεργεί στο όνομά του, αλλά προς το συμφέρον και των λοιπών εταίρων. Συνεπώς,

¹⁸¹ Π: [Τι είναι ετερόρρυθμη εταιρία | e-Nomika](#)

¹⁸² Π: Αριστέα Σινανιώτη-Μαρούδη, Εταιρίες (3η έκδοση, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, 2012) σελ. 101-112

¹⁸³ Π: [Η Αφανής Εταιρεία – Νομική, Φορολογική & Ασφαλιστική Αντιμετώπιση | KST Law](#)

¹⁸⁴ Π: Αριστέα Σινανιώτη-Μαρούδη, Εταιρίες (3η έκδοση, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, 2012) σελ. 113-117

ο εμφανής εταίρος είναι εκείνος μόνο που ευθύνεται και με την προσωπική του περιουσία έναντι των τρίτων και όχι οι αφανείς εταίροι, οι οποίοι συμβάλλουν μόνο στην οικονομική στήριξη της εταιρίας κατά τη διάρκεια λειτουργίας της και καταβάλλουν εισφορά στον εμφανή εταίρο. Συνεπώς, ο αφανής εταίρος συμμετέχει στα κέρδη της εταιρείας κατά το ποσοστό ή το ποσό που έχει συμφωνηθεί στην εταιρική σύμβαση (άλλως εφαρμόζεται το άρθρο 763 του Αστικού Κώδικα). Αν δεν ορίζεται διαφορετικά, ο αφανής εταίρος μετέχει στις ζημίες που προκύπτουν κατά το ίδιο ποσοστό με τα κέρδη. Μπορεί να συμφωνηθεί ότι η συμμετοχή του στις ζημίες δεν υπερβαίνει την αξία της εισφοράς του.

Τρόπος σύστασης: Για τη σύσταση αφανούς εταιρίας απαιτείται η σύναψη εταιρικής σύμβασης, χωρίς, όμως, να απαιτείται κάποιου είδους τύπος (πλην ελάχιστων εξαιρέσεων) ούτε και η τήρηση διατυπώσεων δημοσιότητας, όπως στα λοιπά εταιρικά είδη.

Ατομική επιχείρηση¹⁸⁵

Έννοια: Ατομική ονομάζεται η επιχείρηση στην οποία ο επιχειρηματίας είναι παράλληλα ο ιδιοκτήτης και διαχειριστής της και το ΑΦΜ του είναι κοινό με αυτό της επιχείρησης.

Ευθύνη επιχειρηματία: Ο επιχειρηματίας ευθύνεται προσωπικά από την περιουσία του για τα χρέη της επιχείρησης.

Τρόπος σύστασης: Πρόκειται για μια επιχείρηση χωρίς νομική προσωπικότητα, η οποία υπόκειται σε μια απλοποιημένη διαδικασία σύστασης, χωρίς, μάλιστα, να απαιτείται κάποιο ελάχιστο όριο κεφαλαίου για την ίδρυσή της ούτε η ύπαρξη καταστατικού και η τήρηση κάποιων συγκεκριμένων διατυπώσεων δημοσιότητας.

Πλεονεκτήματα/μειονεκτήματα: Η μορφή αυτή επιχείρησης είναι αρκετά διαδεδομένη σε μικρομεσαίες εμπορικές επιχειρήσεις, λόγω της ευελιξίας της ως προς τη λήψη των διάφορων αποφάσεων από τον επιχειρηματία, της προσαρμοστικότητάς της στις μεταβαλλόμενες συνθήκες της αγοράς και της δυνατότητας που προσφέρει για προσωπική επαφή του επιχειρηματία με τους πελάτες. Βέβαια, ενέχει και ορισμένα μειονεκτήματα, όπως η ενδεχόμενη έλλειψη εξειδίκευσης και η εξάρτηση της ύπαρξής της από το πρόσωπο του επιχειρηματία, τα οποία πηγάζουν από το στενότατο σύνδεσμό της με τον ιδιοκτήτη-επιχειρηματία.

Μη κυβερνητικός οργανισμός¹⁸⁶

Έννοια: Ο μη κυβερνητικός οργανισμός είναι μια μη κερδοσκοπική ομάδα που λειτουργεί ανεξάρτητα από οποιαδήποτε κυβέρνηση και οργανώνεται σε κοινοτικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο με στόχο την εξυπηρέτηση ενός κοινωνικού ή πολιτικού σκοπού, όπως είναι η ανάληψη πρωτοβουλιών για το περιβάλλον ή ανθρωπιστικών πρωτοβουλιών.

Είδη: Η Παγκόσμια τράπεζα διακρίνει τους Μη Κυβερνητικούς Οργανισμούς σε δύο μεγάλες κατηγορίες:

α. Επιχειρηματικοί μη κυβερνητικοί οργανισμοί, που ασχολούνται με τον σχεδιασμό και την υλοποίηση αναπτυξιακών προγραμμάτων

¹⁸⁵ Ε: [Μονοπρόσωπη Ι.Κ.Ε ή Ατομική Επιχείρηση: Τι να επιλέξω; | ZeroRisk](#)

¹⁸⁶ Ε: [What is an NGO \(Non-Governmental Organization\)? | Investopedia](#)

β. Μη κυβερνητικός οργανισμός υπεράσπισης, που αποσκοπούν στον επηρεασμό της δημόσιας πολιτικής μέσα από την προώθηση ενός συγκεκριμένου σκοπού.

Βέβαια, κάποιος Μη κυβερνητικός οργανισμός, μπορεί να εμπίπτει και στις δύο παραπάνω κατηγορίες.

Χρηματοδότηση: Ως μη κερδοσκοπικές ομάδες, οι μη , στηρίζονται σε διαφορετικές πηγές χρηματοδότησης και ιδίως σε ιδιωτικές δωρεές, στις συνδρομές των μελών τους, σε επιχορηγήσεις, στην πώληση αγαθών και υπηρεσιών κ.ά.. Ωστόσο, παρά την ανεξαρτησία τους από τις κυβερνήσεις, αρκετοί μη κυβερνητικοί οργανισμοί αντλούν πόρους από κρατική χρηματοδότηση.

Μη κερδοσκοπική οργάνωση^{187, 188}

Έννοια: Η μη κερδοσκοπική οργάνωση είναι μια ομάδα που οργανώνεται με στόχους διαφορετικούς της κερδοσκοπίας. Ακόμα και αν μια μη κερδοσκοπική οργάνωση, μέσα από την αναζήτηση δωρεών και χρηματοδοτήσεων, βρεθεί με πλεόνασμα χρημάτων στα ταμεία της στο τέλος του οικονομικού έτους, θα πρέπει να το χρησιμοποιήσει για την χρηματοδότηση λειτουργιών του οργανισμού και όχι να το διανείμει στα μέλη της.

Μορφές εμφάνισης: Οι μη κερδοσκοπικές οργανώσεις, μπορεί να λάβουν την μορφή εταιρικής ή μη εταιρικής σχέσης, μεμονωμένης επιχείρησης, ιδρύματος ή συγκυριαρχίας. Συνήθως, σε αυτές εντάσσονται φιλανθρωπικά ιδρύματα, απαλλασσόμενα από φόρους ή άλλοι τύποι οργανισμών δημόσιας υπηρεσίας. Χαρακτηριστικό παράδειγμα μη κερδοσκοπικής οργάνωσης, είναι ο Ερυθρός Σταυρός.

Συνεταιρισμός^{189, 190}

Έννοια: Ο συνεταιρισμός είναι μια ένωση προσώπων που οργανώνεται εθελοντικά και εκτελεί εργασίες αποσκοπώντας στην οικονομική ανάπτυξη και προαγωγή των μελών του. Εν αντιθέσει με τις εταιρίες, οι συνεταιρισμοί δεν είναι ανεξάρτητες νομικές οντότητες.

Είδη: Οι συνεταιρισμοί διακρίνονται σε αστικούς (ν.1667/1986) και αγροτικούς (ν. 2810/2000). Οι αστικοί διακρίνονται σε υποκατηγορίες όπως ο καταναλωτικός συνεταιρισμός, ο παραγωγικός, ο προμηθευτικός, ο πιστωτικός, ο τουριστικός, ο μεταφορικός συνεταιρισμός και οι συνεταιρισμοί εργαζομένων. Οι συνεταιρισμοί, είτε αστικοί είτε αγροτικοί, είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, έχουν νομική προσωπικότητα και εμπορική ιδιότητα. Αναπτύσσουν κάθε είδους δραστηριότητα για την επίτευξη των σκοπών τους στο πλαίσιο του νόμου και του Καταστατικού τους.

---

¹⁸⁷ Π: [Κατευθυντήριες γραμμές για την Συνεταιριστική Νομοθεσία | International Labor Organization](#)

¹⁸⁸ Π: [Not for Profit | Investopedia](#)

¹⁸⁹ Π: [Τι είναι ο Συνεταιρισμός; | Κλάδος Εταιρειών](#)

¹⁹⁰ Π: [Νόμος 1667/1986 - ΦΕΚ 196/Α/8-12-1986 \(Κωδικοποιημένος\) | e-Nomothesia](#)

Κοινοπραξίες^{191, 192}

Έννοια: Η κοινοπραξία είναι μια ένωση φυσικών (ακόμα και χωρίς επαγγελματική ιδιότητα) ή νομικών, αλλοδαπών ή ημεδαπών προσώπων για την ανάπτυξη οποιασδήποτε εμπορικής δραστηριότητας, ακόμα και μη συγκεκριμένης. Σύμφωνα με τον ν.4072/2012, η κοινοπραξία είναι εταιρία χωρίς νομική προσωπικότητα, δηλαδή δεν μπορεί να θεωρηθεί υποκείμενο δικαιωμάτων και υποχρεώσεων. Όμως, με την τήρηση των διατυπώσεων δημοσιότητας του άρθρου 293 του Ν.4072/2012 (καταχώριση στο ΓΕΜΗ ή με άλλο τρόπο εξωτερική εμφάνιση), αποκτά ως ένωση προσώπων ικανότητα δικαίου και πτωχευτική ικανότητα.

Σύμφωνα με τον νόμο 4072/2012 και την αιτιολογική διάταξη αυτού, οι κοινοπραξίες διακρίνονται σε γνήσιες και μη γνήσιες. Ως γνήσιες χαρακτηρίζονται οι κοινοπραξίες οι οποίες στόχο έχουν την διεκπεραίωση ενός έργου και δεν ασκούν δική τους δραστηριότητα. Σε αυτή την περίπτωση εφαρμόζονται οι διατάξεις της αστικής εταιρίας. Στην περίπτωση της μη γνήσιας κοινοπραξίας, ασκείται κατ' ιδίαν εμπορική δραστηριότητα, τηρούνται οι διατυπώσεις δημοσιότητας και εφαρμόζονται οι διατάξεις των ομορρύθμων εταιριών.

Σχετικά με την ευθύνη των μελών της κοινοπραξίας, κάθε φορολογική οφειλή βεβαιώνεται στο όνομα αυτής, η ευθύνη όμως για την καταβολή της βαρύνει αλληλεγγύως και εις ολόκληρον όλα τα μέλη αυτής.

Εισηγμένη εταιρία¹⁹³

Έννοια: Μια εισηγμένη εταιρεία είναι ένας τύπος ανώνυμης εταιρείας που εκδίδει τις μετοχές της προς διαπραγμάτευση σε χρηματοπιστωτικές αγορές. Η εισηγμένη εταιρία ρυθμίζεται από τον ν.3371/2005.

Βασικά χαρακτηριστικά: Προκειμένου μια εταιρία να γίνει εισηγμένη θα πρέπει να κάνει, αρχικά, αίτηση σε χρηματιστήριο και στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς για την έγκριση ενημερωτικού δελτίου και τη χορήγηση άδειας για διενέργεια δημόσιας εγγραφής. Βέβαια, η εταιρία θα πρέπει κατ' αρχήν να πληροί κάποιες ελάχιστες προϋποθέσεις που τίθενται από τον Κανονισμό του χρηματιστηρίου, να συντρέχουν ορισμένες προϋποθέσεις που ορίζονται στον νόμο και να εγκριθεί ενημερωτικό δελτίο. Ο Νόμος επιβάλλει τη σύσταση επιτροπής ελέγχου σε όλες τις εισηγμένες εταιρείες. Σύμφωνα με τη βέλτιστη ευρωπαϊκή πρακτική, ο Κώδικας προτείνει τη σύσταση επιτροπής ελέγχου, η οποία αποτελείται στην πλειοψηφία της από ανεξάρτητα μη εκτελεστικά μέλη του ΔΣ. Όσον αφορά τις μετοχές της εισηγμένης εταιρίας, είναι και αυτές εισηγμένες στις χρηματοοικονομικές αγορές και η αγοραία τους αξία κυμαίνεται συνεχώς, ανάλογα με την διακυμάνσεις της προσφοράς και της ζήτησης.

Πλεονεκτήματα: Η εισαγωγή μιας εταιρίας στο χρηματιστήριο, συνιστά έναν εύκολο και γρήγορο τρόπο συγκέντρωσης χρημάτων μέσω της πώλησης μετοχών στην ανοιχτή αγορά, η οποία προσφέρει περισσότερες ευκαιρίες. Επίσης, τα χρηματιστήρια προσφέρουν μεγάλη ρευστότητα και ευκολία χρήσης στους επενδυτές μετοχών. Σημαντική είναι και η ενίσχυση της προβολής της εταιρίας προς τους επενδυτές, αλλά και η δυνατότητα που προσφέρεται στην εταιρία για επιβράβευση των υπαλλήλων της, μέσω δικαιωμάτων προαίρεσης αγοράς μετοχών. Τέλος, μέσα από τις απαιτήσεις και τους κανονισμούς της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, ενισχύεται η διαφάνεια.

¹⁹¹ Π: [Κοινοπραξία | Ιάσων Σκούζος + Συνεργάτες](#)

¹⁹² Π: [Κοινοπραξίες – Νομική μορφή και φορολογική αντιμετώπιση | Andersen](#)

¹⁹³ Π: [Νόμος 3371/2005 - ΦΕΚ 178/Α/14-7-2005 \(Κωδικοποιημένος\) | e-Nomothesia](#)